

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Filozofická fakulta

Katedra filmových studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Richard Henzler

Filmový klub ČVUT

Film Screenings at ČVUT

Praha 2011

Vedoucí práce: Mgr. MgA Tereza Czesany Dvořáková

Poděkování

Chtěl bych poděkovat Mgr. MgA Tereze Czesany Dvořákové za vedení práce, cenné připomínky a trpělivost.

Dále bych chtěl poděkovat:

Ing. MgA Martinu Řezníčkovi, Ing. Richardu Kohoutovi a Ing. Jiřímu Neumannovi za poskytnuté rozhovory a zapůjčení kroniky filmového klubu.

Mgr. Kateřině Lachmanové a PhDr. Evě Struskové za informace k projektům Národního filmového archivu.

PhDr. Pavlu Mückemu, Ph.D., za informace o Centru orální historie.

Mgr. Pavlu Skopalovi, Ph.D., za informace o brněnských projektech orální historie.

Bc. Kristíně Hajnikové za vytrvalou podporu a pomoc při formálních úpravách.

Bc. Johaně Breburdové za jazykovou korekturu a věcné připomínky.

Bc. MgA. Liboru Nemeškalovi za pomoc při formulování koncepce práce.

Kláře Syrůčkové a Andree Škopkové za provedení rozhovoru s Richardem Kohoutem a Jiřím Neumannem.

PROHLÁŠENÍ

DECLARATION

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a všechny citace a parafráze řádně vyznačil v textu. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury. Souhlasím se zapůjčením bakalářské práce ke studijním účelům.

I declare that the following BA thesis is my own work and all quotations and paraphrases are duly referenced in the text. All sources and literature used in this work are mentioned in the Bibliography. I have no objections to the BA thesis being borrowed and used for study purposes.

V Praze, dne 15.5.2011

Prague, 15 May 2011

.....

Richard Henzler

Souhlas se zveřejněním rozhovoru

Jméno: Martin Řezníček

Souhlasím s uvedením audionahrávky rozhovoru a jeho přepisu v bakalářské práci Richarda Henzlera (datum narození 12.11.1986) na katedře filmových studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Jedná se o:

rozhovor provedený Richardem Henzlerem dne 21. 5. 2009.

Datum:

Podpis:

Souhlas se zveřejněním rozhovoru

Jméno: Richard Kohout

Souhlasím s uvedením audionahrávky rozhovoru a jeho přepisu v bakalářské práci Richarda Henzlera (datum narození 12.11.1986) na katedře filmových studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Jedná se o:

rozhovor provedený Klárou Syrůčkovou a Andreou Škopkovou dne 27. 5. 2009

a

rozhovor provedený Richardem Henzlerem dne 5.5.2010.

Datum:

Podpis:

Souhlas se zveřejněním rozhovoru

Jméno: Jiří Neumann

Souhlasím s uvedením audionahrávky rozhovoru a jeho přepisu v bakalářské práci Richarda Henzlera (datum narození 12.11.1986) na katedře filmových studií Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Jedná se o:
rozhovor provedený Klárou Syrůčkovou a Andreou Škopkovou dne 27. 5. 2009.

Datum:

Podpis:

Abstrakt

Název práce: Filmový klub ČVUT

Autor: Richard Henzler

Ústav: Katedra filmových studií, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. MgA Tereza Czesany Dvořáková

Abstrakt:

Práce se věnuje historii Filmového klubu ČVUT zpracovanou na základě metody orální historie. Cílem práce je popsat fungování Filmového klubu v letech 1984 až 1990. Primárním pramenem při zpracování historie klubu byly rozhovory natočené se zakladateli filmového klubu, panem Richardem Kohoutem, Martinem Řezníčkem a Jiřím Neumannem. Práce dále zpracovává kroniku filmového klubu a zjištěné poznatky jsou doplňované z dobových pramenů. Přínosem práce je, že tomuto tématu se ještě nikdo nevěnoval a proto je taky práce zamýšlená jako východisko pro další bádání v oblasti orální historie, případně historie filmových klubů.

V teoretickém úvodu práce se představuje metoda orální historie, její metodologie, výhody a omezení. Další kapitola přehledně popisuje další projekty orální historie zabývající se filmem. Jedná se o projekty z českého a anglosaského prostředí. Praktická část chronologicky popisuje historii filmového klubu od počátku do roku 1990 a je doplněna informacemi z rozhovorů a kroniky filmového klubu. Přílohy tvoří přepisy rozhovorů se zakladateli filmového klubu.

Klíčová slova: Orální historie – film – filmové kluby – normalizace – kronika – historie – filmový průmysl.

Title: Film Screenings at ČVUT

Author: Richard Henzler

Department: Film Studies Department, Faculty of Arts, Charles University in Prague

Thesis supervisor: Mgr. MgA Tereza Czesany Dvořáková

The thesis presents a history of film screenings at ČVUT using the method of oral history. The aim of the thesis is to present the operation of the film club in years 1984 until 1990. Interviews with the founders of the Film club Richard Kohout, Martin Řezníček and Jiří Neuman were used as a primary source. They were complemented by information obtained from the club's internal records and by contemporary newspaper and literary accounts. The main contribution of the thesis is the fact that this topic has not yet been processed and the thesis can be thus used as a basis for further research in the field of oral history and history of film.

The theoretical part of the work introduces the method of oral history, its methodology, advantages and shortcomings. The following chapter summarizes a number of projects, both Czech and international, which are using the method of oral history and whose primary interest lies within the field of film studies. The practical part gives a chronological account of the operation of the film club and is supplemented by information from the interviews and from the records of the film club. The appendices are transcripts of the interviews with the founders.

Key words: Oral history – film – film clubs – normalization – chronicle – history – film industry.

Obsah

1. Seznam zkratk	9
2. Úvod	10
3. Teoretická část	11
3.1. Metodologie a postupy orální historie	11
3.2. Limity orální historie	13
3.3. Interdisciplinarita přístupu orální historie	14
3.4. Historie československých filmových klubů	16
3.5. Metodologie vzniku rozhovorů	17
4. Projekty	18
4.1. Projekty probíhající v České republice	18
4.1.1. Národní filmový archiv (NFA)	18
4.1.2. Ústav filmu a audiovizuální kultury	20
4.2. Projekty probíhající v zahraničí	21
4.2.1. BECTU Oral History Project	22
4.2.2. Screen online (British Film Institute)	22
4.2.3. HOMER	23
4.2.4. National Film and Sound archive (NFSA)	24
4.2.5. University of Wollongong	25
4.2.6. American Film Institute (AFI)	25
4.2.7. Enlightened City (1925–1975)	26
5. Praktická část	27
5.1. Fungování filmového klubu ČVUT	27
5.1.1. Organizační stránka projekcí	27
5.1.2. Finanční stránka klubu	30
5.2. Historie filmového klubu ČVUT	31
6. Závěr	53
7. Literatura	54
8. Přílohy	56

1. Seznam zkratk

SSM – socialistický svaz mládeže

NFA – Národní filmový archiv

ČSFÚ – Československé filmové ústředí

ČVUT – České vysoké učení technické

StB – Státní tajná bezpečnost

DEDUR - Dějiny distribuce, uvádění a recepce

2. Úvod

Cílem mé bakalářské práce je využití metody orální historie na příkladu filmového klubu ČVUT. Když jsem v roce 2010 zpracovával rozhovor s Martinem Řezníčkem, přišlo mi skoro líto, že jediné místo, kam se tento rozhovor dostane, je Národní filmový archiv. Bude tak uložen jako jeden z mnoha rozhovorů zpracovaných v rámci projektu NFA Hnutí československých klubů. Rozhodl jsem se proto zpracovat historii tohoto filmového klubu od jeho vzniku do konce sezony 1989/1990.

Filmový klub na ČVUT vznikl v roce 1984 z iniciativy Martina Řezníčka, Richarda Kohouta a Jiřího Neumana. Primárním pramenem pro zpracování historie klubu jsou rozhovory s těmito lidmi. Vzhledem k tomu, že u orálních pramenů je nutné ověřit jejich relevanci, dohledával jsem informace ze zmíněných rozhovorů v dobových publikacích pro filmové kluby.

V teoretické části práce jsem popsal metodu orální historie s jejími přednostmi a limity. Považoval jsem za přínosné v další kapitole představit vybrané další projekty filmové historie, které využívají stejnou metodu. Učinil jsem tak z referenčních důvodů i s ohledem na možné využití při práci dalších badatelů.

V třetí části práce jsem použil údaje z kroniky filmového klubu a informace z rozhovorů k sestavení chronologického přehledu historie fungování klubu. Tato kapitola je doplněna tabulkami a grafy, ve kterých jsou přehledně uvedena všechna filmová představení klubu včetně údajů o finanční stránce věci.

3. Teoretická část

2.1. Metodologie a postupy orální historie

Počátky orální historie je možné nalézt už v antické literatuře.¹ Zjevnými příklady jsou Platón s Xenofóntem, kteří ve svých dílech citují Sokrata. Ovšem orální zdroje využívají historici napříč minulostí poměrně často. V dobách, kdy většina obyvatelstva byla negramotná, sloužila ústní tradice k uchovávání vzpomínek často po několik generací.²

Přestože se tedy ústní zdroje využívaly hojně, nelze mluvit o orální historii v moderním slova smyslu. 20. století se svými dvěma světovými konflikty a četnými totalitními režimy otvírá historikům nové (často nucené) cesty. Válečná propaganda znemožnila využití tehdejšího tisku k zisku relevantních informací a o některých oblastech dění ve společnosti neexistovaly písemné záznamy téměř žádné. Jednou z nejextrémnějších byly německé koncentrační tábory za 2. světové války. Nejednalo se ovšem pouze o prostředí, kde byla úroveň psaných materiálů nedůvěryhodná. Využitím výpovědí pamětníků je možné zmapovat některé části historie, o kterých nejsou žádné písemné záznamy z toho důvodu, že to lidé nepovažovali za prioritu.³

Podle některých historiků⁴ byl prvním organizovaným projektem „The Columbia approach“, který se zaměřoval na významné osobnosti Spojených států amerických. Byl založen roku 1948 na Columbia University v New Yorku⁵ a do dnešní doby v jeho rámci vzniklo více než 7 000 rozhovorů.⁶ Ve Velké Británii naopak v 50. a 60. letech vznikaly projekty zaměřené na dělnickou třídu obyvatelstva.⁷ To bylo pro následný vývin orální historie zásadní. Narozdíl od klasické historiografie, která se zabývá především významnými

---

¹ Podle některých historiků je dokonce prvním druhem historiografie (Paul Thomson, *The Voice of the Past*. New York: Oxford University Press Inc. 2000, s. 25.).

² Miroslav Vaněk a kol., *Orální historie. Metodické a technické postupy (skriptum)*. Olomouc: FF UP Olomouc 2003, s. 9.

³ Jedná se například o mapování historie rodiny či instituce.

⁴ Robert Perks - Alistair Thompson, (eds.), *The Oral History Reader*. London and New York, Routledge 1998.

⁵ tamtéž, s. 1.

⁶ Paul Thomson, *The Voice of the Past*. New York: Oxford University Press Inc. 2000, s. 65.

⁷ G.E.Evans, *Ask the Fellows Who Cut the Hay*, London, Faber, 1956.

osobnostmi či událostmi, se metodou orální historie otevírá možnost zkoumat osudy lidí (či spíše skupin lidí), kterým dřívější historikové nevěnovali příliš pozornost.

Italský historik Alessandro Portelli se ve své práci *The Death of Luigi Trastulli*⁸ snaží rekonstruovat událost z odstupu více než tří desetiletí. V roce 1949 zemřel při srážkách s policií v Umbrii dělník, který spolu s ostatními dělníky protestoval proti podepsání tzv. Washingtonské smlouvy.⁹ Jak Portelli v úvodu své knihy píše, nezvolil si tuto událost, protože by byla signifikantní počtem obětí nebo velikostí nepokojů.¹⁰ V tomto případě se jednalo o událost, okolo které se rozšířilo mnoho různých historek, nepřesností i zcela chybných faktů.¹¹

Další významný historik a sociolog Paul Thomson definuje historii skrz její sociální účel. Tvrdí, že popis historických událostí záleží na prostředí, ve kterém jej historik píše, a zároveň na účelu, za jakým jej píše. Vyzdvihuje orální historii jakožto vyrovnanou historickou metodu, která nemusí nutně sloužit k formování čtenářů. Zmiňuje, že mnoho¹² historických prací bylo psáno na zakázku, případně popisovaly životy slavných osobností. Podobně jako Portelli i on kritizuje klasickou historiografii, protože se nevěnovala historii z pohledu nižší třídy.¹³

Je ovšem přirozené, že psát historii pouze podle historických dokumentů je komplikované a nepříliš přesné. Naprostá většina těchto archiválií postrádá osobní aspekt. Podle Thomsona orální historie přináší realističtější pohled na určité události, kdy čtenář má před sebou zdroje (rozhovory), ze kterých historik vychází.

V klasické historiografii se orální historie nejčastěji zabývá podobnými tématy jako například tzv. dějiny každodennosti či škola Annales. Mezi její zásadní přednosti patří možnost zkoumat části dějin, kde nejsou relevantní písemné prameny, většinou kvůli cenzuře totalitních režimů. Větší relevantnost vzniká u rozhovorů s běžnými lidmi než s lidmi zainteresovanými v totalitním režimu (i po jeho pádu), protože u nich je menší

---

⁸ Alessandro Portelli, *The death of Luigi Trastelli, and other stories*. Albany: State University of New York Press, 1991.

⁹ Washingtonská smlouva je dokument, jehož podpisem 4. 4. 1949 vznikla Severoatlantická aliance, Itálie byla jedním ze zakládajících států.

¹⁰ Alessandro Portelli, *The death of Luigi Trastelli, and other stories*. Albany: State University of New York Press, 1991, s. 1.

¹¹ Autor uvádí ten nejzjevnější: posun data o čtyři roky později, kdy v roce 1953 byla ve stejné továrně další vlna nepokojů, ovšem ze zcela jiné příčiny.

¹² Jako výjimky označuje například soudní záznamy, archivy matrik atd.

¹³ Paul Thomson, *The Voice of the Past*. New York: Oxford University Press Inc. 2000, s. 6.

pravděpodobnost zastírání skutečnosti. Zároveň nám nabízejí vlastní interpretaci historie (zcela odlišnou od historie, kterou zaznamenává klasická historiografie /tzv. historie velkých mužů/), což nám dává jedinečnou možnost s pamětníky znovu do jisté míry „prožít“ zkoumanou historickou dobu.

K rozvoji orální historie přispěl i technologický pokrok. Během 60. let 20. století se páskový magnetofon stal běžně cenově dostupným výrobkem. Více historiků se tak mohlo orientovat směrem nahrávaných rozhovorů.¹⁴

3.2. Limity orální historie

Orální historie není prací individuální, ale vzniká spoluprací dvou subjektů. Vzhledem k tomu, že pamětník vytvoří svým vyprávěním výsek dějin tvořený svými vzpomínkami, tak i jemu musí být přiznán podíl na vzniku práce. On si volí vzpomínky, které použije, historik pamětníka může „usměrňovat“ svými otázkami a tím se snažit posunout rozhovor vytyčeným směrem, ovšem u pamětníka se na rozdíl od archivních spisů projevuje více faktorů než jen čistá fakta. K tomuto odbočení od tématu částečně došlo ve druhém rozhovoru.¹⁵ Bylo to způsobeno jednak nedostatečnou přípravou tazatele na dané téma a zároveň faktem, že se jednalo o rozhovor se dvěma narátory zároveň. Vznikl tak velmi živý rozhovor¹⁶, který doplňuje další dva rozhovory použité v této práci.¹⁷

K ústním svědectvím je samozřejmě nutné přistupovat opatrně. Zvláště pak ke svědectvím s mnohaletým odstupem, který je obvyklý v projektech orální historie. Otázkou paměti se příliš zabývat nechci, neboť práce s ní patří spíše do rukou psychologů. Ve své práci jsem místa v rozhovorech, kde si pamětníci nebyli jisti, dohledával v písemných pramenech (kronika filmového klubu, metodická příručka pro filmové kluby).¹⁸ Nepravdivost výpovědí narátorů nebyla v tomto případě příliš pravděpodobná, jelikož se nejedná primárně o jejich životní příběh, nemají tak důvod skrývat nějaké jeho části. Na důvěryhodnosti přidává

---

¹⁴ tamtéž, s. 61.

¹⁵ Rozhovor s Jiřím Neumannem a Richardem Kohoutem vedený Klárou Syrůčkovou a Andreou Škopkovou v Praze dne 27. 5. 2009 – viz příloha 2.

¹⁶ Je nutné dodat, že rozhovor nevznikl pro účely této práce, ale byl primárně určen pro seminář Orální historie LS 2009 FF UK.

¹⁷ viz příloha 1 a 3.

¹⁸ Eva Strusková, *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: Československý filmový ústav 1977.

i fakt, že ve třech pořízených rozhovorech nejsou rozpory (s výjimkou občasné časové nepřesnosti v rozhovoru s Martinem Řezníčkem, kterou však on přiznává¹⁹). S kronikou filmového klubu budu ještě pracovat ve třetí kapitole. Jedná se o důležitý primární pramen, který sloužil pouze interním potřebám klubu. Zvyšuje se tedy tímto jeho důvěryhodnost před ostatními druhy materiálů, které podléhaly cenzuře režimu.

3.3. Interdisciplinarita přístupu orální historie

Použití orální historie je možné ve více oborech.²⁰ Nejedná se o metodu primárně zaměřenou na film, nicméně její využití u filmu je nasnadě. Filmový průmysl totiž zanechává mnoho pamětníků různých profesí, jejichž příběhy jsou cenným zdrojem pro zkoumání filmové historie.²¹ Film je zároveň mladé médium, takže větší část ze 115 let jeho existence za sebou ještě zanechala žijící pamětníky. Filmový průmysl byl podobně jako jiná média zneužíván totalitními režimy k účelům propagandy, je tedy možné využití metody orální historie jakožto alternativního zdroje informací o dané době. Ústní svědectví již využíval například Georges Sadoul²², byť v jeho případě došlo místy²³ k posunu významu. Je to zároveň metoda, která se vyvíjí a kterou obohacují a rozšiřují ostatní vědní obory.²⁴ Zásadní pro vyváženou práci je propojení metody kvalitativní a kvantitativní.

Metoda kvalitativní se zabývá každým konkrétním rozhovorem, který tak přispívá do celkového obrazu dané historické události. V mém případě pak bylo nasnadě zvolit si za narátory tři zakladatele Filmového klubu ČVUT a z jejich výpovědí sestavit portrét tohoto klubu. Vedení filmového klubu dle mého názoru nepatří do stejné kategorie práce jako vedení Filmových studií Barrandov, na ministerstvu kultury či v jiných orgánech totalitního režimu. Výpovědi nejsou tolik citlivé, a přestože se v jednotlivých vyprávěních objevovaly významné momenty, nemyslím si, že by narátoři chtěli cokoli skrývat, jak by to bylo pravděpodobné u osob, které za sebou mají totalitní kariéru a nechtějí, aby je pravdivé svědectví vrhlo do

---

¹⁹ Rozhovor s Martinem Řezníčkem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 21. 5. 2009 – viz příloha 1, str. 2.

²⁰ Miroslav Vaněk a kol., *Orální historie. Metodické a technické postupy (skriptum)*. Olomouc: FF UP Olomouc 2003, s. 5.

²¹ O konkrétních projektech v Čechách a zahraničí pojednávám ve druhé kapitole.

²² Georges Sadoul, *Dějiny světového filmu*. Praha: Orbis 1963.

²³ Např. při popisu promítání *Příjezdu vlaku* bratří Lumièrů.

²⁴ Miroslav Vaněk a kol., *Orální historie. Metodické a technické postupy (skriptum)*. Olomouc: FF UP Olomouc 2003, s. 5.

záporného světla. Kromě využití zmíněné kroniky jsem se snažil najít nějakou osobu, která stála v opozici vůči zakladatelskému triu. Někoho, kdo by mi popsal klub i z jiného pohledu. Z rozhovoru s Martinem Řezníčkem jsem se dozvěděl o panu Havlanovi, údajném donašeči StB. Snažil jsem se tedy najít nějaké svazky StB vedené na filmový klub. Z Archivu bezpečnostních složek se mi dostalo zamítavé odpovědi.²⁵ Není k dispozici zároveň ani žádný materiál o nikom ze zakladatelské trojice. Možnost zjistit jakékoli informace od dotyčného informátora zkomplikoval fakt, že v létě 2009 zemřel. Když jsem později dělal rozhovor s Richardem Kohoutem, tak vyšlo najevo, že tehdejší snaživý doktorand Havlan sice neměl úplně čisté svědomí, nicméně nedonášel StB, nýbrž pouze fakultnímu výboru, pod který filmový klub spadal, a vzhledem k tomu, že podle tvrzení pamětníků byl výbor klubu významně nakloněn a přál jeho fungování, tak jeho vedoucí ony výpovědi házel do koše. Což vysvětluje, proč Archiv bezpečnostních složek nic nenalezl.²⁶

Syntézou s metodou kvantitativní jsem se snažil vyvážit svou práci. Interní kronika filmového klubu mi sloužila jako primární zdroj pramenů. Jak jsem výše popsal, narozdíl od tehdejšího tisku či jiných veřejných dokumentů mohla být vedena bez přetvářky. Využil jsem tedy kroniku k vytvoření několika statistik a grafů, které názorně předvádějí fungování filmového klubu v jednotlivých sezónách a doplňují tak rozhovory s pamětníky. Dokonce se na příkladě představení filmu *Běs* ukázalo, že si narátoři nebyli jisti některými detaily (průběhem představení, počtem diváků) a bylo tak možné informace upřesnit podle psané kroniky. Při druhém rozhovoru pak dokonce pamětníci měli kroniku před sebou a během povídání do ní nahlíželi. Martin Řezníček se ve svém rozhovoru několikrát zmiňuje o kronice jakožto garanci informací, u nichž si není jist.

Orální historie se často zaměřuje na obyčejné lidi. Jako se klasická historiografie zabývá historií „velkých mužů“, tak se v druhé polovině 20. století mnoho historiků zaměřuje na dějiny běžného života. Snaží se zaznamenat příběhy lidí, jejichž životy se nedostaly na stránky novin, nicméně obsahují přínosné informace o dané době.²⁷

Teoretici metody orální historie ve svých publikacích uvádějí určité podmínky či předpoklady pro to, aby se o ní dalo hovořit. Podle Miroslava Vaňka z Centra orální historie se jedná o zpochybnění relevantnosti písemného pramene (ať už ze strany pisatele či cenzorní

---

²⁵ viz příloha 4.

²⁶ viz příloha 4.

²⁷ tamtéž, s. 6.

instituce), zájem o ústní rozhovory s pamětníky, vypracování teoretických postupů, zájem o bezprostřední minulost, technické zařízení pro pořízení nahrávky.²⁸

Paul Thomson vymezuje orální historii oproti vydávané autobiografii. Přestože mají mnoho společných rysů, autobiografie se vydávají, pokud daná osoba něčeho dosáhla, jedná se tedy o úzkou skupinu elity společnosti (podobně jako u klasické historiografie). Cílem orální historie je naopak se zaměřit na výpovědi, které pomohou rekonstruovat daný historický úsek.²⁹ Stejně jako další historici³⁰ si uvědomuje, že přestože termín orální historie je relativně nový, princip využívání ústních svědectví existuje od počátků historiografie. Výhodou orální historie oproti ostatním zdrojům je možnost historika (tazatele) pracovat s pamětí narátora.³¹ Využití vybraných archiválií může pamětníkovi pomoci a přinést nové vzpomínky. V mém případě se jednalo o příručku Metodika práce ve filmovém klubu,³² ve kterých jsme našli části o získávání filmů. Napomohlo to k tomu, že se Richard Kohout rozmluvil o dalších zdrojích filmů.³³

3.4. Historie československých filmových klubů

V návaznosti na okolní země vznikaly první filmové kluby v Československu v 50. letech 20. století. Konkrétně například v Praze roku 1956³⁴. Tyto kluby byly zakládány především filmovými nadšenci, kteří se potýkali s mnoha problémy (legislativní nedostatky, neochota vyšších míst i nepřipravenost distribuční sítě), které zapříčinily brzký zánik těchto průkopníků.³⁵ Zásadním momentem pro zlepšení situace bylo založení Klubu přátel filmového umění v dubnu roku 1963. Během roku 1963 se pak řešilo budoucí fungování filmových klubů (ustanovení komise Klubu přátel filmového umění a další detaily organizační struktury). V listopadu téhož roku pak svoji činnost zahájilo 87 klubů.³⁶ Během

---

²⁸ tamtéž, s. 11–12.

²⁹ Paul Thomson, *The Voice of the Past*. New York: Oxford University Press Inc. 2000, s. 121–122.

³⁰ Donald A. Richie, *Doing oral History*. New York, Twayne Publishers 1995, s. 19.

³¹ Paul Thomson, *The Voice of the Past*. New York: Oxford University Press Inc. 2000, s. 173.

³² Eva Strusková, *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: Československý filmový ústav 1977.

³³ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5.5.2010 – viz příloha 3, s.2.

³⁴ Jan Chotek, První krok k československým filmovým klubům? Film a doba 3, 1957, č. 1 (leden), s. 27.

³⁵ Tereza Dvořáková – Jan Kastner, *40 let filmových klubů. Texty k připomenutí 40. Výročí existence filmových klubů na XXIX. Letní filmové škole 2003*. AČFK, Uherské Hradiště 2003, s. 5.

³⁶ tamtéž, s. 6.

60. let se pak filmové kluby v Československu úspěšně rozrůstají. Jejich činnost neukončil ani srpen 1968, po událostech s ním spojených sice zaniklo 25 klubů, nicméně ještě během téhož roku počet členů i klubů začal opět stoupat.³⁷ V 70. letech poté docházelo k restrikcím ze strany normalizačního režimu. Situaci v 80. letech se budu podrobněji věnovat ve třetí kapitole, při popisu historie filmového klubu ČVUT.

3.5. Metodologie vzniku rozhovorů

Projekt zmapování filmového klubu ČVUT se do jisté míry liší od ostatních projektů orální historie. Při jeho vzniku jsem sice využíval metody orální historie, tak jak ji teoretici oborů ve svých knihách či skriptech popisují. Ovšem v mnohem menším měřítku. V následující kapitole popisují další projekty filmové historie, které využívají tuto metodu. Tato práce si neklade za cíl jim konkurovat. Píši o nich z toho důvodu, abych popsal současné prostředí, ve kterém tato práce vzniká.

Vzhledem k tomu, že se projekty primárně zabývají rozsáhlejšími celky s větším množstvím pamětníků, jsou tedy i časově náročnější. Většinou tak na nich pracuje více lidí pod vedením tzv. manažera projektu.³⁸ Mou snahou bylo využití dvou rozhovorů, které vznikly pro účely semináře. Staly se tak součástí projektu³⁹ Československých filmových klubů NFA v Praze. Primárním účelem těchto projektů je archivace v co nejlepší kvalitě a neslouží k dalšímu studiu. Provedl jsem tedy třetí rozhovor,⁴⁰ abych získal více informací. Zároveň jsem mohl lépe cílit otázky, vzhledem k účelu rozhovoru.

Mým účelem je popsat a přehledně zmapovat historii tohoto do jisté míry unikátního⁴¹ filmového klubu.

---

³⁷ tamtéž, s. 7.

³⁸ Miroslav Vaněk a kol., *Orální historie. Metodické a technické postupy (skriptum)*. Olomouc: FF UP Olomouc 2003, s. 48.

³⁹ O tomto projektu více píši ve druhé kapitole

⁴⁰ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5.5.2010 – viz příloha 3.

⁴¹ Jednalo se o první oficiální filmový klub na vysoké škole.

4. Projekty

V této kapitole se zaměřím na několik projektů z oblasti kinematografie, které využívají metodu orální historie. Jedná se o stále ještě probíhající projekty nebo ukončené v nedávné době. Cílem této kapitoly je popis základních informací o projektu, včetně webové adresy, aby bylo možné databázi dohledat. Obsahuje zároveň informace o instituci, jež projekt zpracovává, podle jakého klíče se vybírají pamětníci a možné další využití projektu. Zaměřil jsem se na dva celky. Prvním jsou projekty vznikající v České republice, v Národním filmovém archivu v Praze a při Ústavu filmu a audiovizuální kultury v Brně. Ve druhém jsem se zaměřil na anglosaské země primárně z jazykových důvodů. Zapojil jsem mezi ně i projekt belgických badatelů, který vyšel v angličtině v periodiku *Illuminace*.⁴²

4.1. Projekty probíhající v České republice

4.1.1. Národní filmový archiv (NFA)

Praha

Sbírka zvukových dokumentů vznikla v NFA v roce 1995. Proběhli či stále ještě probíhají zde čtyři projekty využívající metodu orální historie.

V dnešní době se sbírky rozhovorů čtyř projektů⁴³ nachází ve stadiu zpracovávání a přístup k ní mají badatelé pouze se souhlasem⁴⁴ ředitele NFA. Vzhledem k tomu, že tyto projekty vznikají v rámci instituce archivu, jejich primárním účelem není následné studium rozhovorů, nýbrž jejich archivace v co nejlepší kvalitě a zachování pro budoucí generace.

---

⁴² Philippe Meers - Daniël Biltreyst - Lies Van de Vijver, Lived Experiences of the “Enlightened City” (1925-1975) A Large Scale Oral History Project on Cinema-going in Flanders (Belgium). *Illuminace* 20, 2008, č. 1, s. 208-214.

⁴³ Projekt Galerie amatérských filmařů byl ukončen

⁴⁴ <http://www.nfa.cz/res/data/009/001278.jpg> [cit. 19. 5. 2010].

4.1.1.1. Osobnosti českého filmu

Jedná se o nejrozsáhlejší projekt, probíhá od roku 1996 dodnes a zabývá se rozhovory s lidmi, kteří pracovali ve filmovém průmyslu. V současné době se kurátorka sbírky zvukových dokumentů NFA Mgr. Kateřina Lachmanová zaměřuje na období 1970–1989. Nevylučuje do budoucna pokračování projektu až do současnosti.⁴⁵

Přestože se většinou jedná o rozhovory s pamětníky, kteří pracovali v Barrandovských ateliérech a Krátkém filmu, není účelem vytváření dějin konkrétního filmového studia, ale snaha o vytvoření uceleného obrazu české kinematografie. Podle Lachmanové jsou rozhovory subjektivní a emočně zabarvené, a proto jsou unikátní. Jedná se totiž vzpomínky přímých účastníků dějů, které utvářely podobu české kinematografie. Při výběru pamětníků je dáván důraz na širokou škálu profesí. Nejprínosnější jsou podle kurátorky projektu pro sbírku rozhovory s režiséry a dramaturgy, ale pro utváření celkového obrazu je důležitý vznik rozhovorů i s představiteli dalších profesí (zvukaři, střihači, kameramani, vedoucí tvůrčích skupin, produkční). Celkem zatím vzniklo 450 rozhovorů s tvůrci hraného, dokumentárního i animovaného filmu.

4.1.1.2. Galerie amatérských filmařů⁴⁶

Projekt probíhal od roku 1999 do 2004 a vzniklo 82 rozhovorů. Tyto rozhovory nebyly přepsány ze zvukových záznamů. Projekt mapoval domácí amatérskou kinematografii od roku 1945 do přelomu osmdesátých a devadesátých let minulého století.⁴⁷

4.1.1.3. Projekt československých filmových klubů

V současnosti je natočeno 75 rozhovorů s československými klubisty. Tento projekt je ve fázi ukončování. Vznikl ze snahy o zmapování tohoto vedlejšího proudu kinematografie.⁴⁸

---

⁴⁵ Rozhovor s Kateřinou Lachmanovou vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 15. 1. 2010.

⁴⁶ <http://www.nfa.cz/galerie-amaterskych-filmaru.html> [cit. 19. 5. 2010].

⁴⁷ Rozhovor s Evou Struskovou vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 25. 1. 2011.

4.1.1.4. Projekt zabývající se střední průmyslovou školou filmovou (SPŠF) v Čimelicích

Nejmladší projekt se zabýval školou, která byla zaměřená na technické profese filmového průmyslu. Tento projekt je v roce 2011 zatím ukončen. Jeho databáze obsahuje 20 rozhovorů, z nichž je jen malá část přepsána.⁴⁹

4.1.2. Ústav filmu a audiovizuální kultury⁵⁰

Filozofická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

V rámci Ústavu probíhají tři výzkumné projekty zaměřující se primárně na diváckou recepci a využívají ke sběru dat metodu orální historie. Všechny tři tyto projekty jsou ve stadiu zpracovávání provedených rozhovorů. Narozdíl od projektů probíhajících v NFA jsou výstupy z těchto projektů dostupné na internetu pro vědecké účely.

4.1.2.1. Filmové Brno⁵¹

Projekt⁵² se zabývá historickým výzkumem filmové kultury v Brně do roku 1945. Využívá k tomu analýzu a interpretaci písemných pramenů, jejímž výstupem bude databáze obsahující informace o síti kin a filmech v nich uváděných. Druhou částí jsou rozhovory s tehdejšími pracovníky filmového průmyslu a návštěvníky kin. Tyto rozhovory jsou na internetových stránkách projektu. Dalšími výstupy jsou prezentace výsledků na vědeckých konferencích a souborné vydání textů.

---

⁴⁸ Rozhovor s Kateřinou Lachmanovou vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 15. 1. 2010.

⁴⁹ Rozhovor s Evou Struskovou vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 25. 1. 2011.

⁵⁰ http://www.phil.muni.cz/wufv/index_html/view?set_language=cs [cit. 26. 5. 2010].

⁵¹ <http://www.phil.muni.cz/filmovebrno/?id=0> [cit. 26. 5. 2010].

⁵² Řešitelský tým: Mgr. Anna Batistová Ph.D., Mgr. Lucie Česálková Ph.D., Mgr. Pavel Skopal Ph.D., Doc. Mgr. Petr Szczepanik Ph.D.

4.1.2.2. Provoz a návštěvníci brněnských kin z pohledu jejich zaměstnanců⁵³

Cílem projektu je zaznamenat projevy klíčových historických událostí (1939, 1945, 1948) ve filmovém průmyslu, konkrétně v provozu kin. Z toho důvodu vzniklo několik desítek rozhovorů s tehdejšími zaměstnanci kin. V současné době⁵⁴ se na internetových stránkách projektu nachází 11 přepisů rozhovorů (převážně se jedná o promítače a uvaděče). Řešitelé projektu Mgr. Luděk Havel a Mgr. Pavel Skopal, Ph.D. uvádí jako důvod využití orální historie nedostatek písemných materiálů k danému tématu.

4.1.2.3. Filmová kultura: Brno 1945–1970⁵⁵

Dějiny distribuce, uvádění a recepce (DEDUR)

Součástí výzkumu jsou dvě skupiny rozhovorů, jejichž přepisy již lze nalézt na internetových stránkách projektu. První část obsahuje rozhovory s pracovníky tehdejšího filmového průmyslu se zaměřením na zjišťování faktů o distribuci, propagaci a tehdeším brněnském filmovém představení. Druhá skupina rozhovorů se zaměřuje na výzkum filmové recepce a role návštěvy kina v každodenním životě tehdejších obyvatel. Jako vzorek pamětníků zvolil řešitel projektu Mgr. Pavel Skopal, Ph.D. skupinu ve věku 7–8 let, jež navštěvovala v roce 1947 dvě vybrané brněnské základní školy. Zkoumaný úsek mezi lety 1945–1970 tak zachycuje pamětníky v mladém věku, kdy nejčastěji navštěvovali kino.

Internetové stránky projektu v současné době obsahují databázi brněnských kin spolu s programem uváděných filmů v období 1945–1970. Vyhledávání je možné podle názvu kina, data projekce či názvu filmu.⁵⁶

4.2. Projekty probíhající v zahraničí

---

⁵³ <http://www.phil.muni.cz/filmovebrno/zabrki/> [cit. 26. 5. 2010].

⁵⁴ 26. 5. 2010.

⁵⁵ <http://www.phil.muni.cz/dedur/> [cit. 26. 5. 2010].

⁵⁶ tamtéž.

4.2.3. BECTU Oral History Project

Velká Británie

The Broadcasting Entertainment Cinematograph and Theatre Union (BECTU) zastupuje lidi pracující v britském filmovém průmyslu a odvětvích na něj navázaných. V roce 1986 byl založen tzv. BECTU History Project zaměřený na nahrávání rozhovorů s bývalými pracovníky britského filmového průmyslu. Do dnešního dne bylo pořízeno přes 500 rozhovorů napříč celým spektrem filmového průmyslu, od světoznámých režisérů až po zvukaře, produkční a účetní. Cílem projektu bylo, podobně jako u výzkumu prováděného NFA na Barrandově, zaznamenání a popis zázemí a chodu Britského filmového průmyslu. V současné době je část rozhovorů k dispozici v knihovně BFI (British Film Institute) na zvláštní žádost. K dispozici jsou například rozhovory s Lindsay Andersonem nebo Johnem Krishem. Celý seznam je k nalezení na webových stránkách⁵⁷. K prohlížení všech rozhovorů je nutná registrace⁵⁸ spolu s udáním důvodu. Vyhledávání v databázi je možné podle příjmení pamětníka, názvu filmu nebo filmového studia.

4.2.2. Screen online (British Film Institute)⁵⁹

Velká Británie

Časopis Screen má velmi přehlednou internetovou databázi, ve které lze nalézt povětšinou režiséry a herce britské národnosti. Jsou mezi nimi například Charles Crichton, Stephen Frears, Anthony Hopkins, Alan Parker nebo Peter Ustinov. Celý seznam je k nalezení na webových stránkách. Tento projekt je částečně propojen s výše popsáním projektem BECTU. Screen využívá některé rozhovory jím už zpracované spolu s rozhovory vytvořené redaktoři The Guardian od roku 1980.

---

⁵⁷ <http://www.uea.ac.uk/ftv/bchrb/bectu> [cit. 1. 5. 2010].

⁵⁸ na email n.curson@uea.ac.uk [cit. 1. 5. 2010].

⁵⁹ <http://www.screenonline.org.uk/people/oralhistory.html> [cit. 1. 5. 2010].

Na webových stránkách lze nalézt přepis všech rozhovorů, ovšem přístup k audio záznamu mají pouze badatelé registrovaní přes britské akademické instituce.

4.2.3. HOMER⁶⁰

The History of Moviegoing, Exhibition, and Reception neboli Projekt HOMER byl založen v červnu roku 2004 skupinou filmových historiků. Patří mezi ně například Douglas Gomery či Richard Abel. Úplný seznam lidí podílejících se na projektu lze nalézt na webových stránkách projektu. Většina z nich působí na univerzitách ve Spojených státech, Velké Británii, Austrálii a Belgii. Od toho se také odvíjejí projekty, které v současné době probíhají pod záštitou projektu HOMER. Jedná se o projekty, které využívají orální historii jako jeden z možných zdrojů informací. Projekt HOMER se týká, jak je uvedeno v jeho názvu, dějin filmového představení a jeho recepce. V těchto oblastech filmové historie se snaží o sběr co největšího množství materiálu. Prioritou, vzhledem k jeho mezinárodní spolupráci, je archivace všech těchto informací ve webových databázích.

Mezi výstupy projektu patří vytvoření webového portálu, který bude obsahovat všechny databáze a bude možno je prohledávat všechny zároveň. Dalším úkolem projektu je rozšíření nových metod výzkumu mezi akademické pracovníky a studenty, zejména z oborů filmových a kulturních studií. Na stránkách projektu HOMER jsou v současné době čtyři přístupné projekty. Jedná se přirozeně o projekty zkoumající místa působení jednotlivých akademiků.

4.2.3.1. Cinema and Audiences Research Project (CAARP)⁶¹

je volně a bez nutnosti registrace přístupná databáze, která obsahuje soupis všech filmů uvedených v Jižní Austrálii po roce 1928 s možností vyhledávání podle názvu filmu nebo názvu výrobní společnosti.

---

⁶⁰ <http://homerproject.blogs.wm.edu/> [cit. 1. 5. 2010].

⁶¹ <http://caarp.flinders.edu.au/> [cit. 1. 5. 2010].

4.2.3.2. Cinema Context Database⁶²

slouží k vyhledávání informací o nizozemské filmové kultuře od počátku kinematografie. Konkrétně o jednotlivých filmech, kinech, lidech ve filmovém průmyslu a společnostech. Opět se jedná o otevřenou databázi bez nutnosti registrace.

4.2.3.3. Early London Film Businesses⁶³

se zaměřuje na filmový průmysl v Londýně v letech 1894–1914. Na webových stránkách projektu je přehledná databáze kin a filmových společností v období před první světovou válkou.

4.2.3.4. The Williamsburg Theater Project⁶⁴

je lokální projekt zkoumající filmové představení ve Williamsburgu v americké Virginii od roku 1900 do současnosti.

4.2.4. National Film and Sound archive (NFSA)⁶⁵

Sydney, Austrálie

V Austrálii se orální historií zabývá několik státních archivů a z toho důvodu shromažďuje NFSA pouze nahrávky pamětníků působících v audiovizuálním průmyslu. Snahou kurátorů projektu je shromáždění rozhovorů z celého spektra tohoto průmyslu. Zaměřují se nejen na osobnosti z řad herců a režisérů, ale kladou velký důraz na technické a “zákulisní” profese jako jsou scénáristé, kameramani, zvukaři a jiní techničtí pracovníci.

---

⁶² <http://www.cinemacontext.nl/> [cit. 1. 5. 2010].

⁶³ <http://londonfilm.bbk.ac.uk/> [cit. 1. 5. 2010].

⁶⁴ <http://www.wm.edu/americanstudies/wtp/> [cit. 1. 5. 2010].

⁶⁵ http://www.nfsa.gov.au/the_collection/oral_history_project.html [cit. 1. 5. 2010].

Organizace Film and Broadcast Industries Oral History Group (FBIOHG), založená roku 1991 v Sydney, je tvořena profesionály z filmového průmyslu. Její náplní je spolupráce s NFSA při sběru materiálů a vytváření rozhovorů, zároveň se tak usnadňuje komunikace s pamětníky ze strany archivu.

Cílem projektu je zprostředkování nahraného materiálu pro příští generace. Autoři projektu považují orální historii za důležitý zdroj informací o pamětnících a událostech, jež prožili. Zároveň pomáhá zasadit do kontextu a obohatit ostatní archivní materiály dané doby. Seznam všech rozhovorů je možné nalézt v internetové databázi, o přístup k jednotlivým přepisům se dá požádat prostřednictvím formuláře na webových stránkách projektu.

4.2.5. University of Wollongong

Sydney, Austrálie

Na australské univerzitě Wollongong poblíž Sydney vznikla pod názvem A Cultural History of Cinema-going in the Illawarra v roce disertační práce zkoumající australský filmový průmysl v letech 1900 až 1950 za využití metody orální historie⁶⁶. Nancy Huggett, autorka práce, je zároveň jedna ze zakladatelek mezinárodního projektu HOMER. Celá práce je tak k dispozici ke stažení na webových stránkách univerzity⁶⁷.

4.2.6. American Film Institute (AFI)

Los Angeles, Spojené státy americké

---

⁶⁶ Huggett, Nancy, *A cultural history of cinema-going in the Illawarra (1900-1950)*. Faculty of Creative Arts, University of Wollongong, 2002 [dizertační práce]. <http://ro.uow.edu.au/theses/246/> [cit. 1. 5. 2010].

⁶⁷ <http://ro.uow.edu.au/cgi/viewcontent.cgi?filename=0&article=1246&context=theses&type=additional> [cit. 1. 5. 2010].

Knihovna Luise B. Mayera byla založena roku 1969 primárně pro potřeby zaměstnanců AFI, od roku 2009 je přístupná i pro badatele z řad veřejnosti, ovšem pouze k prezenčnímu studiu. Kromě 14 000 svazků filmové literatury má knihovna k dispozici 40 rozhovorů se osobnostmi raného Hollywoodu jako například George Cukor či Allan Dwan.⁶⁸

4.2.7. Enlightened City (1925–1975)

Flandry, Belgie

Belgičtí badatelé⁶⁹ se snaží zmapovat historii filmového představení ve Flandrech. Realizaci projektu rozdělili na tři části. Nejdříve provedli výzkum a zmapování současných a historických kin v dané oblasti. V další části je prováděna diachronická institucionální analýza, která zkoumá kina, jejich programy a průběhy filmových představení na menším prostoru Antverp, Gentu a Mechelenu.

Třetí část projektu (jejíž detailní rozbor zároveň vyšel v periodiku *Illuminate*⁷⁰) se zabývá rolí kina a filmového představení na tehdejší diváky. Belgičtí badatelé použitím metody orální historie zkoumají dobu mezi lety 1925 a 1975 v Antverpách, Gentu a 21 vesnicích v jejich okolí.

Rozhovory prováděli studenti univerzit v daných městech. Tazatelé použili pouze hrubou strukturu otázek, aby naratory udrželi u tématu, jinak je nechávali mluvit o věcech, které jim přišly důležité. Zajímalo je tedy i úhel pohledu pamětníků, nejenom informace, které jim řekli. Celkem mezi lety 2005 a 2006 vzniklo 155 rozhovorů v Antverpách, 61 v Gentu a 173 v okolních vesnicích, přičemž průměrná délka rozhovoru byla jedna hodina.⁷¹

---

⁶⁸ <http://www.afi.com/about/library.aspx> [cit. 1. 5. 2010].

⁶⁹ Philippe Meers, Daniël Biltreyst a Lies Van de Vijver.

⁷⁰ Philippe Meers - Daniël Biltreyst - Lies Van de Vijver, Lived Experiences of the “Enlightened City” (1925-1975) A Large Scale Oral History Project on Cinema-going in Flanders (Belgium). *Illuminate* 20, 2008, č. 1, s. 208-214.

⁷¹ tamtéž s. 211.

5. Praktická část

Historii filmového klubu jsem zpracoval od jeho počátku v roce 1984 do posledního představení sezóny 1989/1990. Situace po roce 1990 se dramaticky změnila z politické i ekonomické stránky. Pro ucelenost práce jsem tedy zvolil tento časový úsek. Zůstala tak zachována jedna z podmínek metody orální historie, totiž že publikované písemné prameny byly nedůvěryhodné.¹ Další důvody pro využití této metody jsem popsal v první kapitole.

Tuto kapitolu jsem pro přehlednost rozdělil na dvě části. Úvodní část obsahuje popis fungování filmového klubu (organizační, finanční stránka, shánění filmů) a druhou část jsem zpracoval chronologicky. Ke každému semestru jsem pak vytvořil tabulku a graf, ve kterých se nacházejí všechna představení zkoumaného úseku. K jejich vytvoření jsem využil kroniky filmového klubu a rozhovory s jeho zakladateli.

5.1. Fungování filmového klubu

Jak vypráví Martin Řezníček, jeho nápad filmových projekcí na fakultě elektrotechniky ČVUT v Praze v Dejvicích nepřišel úplně znenadání. Na začátku 80. let v místnosti 256 již pravidelně běžely projekce filmů, ovšem jednalo se o promítání úplně mimo jakékoli oficiální kanály². Filmové kopie si tehdejší studenti na černo půjčovali z filmotéky Československého filmového ústavu. V roce 1982 skupina lidí, kteří ony projekce organizovali, končila školu a Martin Řezníček přišel s nápadem na pokračování této tradice. V následujících měsících ovšem vyšlo najevo, že situace na škole už není tak benevolentní. Zároveň už také nebylo možné půjčování filmových kopií, jež fungovalo na osobních kontaktech. Spolu se svým o rok mladším spolužákem Jiřím Neumannem tedy navštívili Radu filmových klubů, která se k jejich nápadu založit filmový klub postavila kladně. Nicméně než dostali oficiální statut filmového klubu, uběhly ještě dva roky.³

5.1.1. Organizační stránka projekcí

---

¹ Miroslav Vaněk a kol., *Orální historie. Metodické a technické postupy (skriptum)*. Olomouc: FF UP Olomouc 2003, s. 11.

² Informace rady československých filmových klubů z roku 1986, které obsahují soupis filmových klubů, se o žádných projekcích na ČVUT nezmiňují.

³ Rozhovor s Martinem Řezníčkem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 21. 5. 2009 – viz příloha 1, str. 1.

Posluchárna č. 256, kde se všechny projekce filmového klubu odehrávaly, se nachází v budově ČVUT⁴ – Fakulty elektrotechnické. Oficiálně zde je míst k sezení 400, ovšem při enormně navštěvovaných projekcích se do místnosti vešlo až 500 lidí⁵, kronika dokonce uvádí davy neplatících na balkoně. Posluchárna byla ve večerních hodinách prázdná a nebyl tedy problém s jejím užíváním. Co se týče výbavy, se svými dvěma 35mm promítačkami a jednou 16mm dokázala zdatně konkurovat mnoha tehdejšími kinům. Svou výbavou tedy byla pro filmový klub přímo ideální.

Nedílnou součástí všech představení byl lektorský úvod. Jak říká Richard Kohout, úvody ve zkoumaném období dělal výhradně on, Martin Řezníček a Jiří Neumann. Většinou si na začátku sezony rozdělili jednotlivé projekce a ten, kdo vybral film, k němu pak i udělal lektorský úvod.

Pro úvody prakticky neexistovala pevná struktura, záleželo vždy na člověku, který jej připravil. Podkladové materiály získávali z Ústřední půjčovny filmů, Filmového přehledu a Československého filmového ústavu, případně z minima publikací, které tehdy vycházely a zmiňovali se o filmech, které v klubu promítali. Richard Kohout lektorské úvody popisuje takto:

„...film jsme se snažili zařadit do nějakého kontextu kinematografie, říci něco o režisérovi, říci něco o herci, no a samozřejmě jsme byli mladý, trochu bouřliváci, tak jsme samozřejmě si rejpli do doby, do nějakých souvislostí, někdy jsme to přeháněli, někdo víc, někdo míň, tak jsme párkrát, jednou za rok byli na koberci.“⁶

Kobercem je zde myšlena Fakultní organizace Komunistické strany Československa, což byla tehdy pro Filmový klub dozorčí organizace. Jeho slova zároveň potvrzuje Martin Řezníček:

„Henzler: Takže vlastně tím hlavním záměrem bylo...”

Řezníček: „Náká ideologická diverze, no.“⁷

Z těchto slov lze vyčíst, že láska k filmům a zároveň umělecká osvěta ČVUT nebyly jedinými důvody ke vzniku filmového klubu. Řezníček uvádí ještě další důvod:

---

⁴ Technická 2, Praha 6 – Dejvice

⁵ Rozhovor s Martinem Řezníčkem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 21. 5. 2009 – viz příloha 1, str. 1.

⁶ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5. 5. 2010 – viz příloha 3, str. 1.

⁷ Rozhovor s Martinem Řezníčkem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 21. 5. 2009 – viz příloha 1, str. 6.

„...já si myslím, že ten náš filmový klub sehrál takovou velmi aktivní roli v rámci nějakého obrození myslí našich technických spolužáků, protože si myslím, že jako technici mají sklony k tomu technokratickému myšlení a mají sklony k tomu nemít jako vlastní názor.“⁸

V metodické příručce pro filmové kluby je přímo uvedeno, že „filmové kluby plní v socialistické společnosti především roli výchovnou a vzdělávací“⁹. V publikaci je dále o pár řádků níže možno nalézt: „Výchovná funkce filmových klubů se realizuje v řadě směrů. Filmové kluby působí prostřednictvím filmů, ale i všemi dalšími formami své činnosti, na utváření morálně-politického profilu diváka.“¹⁰ Zde je vidět, že pořadatelé projekcí opravdu záměr režimu, co se týče filmových klubů, naplňovali alespoň po formální stránce. Tou se pak mohli zaštitit na jednání SSM, kterých se museli jako podřízený orgán účastnit. V následujících odstavcích se zmíním ještě o několika případech, kdy se záměry tvůrců filmového klubu ztotožňovaly s metodickou příručkou a kdy se s ní naopak rozcházely.¹¹ Metodická příručka je jedna z mála publikací, která se věnuje filmovým klubům po organizační a ideologické stránce. Z toho důvodu ji využívám ke srovnání s celkovou situací filmových klubů.

O filmových lektorech se metodická příručka vyjadřuje jako o „prostřednících mezi filmovým dílem a divákem“, kteří „současně působí na společenské uvědomění [diváka]“.¹² Oba tyto účely lektori filmového klubu plnili, jak ale říká Martin Řezníček, ke konci 80. let už filmové úvody byly čím dál odvážnější a drzejší vůči režimu.¹³

Propagace filmového klubu probíhala formou plakátů rozvěšených v prostorách fakulty elektrotechniky ČVUT. Richard Kohout tuto formu propagace vyzdvihuje:

„Plakáty jsme si vyráběli sami. Buďto teda na čtvrtky jsme napsali, že se promítá ten a ten film, nebo mezi náma se každým rokem se našel nějaký schopnej kreativní nadšenec, kterej

---

⁸ tamtéž, str. 4.

⁹ Eva Strusková: *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: ČSFÚ 1977, str. 3.

¹⁰ tamtéž.

¹¹ Eva Strusková: *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: ČSFÚ 1977.

¹² Eva Strusková: *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: ČSFÚ 1977, str. 37

¹³ Rozhovor s Martinem Řezníčkem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 21. 5. 2009 – viz příloha 1, str. 6.

ty plakáty kreslil. My jsme měli kolegu Honzu Broučka, kterej byl výtvarně nesmírně nadaný a dělal nádherný plakáty a myslím, že to bylo samozřejmě nedílná součást našeho úspěchu, takže on kreslil úžasný plakáty, pět, šest, sedm, osm kusů, který jsme rozeslali, nejdřív kolem školy ČVUT v Dejvicích, někdy až na Karláku a podobně, podle toho, kolik jich udělal a to si myslím, že hrálo roli, čím lepší plakát udělal, tím přišlo víc lidí.“¹⁴

5.1.2 Finanční stránka klubu

Hospodaření filmového klubu bylo ve zkoumaných letech zcela v rukou Socialistického svazu mládeže (SSM). Vedení filmového klubu neplatilo žádný nájem ani účty za energie. Jediné výdaje byly na půjčované filmy. Zpočátku půjčení filmové kopie hlavního filmu stálo 90 Kčs, 10 Kčs pak každý krátký film. Dalšími významnými náklady byla mzda promítači panu Zahálkovi (99 Kčs) a platba za dopravu filmových kopií (100 Kčs). Při průměrné návštěvnosti 221 diváků v letech 1984–1990 a ceně lístku 3 Kčs pak vychází zisk přibližně 200 až 300 Kčs na představení. Samozřejmě se půjčované filmových kopií v průběhu 80. let zvyšovalo a ceny se lišily i podle insitucí, které filmy zapůjčily. Například Československý filmový ústav měl pevně danou sazbu 450 Kčs za filmovou kopii, zároveň ale také doporučenou cenu lístku 6 Kčs. V následující tabulce se pak ukazuje, že cena lístku nebyla pro počet diváků rozhodující, záleželo spíše na vzácnosti (nedostupnosti) snímku. Přibližně po dvou sezonách se pak k výdajům přidává částka na pořadatelskou službu, která byla nutná zejména při představeních, kdy nápor diváků přesahoval kapacitu místnosti č. 256. Dalším výdajem byly náklady na festivaly a školení členů vedení filmového klubu. Na tyto výlety by se dalo pohlížet jako na odměnu za veškeré usilí, které provozování filmového klubu bylo věnováno. V kronice nelze nalézt žádné finanční odměny s výjimkou těchto seminářů a přehlídek. Jejich účelem bylo získávání povědomí o nových filmech uvolněných pro filmové kluby či shlédnutí jinde nedostupných snímků.

První představení proběhlo 7. 12. 1983 a promítal se film *Idiot*¹⁵. Bohužel dohledání dalších informací možné není, neboť kronika filmového klubu začíná až v únoru následujícího roku.¹⁶ Využití rozhovorů zde není příliš relevantní, neboť Martin Řezníček si podrobnostmi

---

¹⁴ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5. 5. 2010 – viz příloha 3, str. 5.

¹⁵ *Idiot* (1946), r. Georges Lampin

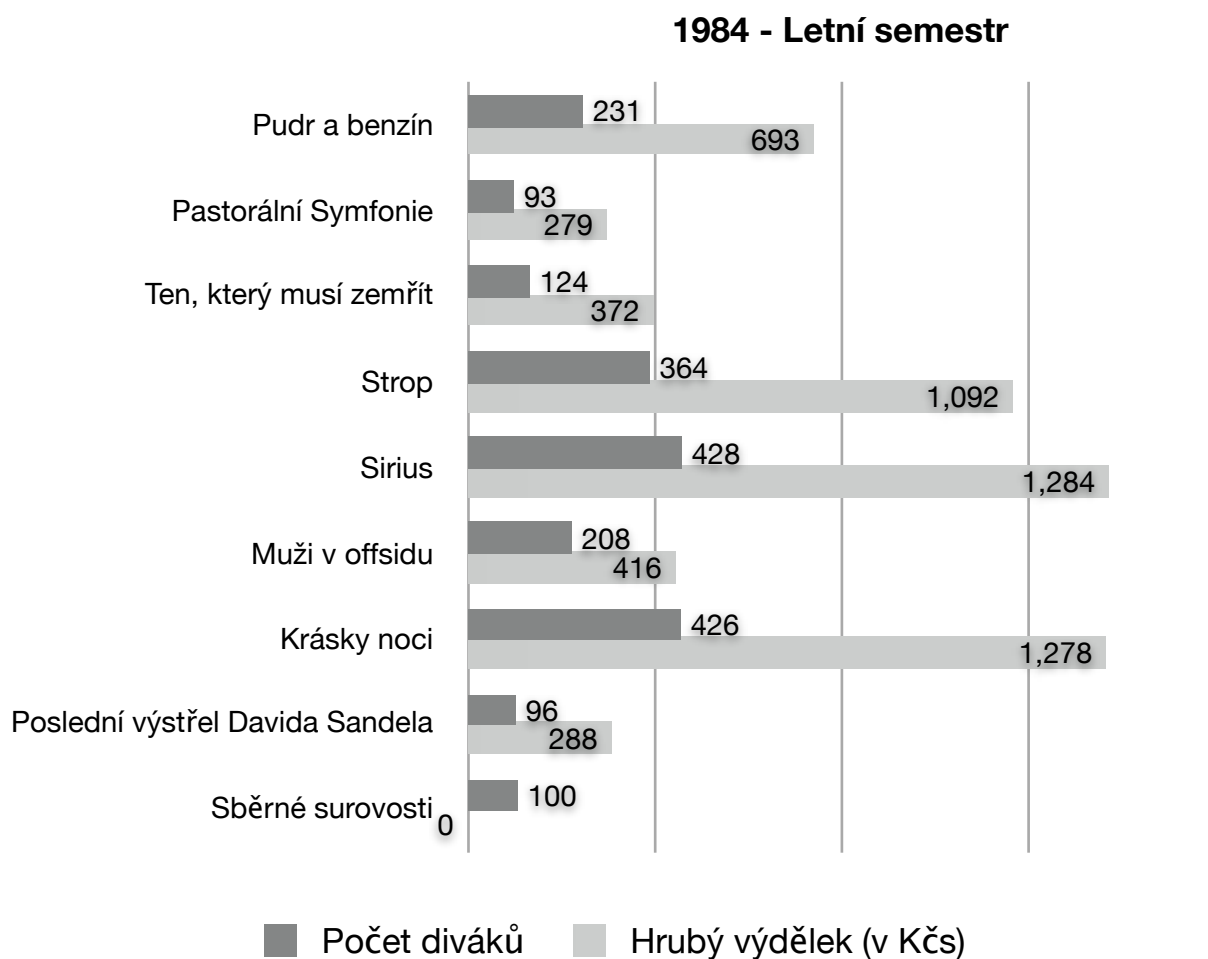
¹⁶ Rozhovor s Martinem Řezníčkem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 21. 5. 2009 – viz příloha 1, str. 2.

není jist a odkazuje se na tehdy ještě neexistující kroniku. Rozhodl jsem se tedy nezařazovat toto představení do následujících tabulek. Pravidelné projekce započaly v letním semestru akademického roku 1983/1984, konkrétně to bylo 23. 2. 1984 představením Pudr a benzin, další představení jsou uvedena v tabulce níže.

5.2. Historie filmového klubu ČVUT

Tabulka 1: 1984 - letní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Výdělky
1	23.2.1984	Pudr a benzin	Jindřich Honzl	1931	ČSR	231	3	693
		Kostnice	Jan Švankmajer	1970	ČSR			
		Zaniklý svět rukavic	J. Bárta		ČSR			
2	29.2.1984	Pastorální Symfonie	Jean Delanoy	1946	Francie	93	3	279
		Královna koloběžka I.	Dagmar Doubková	1981	ČSR			
		Stavitel z Barcelony			ČSR			
3	7.3.1984	Ten, který musí zemřít	Jules Dassin	1957	Francie	124	3	372
		Sbohem, Ofélie	Dagmar Doubková	1979	ČSR			
		Nesplnitelný sen	Dagmar Doubková		ČSR			
4	13.3.1984	Strop	Věra Chytilová	1961	ČSR	364	3	1092
		Pytel blech	Věra Chytilová	1962	ČSR			
		Hallo Satchmo	Jan Špáta	1965	ČSR			
5	20.3.1984	Sirius	František Vláščil	1974	ČSR	428	3	1284
		Praha Secesní	František Vláščil	1974	ČSR			
		Zánik domu Usherů	Jan Švankmajer	1980	ČSR			
		Hledání	Drahomíra Vihanová		ČSR			
		Divoká voda (týdeník)			ČSR			
6	3.4.1984	Muži v offsidu	Svatopluk Innermann	1931	ČSR	208	2	416
		Akce			ČSR			
		Kyvadlo, jáma a naděje	Jan Švankmajer	1983	ČSR			
		Šest otázek pro Jana Wericha			ČSR			
7	10.4.1984	Krásky noci	René Clair	1952	Francie	426	3	1278
		Úzkost	Zdeněk Kopáč	1966	ČSR			
		Člověk člověka	Václav Kopáč		ČSR			
		Do pivnice	Jan Švankmajer	1983	ČSR			
		Citl. sluše			Jugoslávie			
8	19.4.1984	Poslední výstřel Davida Sandel	Zdeněk Sirový	1971	ČSR	96	3	288
		Don Šanj	Jan Švankmajer		ČSR			
		Žít svůj život			ČSR			
		Archanděl Gabriel a paní Husa	Jiří Trnka	1964	ČSR			
		Tichý týden v domě	Jan Švankmajer	1969	ČSR			
		O místo na slunci	František Vystrčil	1959	ČSR			
9	26.4.1984	Sběrné surovosti	Juraj Herz	1965	ČSR	100	0	0
		Dvojí proces			ČSR			
		Kybernetická babička	Jiří Trnka	1962	ČSR			
		Otrantský zámek	Jan Švankmajer	1977	ČSR			
		J. S. Bach Fantasia G-moll	Jan Švankmajer	1965	ČSR			

Při druhém představení (Pastorální symfonie) je zřetelný úbytek diváků oproti prvnímu představení. Příčina byla v konkurenci nově založeného Strahovského filmového klubu¹⁷. Na čtvrté představení (Strop) ovšem přišla plná posluchárna, problém konkurence byl tedy zažehnán¹⁸. Poslední představení v semestru (Sběrné surovosti) bylo promítáno zadarmo jako dárek pro členy, tedy i počet diváků je zde brán jako přibližný. Po posledním představení byly také převedeny všechny příjmy na Socialistický svaz mládeže.

Tabulka 2: 1984 - zimní semestr

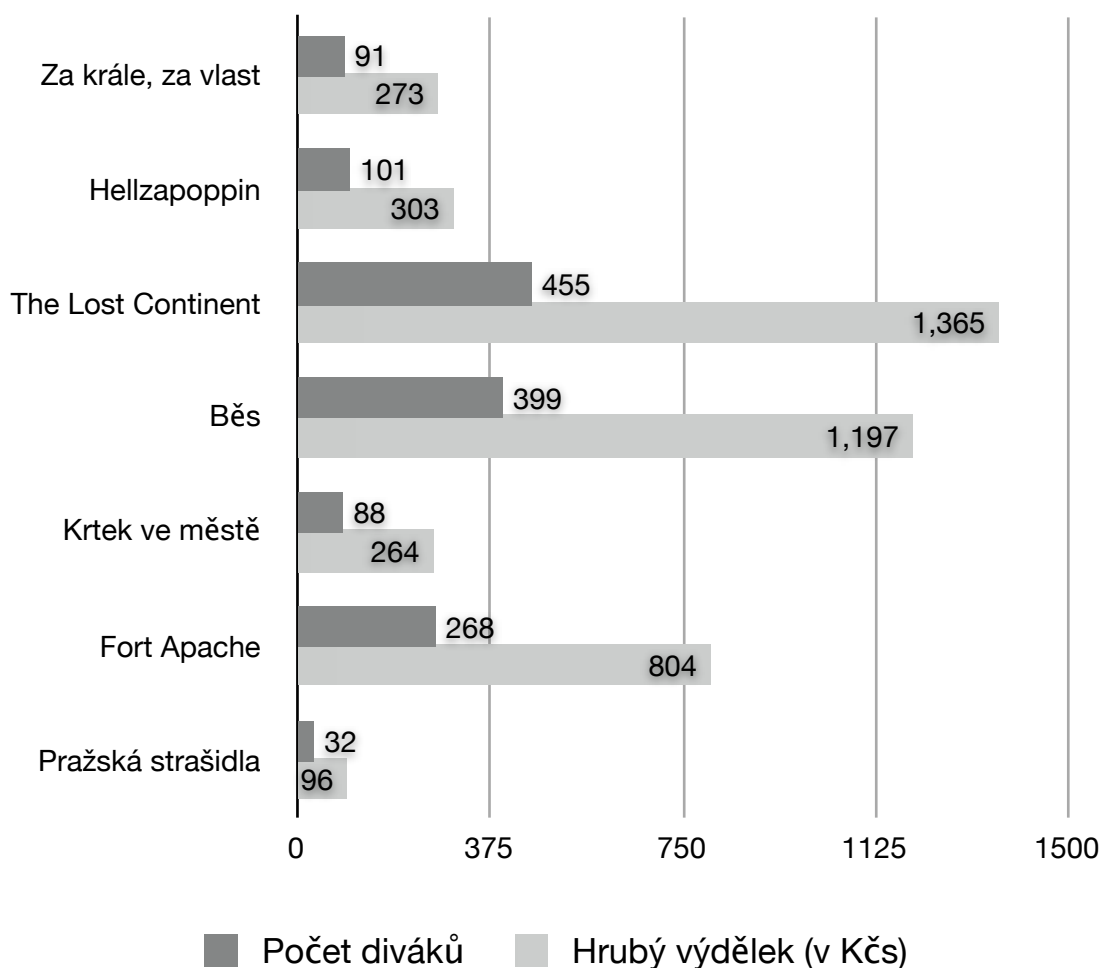
¹⁷ Kronika se k této události zmiňuje o účasti 93 „skalních“ diváků.

¹⁸ O tomto představení je v kronice poznámka Jiřího Neumanna, že diváky ze Strahova přetáhli zpět a „sedělo se i na schodech“.

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
10	25.9.1984	Za krále, za vlast	Joseph Losey	1964	VB	91	3	273
		Poslední trik pana Schwarcewall	Jan Švankmajer	1964	ČSR			
		Co jsme udělali slepicím	Vladimír Jiránek	1977	ČSR			
11	9.10.1984	Kamenáč Bill a drzí zajíci	Václav Bedřich	1964	ČSR			
		Hellzapoppin	Henry C. Potter	1941	USA	101	3	303
		Pat a Mat: Pračka	Lubomír Beneš	1983	ČSR			
		Pat a Mat: Vinaři	Lubomír Beneš	1984	ČSR			
12	1.11.1984	Král a skřítek	Lubomír Beneš	1981	ČSR			
		The Lost Continent	Leslie Norman	1968	VB	455	3	1,365
		Rudá Sparta	Jaroslav Šáhl		ČSR			
		Olympijský Oheň	Vladimír Jiránek	1983	ČSR			
13	13.11.1984	Běs	T. H. Hunter	1933	VB	399	3	1,197
		Kamenáč Bill a ohromní moskyt	Václav Bedřich	1971	ČSR			
		Kamenáč Bill a drzí zajíci	Václav Bedřich	1964	ČSR			
		Rakvičkárna	Jan Švankmajer	1966	ČSR			
14	29.11.1984	Krtek ve městě	Zdeněk Miler	1982	ČSR	88	3	264
		Bum	Břetislav Pojar	1979	ČSR			
		Zpráva o medvědech	Vladimír Jiránek	1983	ČSR			
		Hokej je hra	Vladimír Jiránek	1978	ČSR			
		Et Cetera	Jan Švankmajer	1966	ČSR			
		Leonardův deník	Jan Švankmajer	1972	ČSR			
15	6.12.1984	Fort Apache	John Ford	1948	USA	268	3	804
		Oh Shetlandy	Václav Bedřich		ČSR			
		Jak si poradit s volným dnem	Václav Bedřich		ČSR			
		Dráťáci	Garik Seko	1973	ČSR			
16	13.12.1984	Pražská strašidla	Josef Kořán	1966	ČSR	32	3	96
		Zpráva o stavu civilizace	Vladimír Jiránek	1981	ČSR			
		Dvojí život Josefa Hlinomaze	Jiří Brdečka	1976	ČSR			
		Ve vlaku	Vladimír Svitáček	1969	ČSR			
		Bohyně			ČSR			
		Pražské konfrontace			ČSR			

Představení 10-16

Představení Běs (13. 11. 1984) sice nijak v kronice zmíněno není, ale mluví o něm Jiří Neumann:

„...Boris Karloff, kterej je ve všech encyklopediích popisovanej jeko král hororů, jenže to je strašně starej film, nic hororovýho na tom neni, tak je to tak neuměle natočený, ale tenkrát v tý svý době to určitě něco znamenalo. Jenže Honza Brouček, co nám kreslil ty plakáty, tak nakreslil čtvrtku, z který kapala krev, a byl tam nápis „Běs“. A tam přišlo asi 700 lidí... nejdřív vyrazili sklo na nástěnce, potom prokopli dveře, no a pak se nějakým způsobem ... to podařilo uklidit, vysvětlit těm lidem, že budeme promítat ještě jednou, tak aspoň některý odešli.“

Zde je vidět nesrovnalost s kronikou, která uvádí pouze 399 diváků. Podle slov Jiřího Neumanna znamená číslo 399 pouze počet prodaných lístků, nikoli počet diváků. Po prodání 399 lístků se totiž začalo promítat, aby se stihlo druhé večerní představení, na které byli diváci puštěni zadarmo bez lístků. Jedná se však o velmi zajímavé a zásadní precedens. V následujících představeních je tedy nutné přistupovat k počtům diváků na velmi

navštěvovaných představeních¹⁹ jako k mírně podhodnoceným. Zároveň na tato představení byli často pouštěni diváci bez placení na balkon.

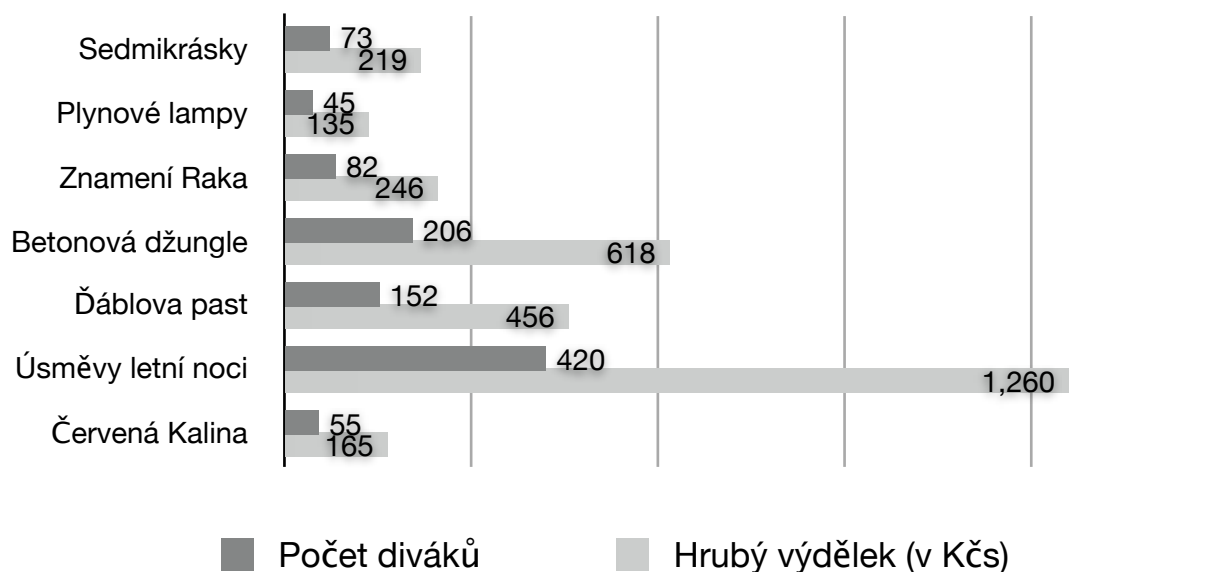
13. 12. 1984 přišlo na pásmo krátkých filmů nejméně lidí v dosavadním průběhu fungování klubu. Nízká návštěvnost lze vysvětlit i předvánočním termínem a relativní neznámostí uváděných snímků (na představení č. 9 se promítaly Sběrné surovosti a počet diváků byl více než trojnásobný).

Tabulka 3: 1985 - Letní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
17	28.2.1985	Sedmikrásky	Věra Chytilová	1966	ČSR	73	3	219
		O tom jak padal vlažný sníh	Václav Bedřich		ČSR			
		Ráno přes ulici	Vladimír Jiránek		ČSR			
		Rohatá princezna	Jaroslav Doubrava		ČSR			
18	7.3.1985	Plynové lampy	George Cukor	1944	USA	45	3	135
		Svatba v Korálovém moři	Jiří Brdečka, Jiří Trnka	1945	ČSR			
		Historie	Majorová		ČSR			
		František Nebojsa	Vladimír Merta	1983	ČSR			
19	14.3.1985	Znamení Raka	Juraj Herz	1966	ČSR	82	3	246
		Tango	Zbigniew Rybczynski	1981	Polsko			
		Přechod			ČSR			
		Kasař	Jaromil Jireš	1973	ČSR			
20	21.3.1985	Betonová džungle	Joseph Losey	1960	VB	206	3	618
		Příběh	Václav Bedřich		ČSR			
		Historia Naturae	Jan Švankmajer	1967	ČSR			
		Mrtvý bod	Ferenc Rofusz	1984	Maďarsko			
21	11.4.1985	Ďáblova past	František Vlácil	1961	ČSR	152	3	456
		Moucha	Ferenc Rofusz	1980	Maďarsko			
		Plitvická jezera	Drahošlav Holub	1957	ČSR			
22	16.4.1985	Úsměvy letní noci	Ingmar Bergman	1955	Švédsko	420	3	1,260
		Číslice		1964	ČSR			
		Mezi námi Indiány	Rudolf Krejčík	1969	ČSR			
23	22.4.1985	Červená Kalina	Vasilij Šukšin	1973	SSSR	55	3	165
		Po 60-ti letech			ČSR			
		8 3/4			Polsko			

¹⁹ zde mám na mysli hlavně představení, kdy počet prodaných lístků přesáhl kapacitu místnosti. Jsou to představení č. 5, 7, 12, 22, 24, 45, 54, 55, 60, 77, 80, 83, 89, 91, 92, 93, 105, 116, 117, 118, 120, 123.

Představení 17-23

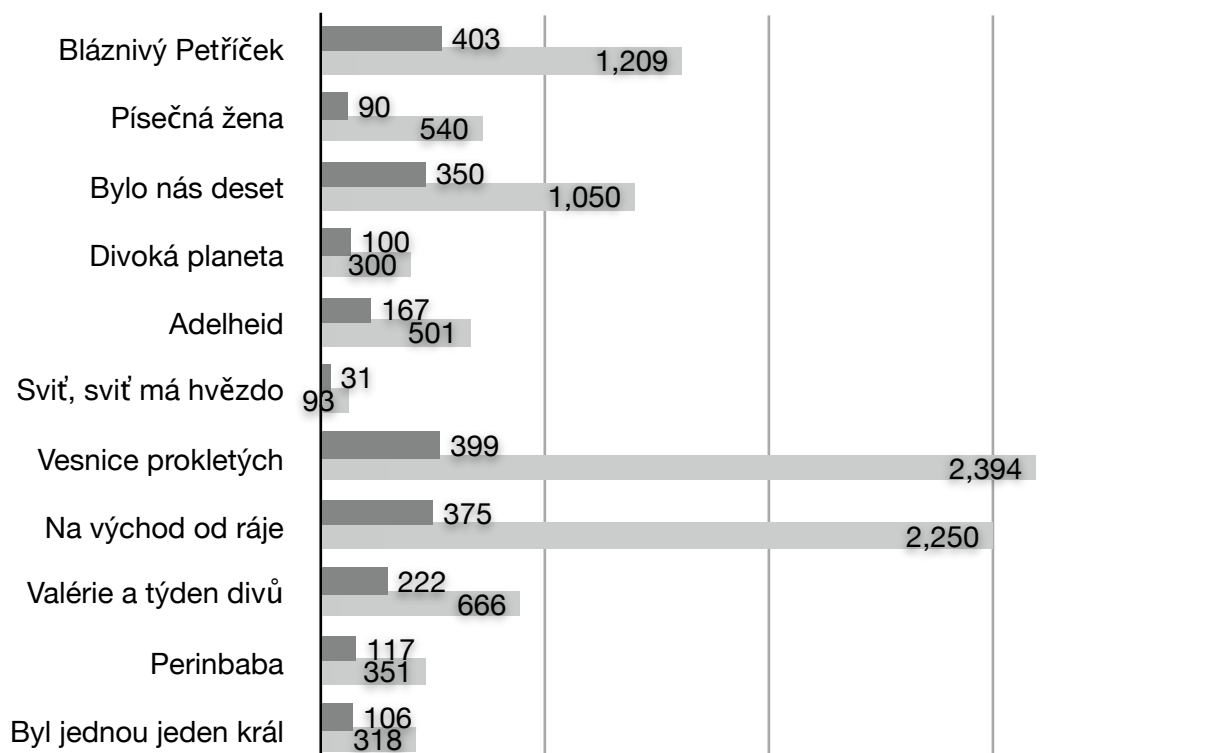
Shánění materiálů pro lektory filmových klubů bylo poměrně složitou záležitostí. Jako oficiální zdroje jim sloužily Ústřední půjčovna filmů, Filmový přehled a Československý filmový ústav. Vzhledem k limitované či žádné distribuci některých filmů nebylo podklady pro vytváření některých lektorských úvodů snadné získat. Jiří Neumann přípravu na přestavení číslo 20 popisuje takto: „byl to film Josepha Loseyho, The Criminal, to se v našich kinech promítal pod názvem Betonová džungle. My sme k tomu chtěli sehnat nějaký popis, podle kterýho bysme udělali úvod, tak sme vtrhli do Klimentův, kde byl filmový ústav, vlastně by tam mělo bejt to nejvíc, co by tady mělo bejt, protože my sme chtěli k Betonový džungli nějaký popis, třeba i v originále. Ten pán tam udělal strašně důležitý obličej, no a jak se to v originálu jmenuje, nebude to ‘beton džangl’?“

Tabulka 4: 1985 - zimní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
24	26.9.1985	Bláznivý Petříček	Jean-Luc Godard	1965	Francie	403	3	1,209
		Jdi za štěstím	Jan Špáta	1970	ČSR			
		Moto Perpetuo			ČSR			
25	3.10.1985	Písečná žena	Hiroši Tešigahara	1964	Japonsko	90	6	540
26	17.10.1985	Bylo nás deset	Antonín Kachlík	1963	ČSR	350	3	1,050

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výr oby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
		Havran v panelovém domě	Milan Peer	1983	ČSR			
		Terorismus	Jan Šikl		ČSR			
		Ráno po flámu	J. Ševčík		ČSR			
27	29.10.1985	Divoká planeta	René Laloux	1973	Francie, ČSR	100	3	300
		Leonardův deník	Jan Švankmajer	1972	ČSR			
28	31.10.1985	Adelheid	František Vlácil	1969	ČSR	167	3	501
		Bubeník červeného kříže	Juraj Jakubisko	1977	ČSR			
		Čas je neúprosný	Věra Chytilová	1978	ČSR			
29	5.11.1985	Sviť, sviť má hvězdo	Aleksandr Mitta	1969	SSSR	31	3	93
		Pohádka pohádek	Jurij Norštejn	1979	SSSR			
30	14.11.1985	Vesnice prokletých	Wolf Rilla	1960	VB	399	6	2,394
		Konflikt	Garri Bardin	1983	SSSR			
		Katastrofy	Pavel Koutský	1984	ČSR			
		Ano	Garik Seko		ČSR			
31	28.11.1985	Na východ od ráje	Elia Kazan	1955	USA	375	6	2,250
		Toulavé slunce	Rudolf Granec		ČSR			
32	10.12.1985	Valérie a týden divů	Jaromil Jireš	1970	ČSR	222	3	666
		Diadém	Fero Fenič	1978	ČSR			
		Hráči	Petr Sís	1982	ČSR			
33	12.12.1985	Perinbaba	Juraj Jakubisko	1985	ČSR	117	3	351
34	15.12.1985	Byl jednou jeden král	Bořivoj Zeman	1954	ČSR	106	3	318
		6 otázek pro Jana Wericha	Dušan Hanák	1964	ČSR			
		Jednoslabičný příběh			ČSR			
		Magistři smíchu			ČSR			

Představení 24-34

■ Počet diváků

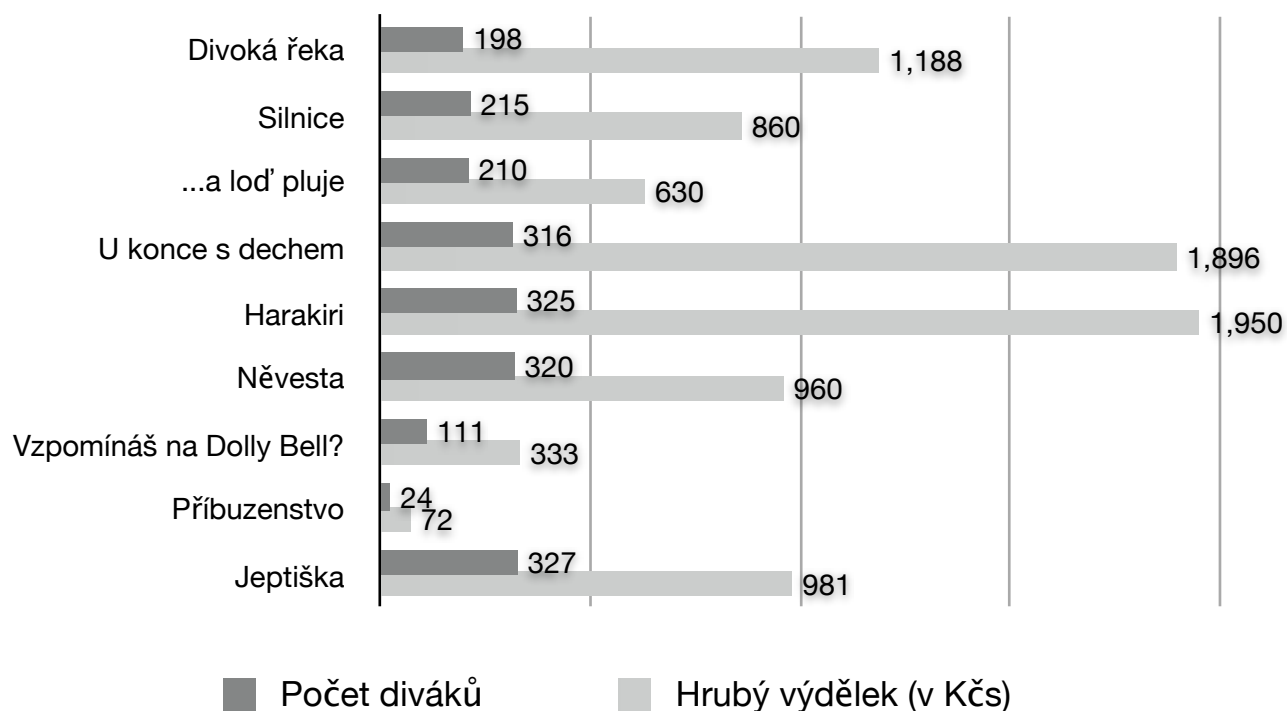
■ Hrubý výdělek (v Kčs)

Pořadatelé byli nuceni prokládat nabídku filmů, kterou pokládali za přínosnou, i sovětskou produkcí. Návštěva 31 diváků na Svít', svít' má hvězdo nebo 55 diváků na Červené Kalině v předcházejícím semestru ukazuje, že tyto filmy příliš členy klubu nezajímaly. Na druhou stranu hned následující dvě představení Vesnice prokletých (VB) a Na východ od ráje (USA) naplnila kapacitu sálu.

Tabulka 5: 1986 - letní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
35	27.2.1986	Divoká řeka	Elia Kazan	1960	USA	198	6	1,188
		Dobré jitro	Václav Bedřich		ČSR			
		Satiemánie	Zdeněk Gasparovič		ČSR			
36	6.3.1986	Silnice	Federico Fellini	1954	Itálie	215	4	860
		Zahrada plná plenek	Drahomíra Vihanová		ČSR			
		Láhev a svět	Zdeněk Smetana		ČSR			
		Zpěv lásky	G. Georgiev		SSSR			
37	13.3.1986	...a loď pluje	Federico Fellini	1983	Itálie	210	3	630
		Motýl	V. Chmelová		ČSR			
38	20.3.1986	U konce s dechem	Jean-Luc Godard	1959	Francie	316	6	1,896
		Hugo a bobo	Adolf Born		ČSR			
		Kostnice	Jan Švankmajer	1970	ČSR			
		Black & White	Václav Bedřich		ČSR			
		Proměnlivo	István Kovács		Maďarsko			
39	27.3.1986	Harakiri	Masaki Kobajaši	1963	Japonsko	325	6	1,950
		Meč	Ivan Renč	1967	ČSR			
		Hokusai a jeho animovaný ski	Tony White	1978	VB			
40	8.4.1986	Něvesta	Jiří Suchý	1970	ČSR	320	3	960
		Věštec	L. Rychman		ČSR			
		Moc osudu	J. Brdečka		ČSR			
		Blinkity blank	N. McLaren		Kanada			
		Osudy malého námořníčka	Adolf Hoffmeister		ČSR			
41	17.4.1986	Vzpomínáš na Dolly Bell?	Emir Kusturica		Jugoslávie	111	3	333
		Ptáci koháci	J. Toman		ČSR			
		Chlupatý ptáček	J. Toman		ČSR			
		Ptakopták	M. Jágr		ČSR			
42	29.4.1986	Příbuzenstvo	Nikita Michalkov	1981	SSSR	24	3	72
		1000 let střízlivosti			ČSR			
		Úvodní slovo pronese	Břetislav Pojar	1962	ČSR			
43	13.5.1986	Jeptiška	Jacques Rivette	1965	Francie	327	3	981
		Mickey Mouse			USA			

Představení 35-43

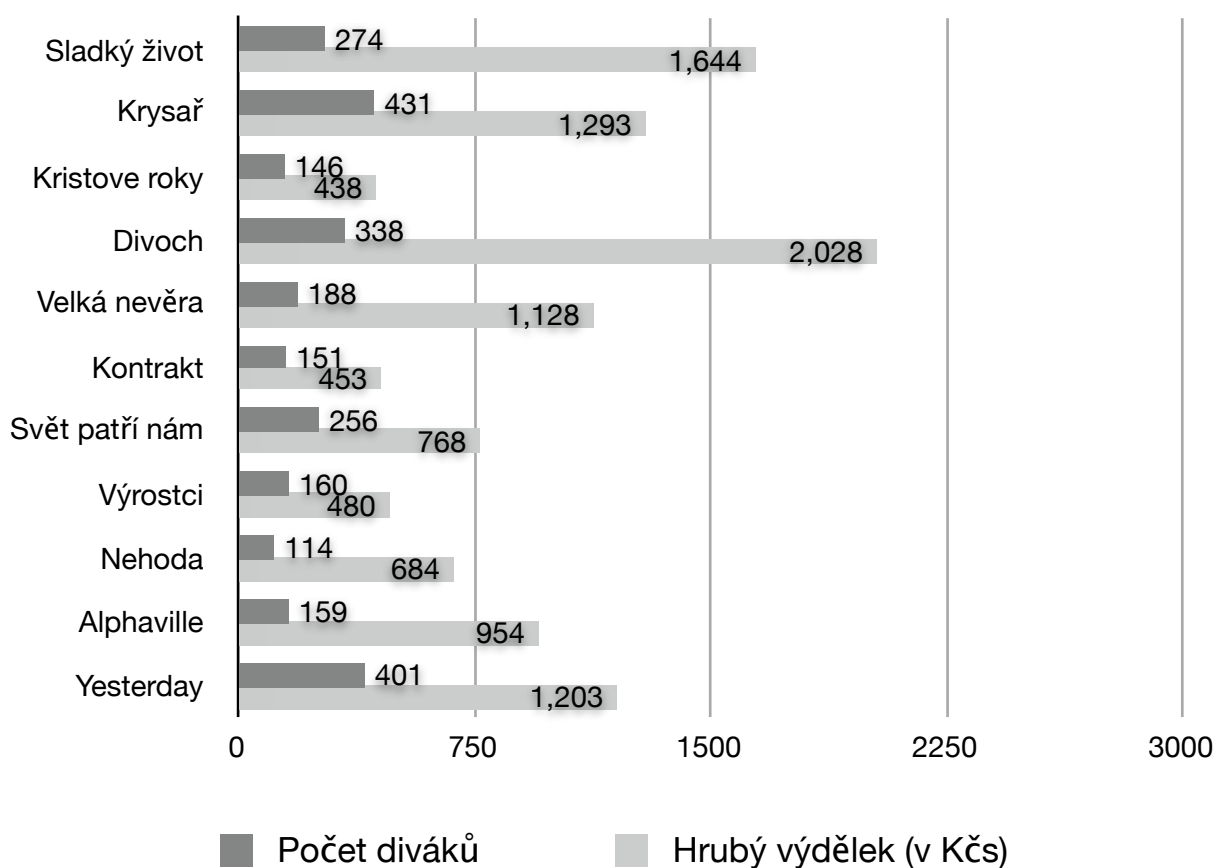

Tabulka 6: 1986 - zimní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
44	25.9.1986	Sladký život	Federico Fellini	1960	Itálie	274	6	1,644
45	30.9.1986	Krysař	Jiří Barta	1985	ČSR	431	3	1,293
46	2.10.1986	Kristove roky	Juraj Jakubisko	1969	ČSR	146	3	438
		Socka			ČSR			
		Příbeh pana N.			ČSR			
		Veselé Vánoce	I. Novák		ČSR			
47	16.10.1986	Divoch	Lászlo Benedek	1953	USA	338	6	2,028
		Země sv. Patrika	Jan Špáta		ČSR			
48	30.10.1986	Velká nevěra	Fr. Rossi, E. Petri, M. Mon	1964	Itálie	188	6	1,128
		Všehochlup	Zdeněk Smetana		ČSR			
49	6.11.1986	Kontrakt	Krzysztof Zanussi	1981	Polsko	151	3	453
		Pokažená svatba	Václav Bedřich		ČSR			
50	13.11.1986	Svět patří nám	Martin Frič	1937	ČSR	256	3	768
		Bartakiáda	Oldřich Kaberle		ČSR			
51	27.11.1986	Výrostci		1983	SSSR	160	3	480
52	4.12.1986	Nehoda	Joseph Losey	1967	VB	114	6	684
		Peklo	R. Raamat		SSSR			
		Očistná lázeň	Václav Bedřich		ČSR			
53	11.12.1986	Alphaville	Jean-Luc Godard	1964	Francie	159	6	954
		Akce	J. Ševčík		ČSR			

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
		Krabi	V. Mergl		ČSR			
		Maximalisté v mikrosvětě	Pavel Koutecký		ČSR			
54	16.12.1986	Yesterday	Radoslav Piwowski	1985	Polsko	401	3	1,203

Představení 44-54

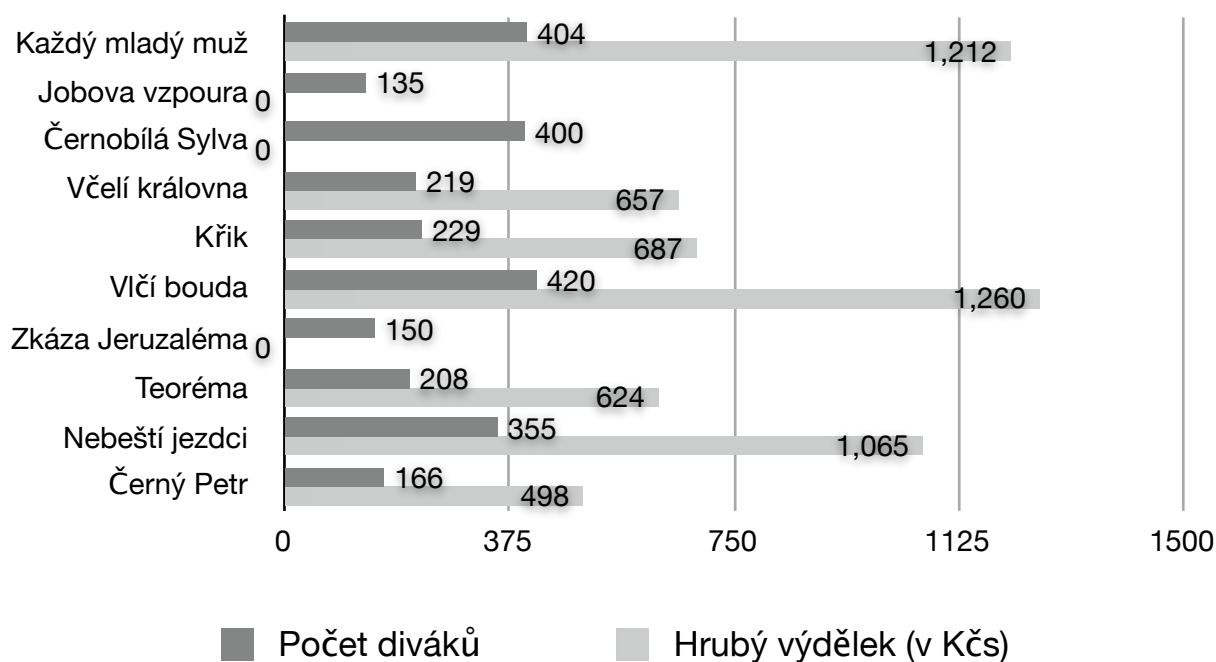
Tabulka 7: 1987 - letní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
55	19.2.1987	Každý mladý muž	Pavel Juráček	1965	ČSR	404	3	1,212
		Sběrné surovosti	Juraj Herz		ČSR			
		Superstriptýz	R. Gradowski		Polsko			
56	26.2.1987	Jobova vzpoura		1983	Maďarsko	135	0	0
		Který jsi ročník?	Béla Vajda		Maďarsko			
57	5.3.1987	Černobílá Sylva	Jan Schmidt, Pavel Juráček	1961	ČSR	400	0	0
		Mlčení	Juraj Jakubisko	1963	ČSR			
		Armstrong	Vít Olmer		ČSR			
		Slyšet Armstronga	Zámečník		ČSR			

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
		Bez lítosti	Petr Slavík		ČSR			
		Dáreček	Tomáš Vorel		ČSR			
		To můj Láďa	Tomáš Vorel		ČSR			
		Letiště	Šepov		SSSR			
		Stará panna	Lenka Naibauerová		ČSR			
58	26.3.1987	Včelí královna	Marco Ferreri	1962	Itálie	219	3	657
		Kontakty	Jaroslava Haveltová		ČSR			
		Utopená ponorka	Václav Bedřich		ČSR			
		Kejklovačka	Jana Merglová		ČSR			
59	2.4.1987	Křik	Jaromil Jireš	1963	ČSR	229	3	687
		Možnosti dialogu	Jan Švankmajer		ČSR			
		Tvář	Jiří Brdečka		ČSR			
		Očistná lázeň	František Skála		ČSR			
		Hlavy	Petr Sís		ČSR			
		Tanec kostlivců			ČSR			
60	9.4.1987	Vlčí bouda	Věra Chytilová	1986	ČSR	420	3	1,260
		Praha - neklidné srdce Evropy			ČSR			
61	15.4.1987	Zkáza Jeruzaléma	Karel Steklý		ČSR	150	0	0
		Houslový koncert			ČSR			
		Diadém	Fero Fenič		ČSR			
		Smrtící vůně	Václav Bedřich		ČSR			
		Věštec	L. Rychman		ČSR			
		Ilusologie	Břetislav Pojar		ČSR			
		Kaňon samé zlato	Zdeněk Sirový		ČSR			
		Curriculum vitae	Pavel Koutský		ČSR			
		Ve vlaku	Vladimír Svitáček		ČSR			
		40 dědečků	Václav Bedřich	1958	ČSR			
		Svět mýdlových bublinek	Irena Pavlásková		ČSR			
		Otranský zámek	Jan Švankmajer		ČSR			
62	16.4.1987	Teoréma	Pier Paolo Pasolini	1968	Itálie	208	3	624
		Mikroskop	V. Kubal		ČSR			
		Metemorfeus	Jiří Brdečka		ČSR			
		Žalkm	Evald Schorm		ČSR			
63	28.4.1987	Nebeští jezdci	Jindřich Polák	1968	ČSR	355	3	1,065
		Zlatý Petr	Jan Špáta		ČSR			
		Kyvadlo, jáma a naděje	Jan Švankmajer		ČSR			
		Do pivnice	Jan Švankmajer		ČSR			
64	14.5.1987	Černý Petr	Miloš Forman	1963	ČSR	166	3	498
		Peripetie zpěvu	Jiří Tyller	1985	ČSR			
		Muž, který dovedl létat	Václav Bedřich		ČSR			

Představení 55-64

Na jaře roku 1987 zařazovali organizátoři primárně československé filmy. Výjimku tvořily dva filmy italského neorealismu, se kterým komunistický režim podle frekvence uvádění problém neměl. Další zajímavostí bylo 56. představení. Film *Jobova vzpoura* byl zapůjčen z maďarského institutu zdarma, čímž odpadla největší položka na seznamu útrat. Vzhledem k tomu, že filmový klub byl od počátku ziskový, organizátoři si mohli dovolit z přebytků zaplatit promítače a dopravu kopie.²⁰ Představení tak mohlo být pro členy klubu zadarmo. Podobně tomu bylo i při 61. představení, kdy se jednalo o rektorský den ČVUT.

Jiná situace nastala při plánované projekci filmu *Džusový román Fero Feniče*. Podle slov Richarda Kohouta se jednalo o jediný velký problém ze strany režimu:

„Nějakej veľkej malér snad byl jen při uvádění filmu *Džusovej román*, kterej nám stopli, ale za to nemohla tenkrát fakultní organizace KSČ, ale zásah z míst... nevím jakých. Zřejmě těch Státní bezpečnost, kterejm vadil především *Fero Fenič* a jeho osoba. Tak to ten film jsme opravdu tenkrát nesměli promítat.“²¹

Jako alternativa bylo puštěno pásmo krátkých filmů, zdarma zapůjčených ze studia FAMU v Klimentské ulici v Praze. Plnému sálu bylo odpuštěno vstupné. Tato představení zadarmo mohla být jedním z důvodů mírného nárůstu návštěvnosti v této sezoně.

²⁰ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5. 5. 2010 – viz příloha 3, str. 4.

²¹ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5. 5. 2010 – viz příloha 3, str. 1.

Tabulka 8: 1987 - zimní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
65	24.9.1987	Hrdina má strach	František Filip	1965	ČSR	150	4	600
		Střední Vaštar	Václav Bedřich	1981	ČSR			
		Siesta	Igor Ševčík	1977	ČSR			
		Tichý týden v domě	Jan Švankmajer	1969	ČSR			
66	6.10.1987	Řek Zorba	Michalis Kakogiannis	1964	Řecko/VB	263	6	1,578
		Krá, krá	S. Dukov		ČSR			
67	13.10.1987	Proč?	Karel Smyczek	1987	ČSR	275	3	825
		Svět mýdlových bublinek	Irena Pavlásková	1985	ČSR			
68	15.10.1987	Dilema	Pavel Koutský		ČSR	90	3	270
		Vždyť přece létat je tak snadné	Pavel Koutecký		ČSR			
		Průhledy a odrazy	Pavel Koutecký		ČSR			
		Laterna musica	Pavel Koutský		ČSR			
		Navštivte Prahu	Pavel Koutský		ČSR			
		Dialog	Pavel Koutecký		ČSR			
		Katastrofy	Pavel Koutský		ČSR			
		Maximalisté v mikrosvětě	Pavel Koutecký		ČSR			
		Láska na první pohled	Pavel Koutský		ČSR			
69	22.10.1987	Matka Ebe	Carlo Lizzani	1985	Itálie	391	3	1,173
		Býčí zápasy trochu jinak	J. Koltai		Maďarsko			
		Pře o vepře	Jan Špáta		ČSR			
70	29.10.1987	Hej rup!	Martin Frič	1934	ČSR	181	3	543
		Odlety	M. Cholerek		Polsko			
71	5.11.1987	Pavilón č. 6	Lucijan Pintilije	1978	Jugoslávie	167	3	501
		Sonda	M. Peer, J. Ševčík		ČSR			
		Etuda o zkoušce	Evald Schorm	1976	ČSR			
72	12.11.1987	Slávnost v botanické zahradě	Elo Havetta	1969	ČSR	109	3	327
		Úzkost	Zdeněk Kopáč		ČSR			
		Variace na téma G. Mahlera	Jan Špáta		ČSR			
73	19.11.1987	Tajný obřad	Joseph Losey	1968	VB	184	6	1,104
		Ze života ptáků	Miloš Macourek	1973	ČSR			
74	26.11.1987	Téma	Gleb Panfilov	1979	SSSR	81	3	243
		Break!	Garri Bardin		SSSR			
		Automatik	Václav Bedřich		ČSR			
		Banket	Garri Bardin		SSSR			
75	3.12.1987	Ochranné zbarvení	Krzysztof Zanussi	1979	Polsko	101	3	303
		-ing	Tomáš Vorel		ČSR			
		Píseň o plakátech	J. J. Antonisz		Polsko			
76	8.12.1987	Valentina	A. J. Betancor	1982	Španělsko	45	3	135
77	17.12.1987	Jak básníkům chutná život	Dušan Klein	1987	ČSR	409	3	1,227
		Úspěch	V. Drha		ČSR			
		Armstrong	Vít Olmer		ČSR			

Distribuce filmů pro filmový klub probíhala z podobných zdrojů, jaké jsou popsány v metodické příručce.²² Základním byl fond filmových kopií Ústřední půjčovny filmů v Praze (spolu se zvláštním fondem vyhrazeným pro filmové kluby). Dále to byl filmový archiv Československého filmového ústavu. Krátké filmy často pocházely z archivu FAMU (příležitostně mohly tyto krátké filmy utvořit pásmo, které se promítalo místo celovečerního filmu²³). Dobrým zdrojem byly i filmotéky institutů socialistických zemí. Metodická příručka uvádí jen Dům sovětské kultury²⁴, filmový klub na ČVUT nicméně nejvíce využíval Maďarský kulturní institut²⁵.

Tabulka 9: 1988 - letní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
78	18.2.1988	Diktátor	Charles Chaplin	1940	USA	189	6	1,134
		Chaplin se vrací z flámu	Charles Chaplin	1916	USA			
79	23.2.1988	Umělcova smlouva	Peter Greenaway	1982	VB	168	3	504
		Drátovat, flikovat	Zdeněk Smetana		ČSR			
		Curriculum vitae	Pavel Koutský		ČSR			
80	3.3.1988	Pokání	Tengiz Abuladze	1984	SSSR	424	3	1,272
81	10.3.1988	Iluzionista	Jos Stelling	1984	Nizozemsko	229	3	687
		Batromijov dom	Fero Fenič		ČSR			
		Ilusologie	Břetislav Pojar		ČSR			
		Mrtvý bod			ČSR			
82	15.3.1988	Cesta hlubokým lesem	Štěpán Skalský	1963	ČSR	210	6	1,260
		Strop	Věra Chytilová		ČSR			
83	24.3.1988	Bony a klid	Vít Olmer	1987	ČSR	406	3	1,218
		Jak dal sedlák študýrovat vol	Zdeněk Vínš		ČSR			
		Horečka všedního dne	Miloš Zábranský		ČSR			
84	31.3.1988	Svědék	Péter Bascó	1969	Maďarsko	150	3	450
		Úspěch	Z. Lehotay		Maďarsko			
		Odsouzení	Jan Špáta		ČSR			
85	7.4.1988	Krvavý trůn	Akira Kurosawa	1957	Japonsko	126	6	756
		Jsouc na řece mlynář jeden	Jiří Brdečka		ČSR			
		Hlavně hodně zdraví	Jan Špáta		ČSR			
86	14.4.1988	Velká sýrová loupež	Václav Bedřich	1987	ČSR	250	3	750
		Balada o hříšné dívce			Polsko			
		Mikrob	V. Mergl		ČSR			
		Vesmírná odyssea II	Jan Svěrák		ČSR			

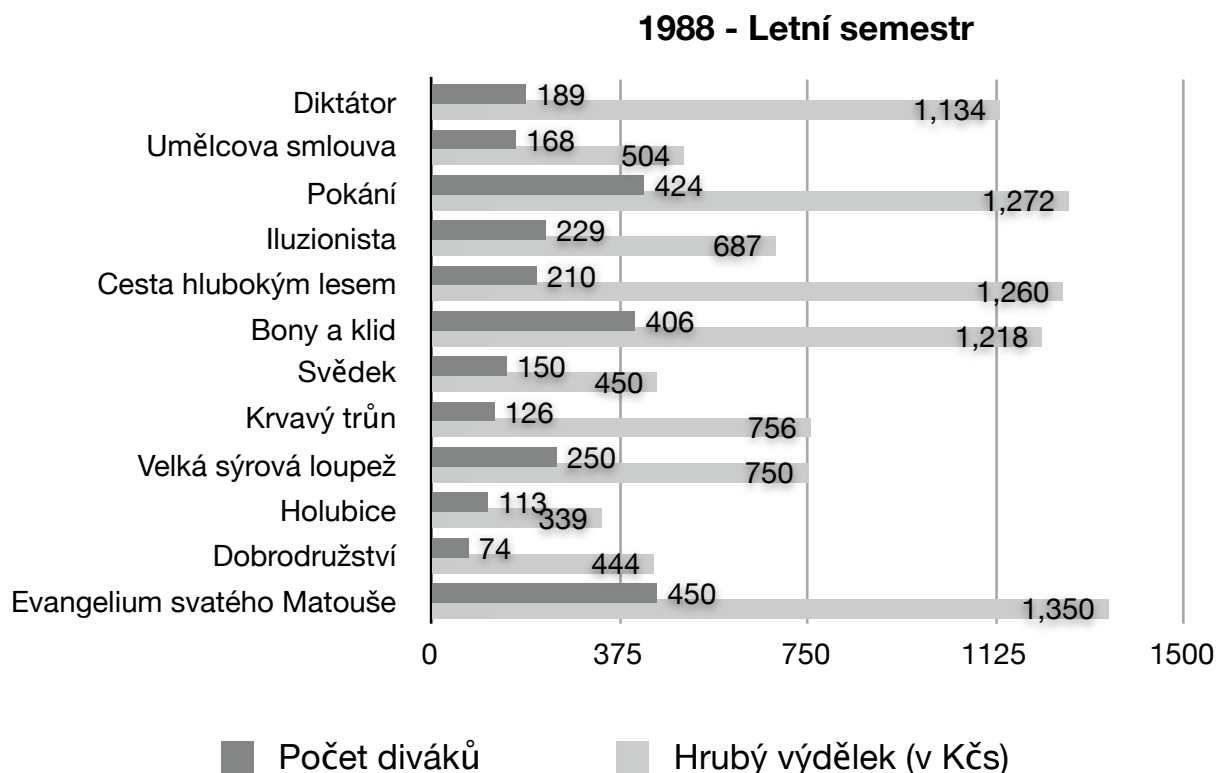
²² Eva Strusková: *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: ČSFÚ 1977. str. 14.

²³ Například představení č. 57.

²⁴ Eva Strusková: *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: ČSFÚ 1977. str. 14.

²⁵ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5.5.2010 - viz. příloha 3, str. 2.

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
87	21.4.1988	Holubice	František Vlášil	1960	ČSR	113	3	339
		Pytel blech	Věra Chytilová		ČSR			
88	26.4.1988	Dobrodružství	Michelangelo Antonioni	1960	Itálie	74	6	444
		Výzva do ticha	Dušan Hanák		ČSR			
89	12.5.1988	Evangelium svatého Matouše	Pier Paolo Pasolini	1964	Itálie	450	3	1,350

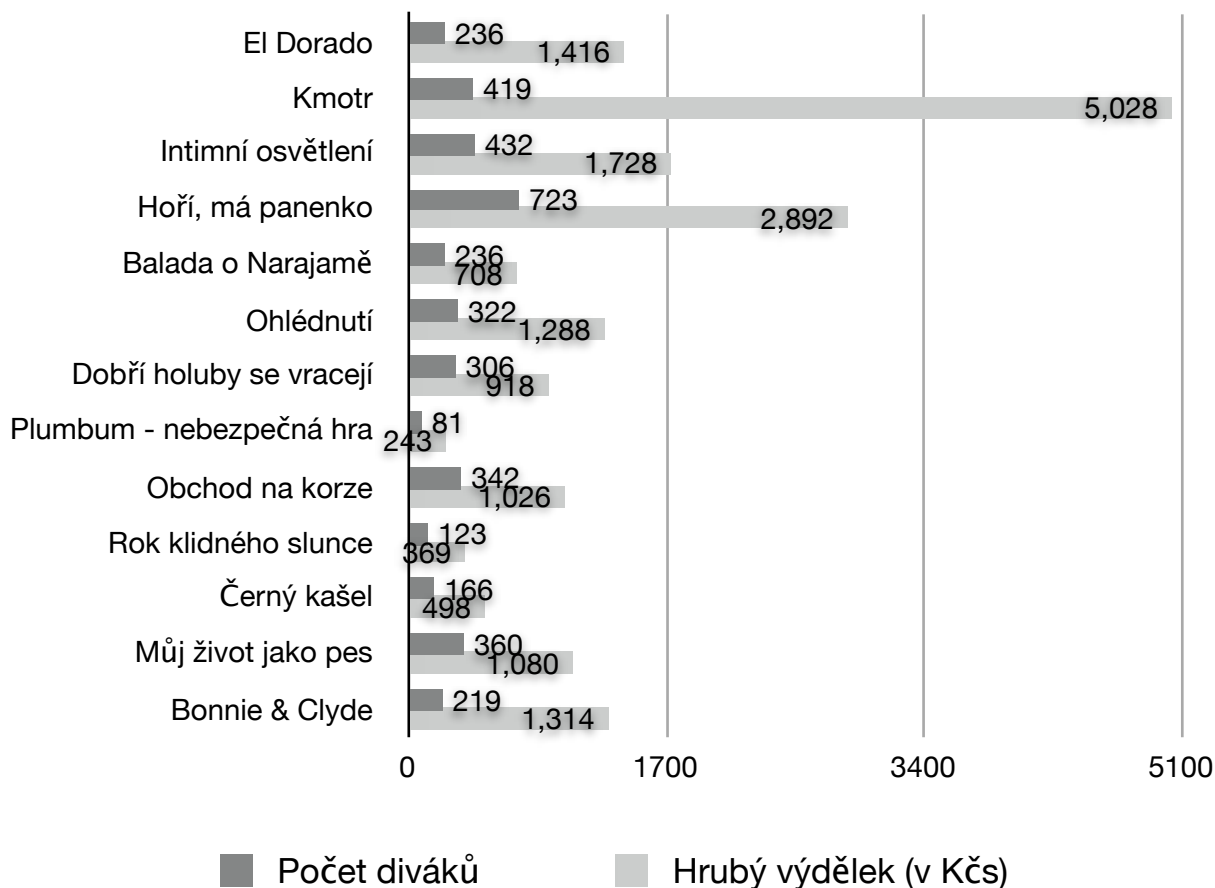

Tabulka 10: 1988 - zimní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
90	22.9.1988	El Dorado	Howard Hawks	1966	USA	236	6	1,416
		Computerland	Vladimír Jiránek		ČSR			
		Úkryt Černého Billa	J. Kluge		ČSR			
91	22.9.1988	Kmotr	Francis Ford Coppola	1971	USA	419	12	5,028
92	6.10.1988	Intimní osvětlení	Ivan Passer	1965	ČSR	432	4	1,728
		Bartakiáda	M. Barták		ČSR			
		Poslední lup	J. Bárta		ČSR			
93	13.10.1988	Hoří, má panenko	Miloš Forman	1967	ČSR	723	4	2,892
		Ropáci	Jan Svěrák		ČSR			
94	20.10.1988	Balada o Narajamě	Šóhei Imamura	1983	Japonsko	236	3	708

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
		Na dně skříně	J. Kopczyński		Polsko			
95	26.10.1988	Ohlédnutí	Antonín Máša	1968	ČSR	322	4	1,288
		L. I. Brežněv (zpravodaj)			ČSR			
		Praha, jaro, socialismus	O. Arcenlov		ČSR			
96	3.11.1988	Dobří holuby se vracejí	Dušan Klein	1988	ČSR	306	3	918
		Otázka cti	Petr Tuček		ČSR			
97	10.11.1988	Plumbum - nebezpečná hra	Vadim Abdrašitov	1986	SSSR	81	3	243
		Ježek v mlze	Jurij Norštejn		SSSR			
		Láááska	Jiří Brdečka		ČSR			
98	24.11.1988	Obchod na korze	Ján Kádár, Elmar Klos	1965	ČSR	342	3	1,026
		Etuda z alba	Michaela Pavlátová		ČSR			
99	1.12.1988	Rok klidného slunce	Krzysztof Zanussi	1984	Polsko	123	3	369
		Několi slov o člověku	B. Dziworski		Polsko			
100	8.12.1988	Černý kašel	Péter Gárdos	1986	Maďarsko	166	3	498
		Narostl mu hřebínek	J. Mimza, Zdeněk Svěrák		ČSR			
		Zapadák	Filip Renč		ČSR			
101	15.12.1988	Můj život jako pes	Lasse Hallström	1985	Švédsko	360	3	1,080
		Zlatý slavík	Zdeněk Zaoral		ČSR			
		Potlesk	J. Prášil		ČSR			
102	20.12.1988	Bonnie & Clyde	Arthur Penn	1968	USA	219	6	1,314
		Rohy	L. Beneš		ČSR			

Představení 90-102

Kromě lektorských úvodů se pořadatelé snažili občas uspořádat i diskusi s tvůrci filmu a diváky. Podle Richarda Kohouta většinou tvůrce po lektorském úvodu film krátce představil a po jeho shlédnutí probíhala diskuse s diváky. Mezi velké osobnosti, s nimiž byla vedena diskuse, patří například Elmar Klos, Pavel Juráček nebo Vlastimil Harnach. O diskusi s Elmarem Klosem se zmiňuje Jiří Neumann:

„...to vůbec nikdo nevěděl, že tenhle ten člověk je v Praze. A on bydlel v takovém domku, když se jde k Petřínský rozhledně, tak tam je takovej dům, je na něm sluníčko, a je přímo v tý Hladový zdi vkomponovanej, tak tam on bydlel, tam jsme ho našli. A on chodil do kavárny na kulatým náměstí v Dejvicích, tak jsme se dohodli, že na besedu přijde, že na ten film se koukat nebude, ať ho v tý kavárně vyzvednem.“²⁶ Tato beseda proběhla 24. 11. 1988 při projekci filmu *Obchod na korze*.

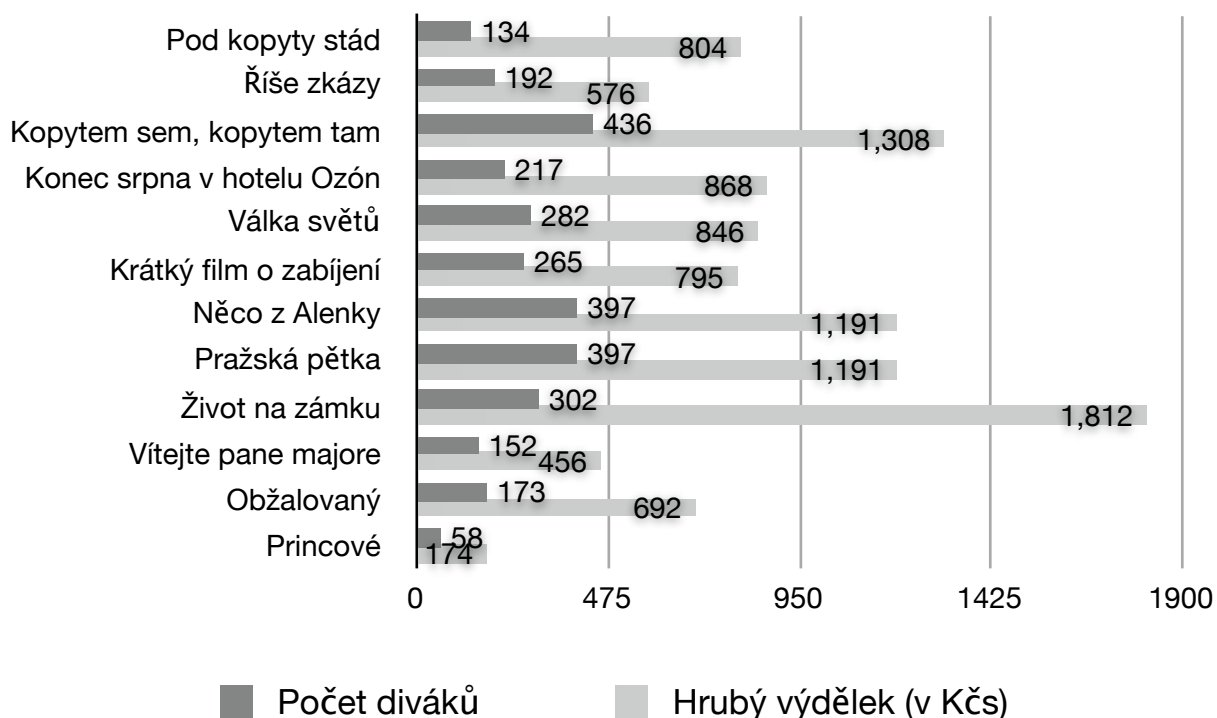
Tabulka 11: 1989 - letní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
103	16.2.1989	Pod kopyty stád	Edward Dnytryk	1966	USA	134	6	804
		Árie prérie	Jan Trnka		ČSR			
		Mickey trubadurem			USA			
104	23.2.1989	Říše zkázy	Krsto Papić	1977	Jugoslávie	192	3	576
		Muž, který sázal stromy	F. Back		Kanada			
105	2.3.1989	Kopytem sem, kopytem tam	Věra Chytilová	1988	ČSR	436	3	1,308
		Chceš zabít	J. Císařovský		ČSR			
106	9.3.1989	Konec srpna v hotelu Ozón	Jan Schmidt	1966	ČSR	217	4	868
		Hra prstů	G. Nagy		Maďarsko			
		Dukovany - vroucí kotel	Drahomíra Vihanová		ČSR			
		Stromovka	J. Střecha		ČSR			
107	16.3.1989	Válka světů	Piotr Szulkin	1981	Polsko	282	3	846
		Tam a zpět	Fero Fenič		ČSR			
108	23.3.1989	Krátký film o zabíjení	Krzysztof Kieślowski	1988	Polsko	265	3	795
		Co oko neuvidí	Pavel Koutský		ČSR			
		Etudy pro elektronový mikroskop	Pavel Koutecký		ČSR			
109	30.3.1989	Něco z Alenky	Jan Švankmajer	1988	Švýcarsko	397	3	1,191
110	6.4.1989	Pražská pětka	Tomáš Vorel	1988	ČSR	397	3	1,191
		Sedum	Ondřej Trojan		ČSR			
111	13.4.1989	Život na zámku	Jean Paul Rappeneau	1966	Francie	302	6	1,812
		Karlínská frajerka	M. Halouzová		ČSR			
		Chaplin zlodějem	Charles Chaplin		USA			
112	20.4.1989	Vítejte pane majore	Zoltán Fábri	1969	Maďarsko	152	3	456

²⁶ Rozhovor s Jiřím Neumannem a Richardem Kohoutem vedený Klárou Syrůčkovou a Andreou Škopkovou v Praze dne 27.5.2010 - viz. příloha 2, str. 13.

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výr oby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
		Zlomky s sršatosti	Vladimír Švec		ČSR			
		...aby si lidé všimli	Vladimír Kvasnička		ČSR			
113	27.4.1989	Obžalovaný	Ján Kádár, Elmar Klos		ČSR	173	4	692
		Sestřeničky	V. Mergl		ČSR			
		Mužné hry	Jan Švankmajer		ČSR			
114	11.5.1989	Princové	Tony Gatlif	1982	Francie	58	3	174
		Carpe Diem	Jan Špáta		ČSR			
		Shakespeare 2000	D. Doubková		ČSR			
		Mně se život moc líbí			Maďarsko			

Představení 103-114

V druhém semestru akademického roku 1988/1989 byl klub podobně hojně navštěvovaný jako v prvním semestru toho roku. O 93. představení, film *Hoří, má panenko*, byl například takový zájem, že muselo být po prvním vyprodaném uskutečněno druhé představení. Bylo to zapříčiněno důležitým kontaktem v barrandovských studiích, díky kterému bylo možné sehnat kvalitní a nedostupné československé filmy. V roce 1988 se organizátorům klubu přihlásil Tomáš Gertler s tím, že bych chtěl nějak pomoci. Jeho otec byl ředitelem Filmových studií Barrandov, což znamenalo možnost přístupu k vzácným filmům (které pak sklízely velký úspěch).²⁷

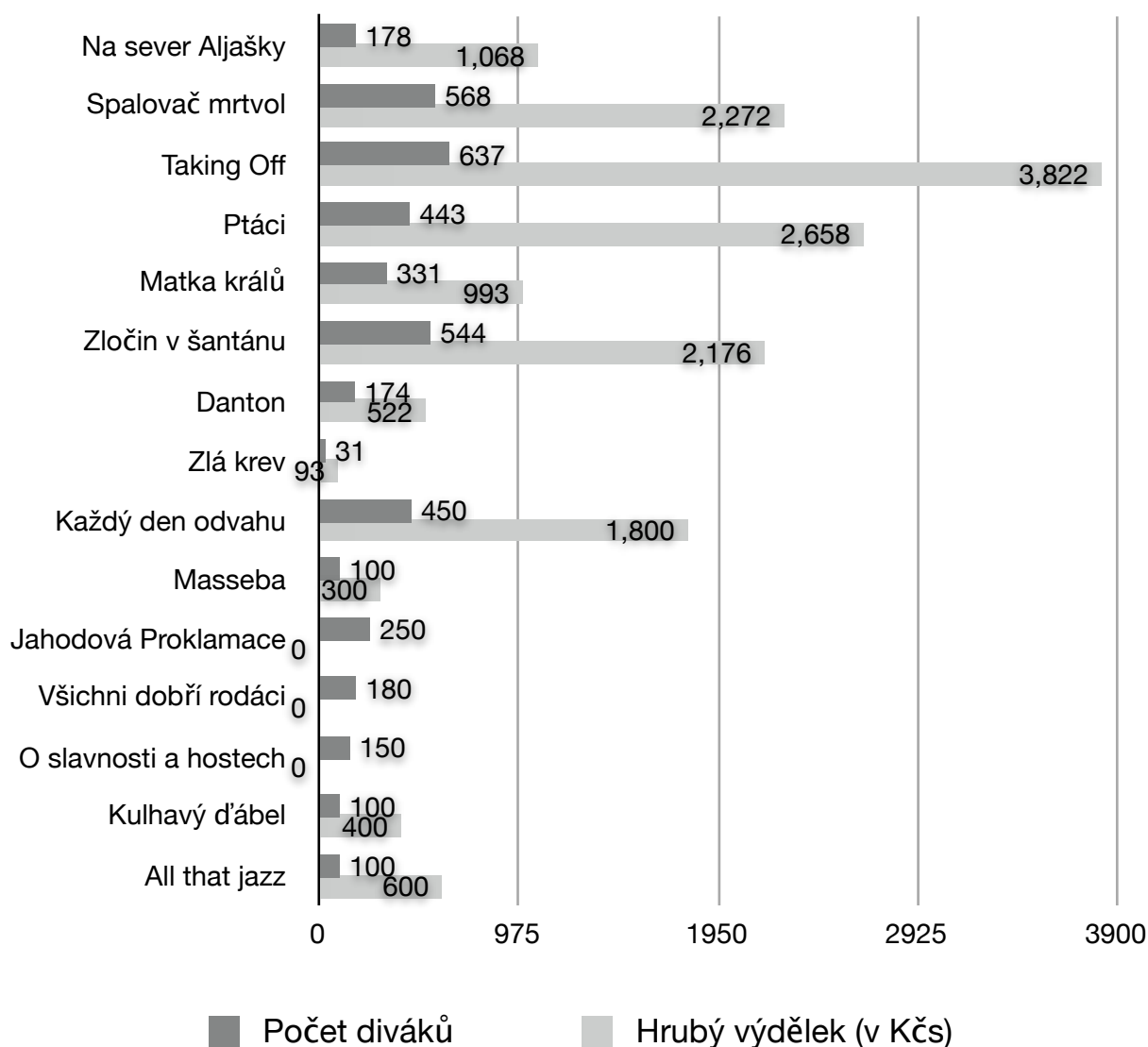
²⁷ Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5. 5. 2010 – viz příloha 3, str. 6.

Tabulka 12: 1989 - zimní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
115	21.9.1989	Na sever Aljašky	Henry Hathaway	1960	USA	178	6	1,068
		Jak jsme na tom			ČSR			
116	28.9.1989	Spalovač mrtvol	Juraj Herz	1968	ČSR	568	4	2,272
		Palác Pottala			Čína			
		Byt	Jan Švankmajer		ČSR			
117	5.10.1989	Taking Off	Miloš Forman	1971	USA	637	6	3,822
		Tribunál	Jaromil Jireš		ČSR			
		Rytmy	T. Kučerová		ČSR			
118	12.10.1989	Ptáci	Alfred Hitchcock	1963	USA	443	6	2,658
		Videoclip	Jan Švankmajer		ČSR			
		Služební cesta ppor. Svěráka	V. Bojanovský		ČSR			
119	19.10.1989	Matka králů	Janusz Zaorski	1982	Polsko	331	3	993
		Povolání krysař	P. Sobociński		Polsko			
120	26.10.1989	Zločin v šantánu	Jiří Menzler	1968	ČSR	544	4	2,176
		T. G. Masaryk			ČSR			
		Přehrada	V. Kuzněcov		SSSR			
		Úděl	J. Havetová		ČSR			
121	2.11.1989	Danton	Andrzej Wajda	1982	Polsko	174	3	522
		Popelka pro tučňáky			ČSR			
122	3.11.1989	Zlá krev	Leox Carax	1986	Francie	31	3	93
		Tak to bývá	P. Drussen		Kanada			
123	9.11.1989	Každý den odvahy	Evald Schorm	1964	ČSR	450	4	1,800
		Stav posedlosti diváků			ČSR			
124	16.11.1989	Masseba	Miloš Zábranský	1989	ČSR	100	3	300
		Lávka	F. Voroninová		SSSR			
125	28.11.1989	Jahodová Proklamace	Stewart Hagman	1970	USA	250	0	0
126	30.11.1989	Všichni dobří rodáci	Vojtěch Jasný	1968	ČSR	180	0	0
		Filmový zpravodaj			ČSR			
127	7.12.1989	O slavnosti a hostech	Jan Němec	1966	ČSR	150	0	0
128	12.12.1989	Kulhavý ďábel	Juraj Herz	1968	ČSR	100	4	400
129	14.12.1989	All that jazz	Bob Fosse	1979	USA	100	6	600
		Zahrada	Jan Švankmajer	1968	ČSR			

Představení 115-129

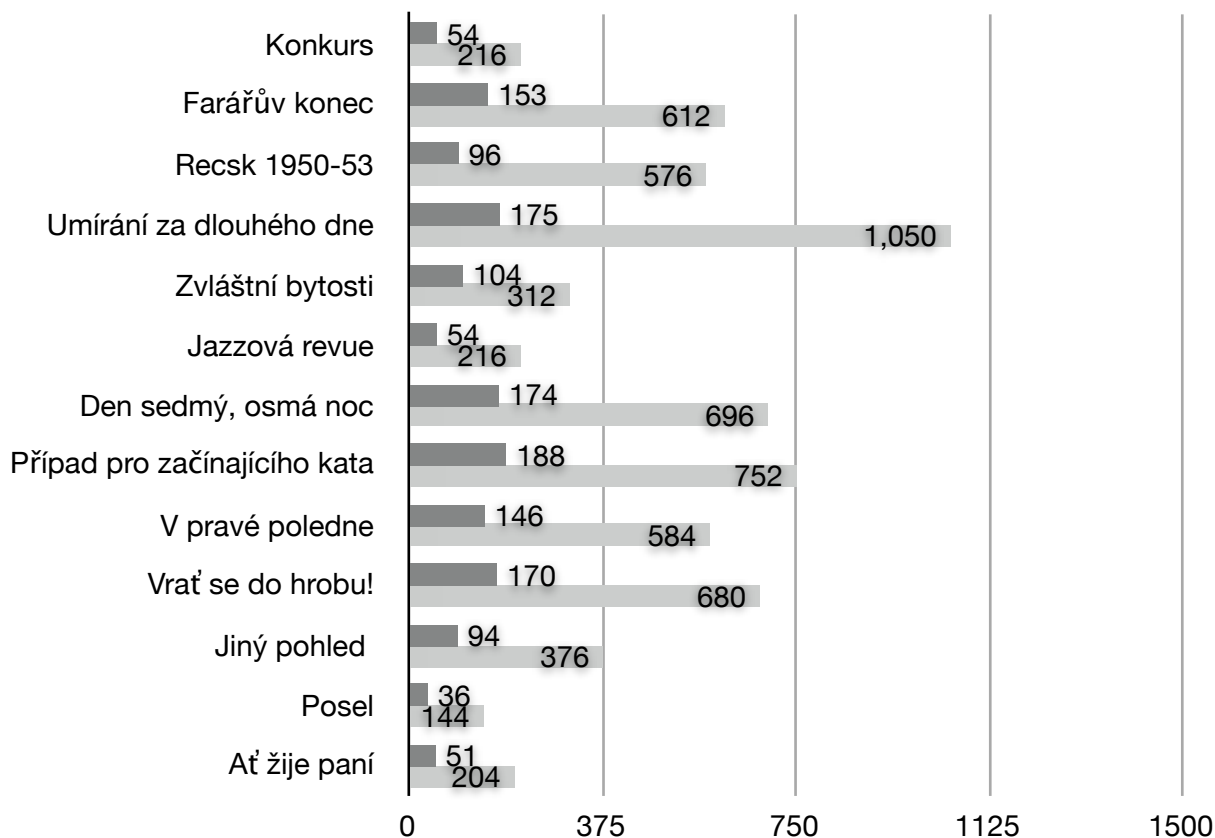

Události 17. listopadu 1989 se projeví i ve fungování filmového klubu. 28. 11. 1989 byla promítána Jahodová proklamace a o dva dny později Všichni dobří rodáci. Obě představení byla zdarma pro stávkující studenty. Filmová kopie Jahodové proklamace byla mimořádnou výpůjčkou od ČSFÚ. O den později (29. 11. 1989) byla stávkujícím studentům promítnuta třikrát, poté byla kopie odvezena k promítnutí na matematicko-fyzikální fakultu, pedagogickou fakultu a FAMU.

Tabulka 13: 1990 - letní semestr

Číslo představení	Datum představení	Název představení	Režie	Rok výroby	Země původu	Počet diváků	Vstupné	Hrubý výdělek (v Kčs)
130	22.2.1990	Konkurs	Miloš Forman	1962	ČSR	54	4	216
		Dějiny na osm	V. Táborský		ČSR			
		Co vy na to pane barone	I. Novák		ČSR			
131	1.3.1990	Farářův konec	Evald Schorm	1968	ČSR	153	4	612
		Kudy ven	V. Kuzněcov		SSSR			
132	8.3.1990	Recsk 1950-53 - O utajeném	Géza Bőszörmenyi	1988	Maďarsko	96	6	576
133	15.3.1990	Umírání za dlouhého dne	Peter Collinson	1968	VB	175	6	1,050
134	20.3.1990	Zvláštní bytosti	Fero Fenič	1990	ČSR	104	3	312
		Vlak do dospělosti	Fero Fenič		ČSR			
		Dokument o zvláštních bytostech	Olga Sommerová		ČSR			
135	22.3.1990	Jazzová revue	Richard Lester	1962	VB	54	4	216
		Dvě trubky a trombon			Kuba			
136	29.3.1990	Den sedmý, osmá noc	Evald Schorm	1969	ČSR	174	4	696
		Etuda o zkoušce	Evald Schorm		ČSR			
137	5.4.1990	Případ pro začínajícího kata	Pavel Juráček	1969	ČSR	188	4	752
		Tango	Zbigniew Rybczynski		Polsko			
138	19.4.1990	V pravé poledne	Fred Zinnermann	1952	USA	146	4	584
139	24.4.1990	Vrať se do hrobu!	Milan Šteindler	1990	ČSR	170	4	680
		Kapr na černo			ČSR			
140	26.4.1990	Jiný pohled	Károly Makk	1982	Maďarsko	94	4	376
141	3.5.1990	Posel	Joseph Losey	1970	VB	36	4	144
142	10.5.1990	Ať žije paní	Ermanno Olmi	1987	Itálie	51	4	204
		Banket	G. Bardin		SSSR			

Představení 130-142

■ Počet diváků

■ Hrubý výdělek (v Kčs)

Pro Jiřího Neumanna bylo zásadní setkání s Pavlem Juráčkem:

„...to bylo asi tak dva měsíce předtím, než umřel. Taky jsme ho našli. On byl vlastně jeden z těch nejpostiženějších režisérů, kterej měl opravdu vysloveně zakázáno natáčet. A on byl nějaký čas v Německu a Americe, a pak se sem vrátil, a ty stopy nějak vymizely, tak my jsme ho našli. On bydlel v podkrovním bytě, kde je Pivovar u Schnellů... a byl tam nepořádek, a tam seděl Pavel Juráček. Tak jsme ho tam vyzvedli a přivezli na besedu a on se úplně proměnil. Ne nějaká troska sedící v bytě, ale jak se dostal do toho filmovýho prostředí, tak z něho zářila osobnost. My jsme se snažili to vést, a on si tu besedu potom vedl sám.“²⁸

Besedě předcházela film Případ pro začínajícího kata, jehož distribuce byla od začátku 70. let silně omezena.²⁹ 5252 Toto představení tedy proběhlo až 5. 4. 1990.

---

²⁸ tamtéž, str. 14.

²⁹ <http://www.volny.cz/czfilm/Clanky/19700106%20-%20Zprava%20o%20situaci.htm> [cit. 19. 5. 2010].

6. Závěr

Ve své práci jsem zpracoval historii filmového klubu ČVUT podle metodologie orální historie. Tuto metodu jsem popsal v teoretické části práce. Zaměřil jsem na nalezení předností metody pro tento konkrétní projekt. Jako primární prameny jsem použil rozhovory se zakladateli klubu a interní kroniku klubu. Další zdroje jsem našel v dobové literatuře pro filmové kluby a člancích v dobových časopisech.

Mým druhým cílem bylo představit několik současných filmově zaměřených projektů využívajících orální historii. K projektům vznikajícím v České republice jsem vybral některé zahraniční, zpracovávané v anglickém jazyce. Zaměřil jsem se na ty, jejichž výstupy jsou ve formě databází k nalezení na internetu, je tak možné jejich další badatelské využití. Ve třetí části jsem popsal historii klubu. Využil jsem k tomu rozhovory s představiteli klubu. Dále jsem pro praktickou část zpracoval kroniku klubu do tabulek a využil ji k vytvoření grafů.

7. Literatura

- 40 let filmových klubů. *Texty k připomenutí 40. Výročí existence filmových klubů na Letní filmové škole 2003*. Uherské Hradiště: AČFK 2003.
- Alessandro Portelli, *The Death of Luigi Trastelli, and Other Stories*. Albany: State University of New York Press, 1991.
- Annette Kuhn, *An Everyday Magic. Cinema and Cultural Memory*. London: I.B.Tauris 2002, s. 17
- Donald A. Ritchie, *Doing Oral History*. New York: Twayne Publishers 1995.
- Eva Strusková, *Metodika práce ve filmovém klubu*. Praha: Sekretariát Rady ČsFK – ČSFÚ 1977.
- Hodnocení filmových klubů. *Zpravodaj československého filmu* 1989, č. 6 (20. 2.)
- Hodnocení filmových klubů. *Zpravodaj československého filmu* 1989, č. 6 (20. 2.), s. 55 – 57
- Il, O jednom filmovém klubu. *Film a doba* 31, 1985, č. 7 (červenec), s. 409.
- Irena Rímská, Z historie filmových klubů. *Záběr* 22, 1989, č. 10 (18. 5.), s. 6.
- Jan Chotek, První krok k československým filmovým klubům? *Film a doba* 3, 1957, č. 1 (leden), s. 27 – 27.
- jh, Čtvrt století filmových klubů v ČSSR. *Záběr* 21, 1988, č. 6 (23. 3.), s. 6.
- Katalog filmů pro filmové kluby 1985*. Praha: Rada ČsFK – ČSFÚ 1985.
- Kaythryn Fuller-Seeley, (forthcoming). Researching and Writing the History of Moviegoing. In: Kaythryn Fuller-Seeley, George Potamianos. (eds.). *The Cinema in Non-Metropolitan America from Its Origins to the Multiplex*. Berkeley: University of California Press.
- Kongres FICC v Táboře 4. 9. – 19. 9. 1987 [interní materiály ke konferenci. Knihovna NFA, sign. II-6237].
- Ladislav Křivánek, Potřebujeme kinokluby? *Filmové noviny* 2, 1948, č. 38 (17. 9.), s. 7. elektronicky
- Lubomír Oliva, Filmové kluby. O čem vlastně jde. *Film a divadlo* 9, 1965, č. 22 (23. 10.), s. 5.
- Luboš Ptáček, *Panorama českého filmu*. Olomouc: Rubico 2000.
- Ludmila Korecká, Filmové kluby. *Kino* 46, 1991, č. 22 (4. 11.), s. 5.
- mach, [Před více než...]. *Záběr* 17, 1984, č. 8 (16. 4.), s. 6.
- Marta Kurkowska-Budzan, Krzysztof Zamorski, *Oral History: The Challenges of Dialogue*. Philadelphia/Amsterdam: John Benjamins Publishing Co 2009.
- Mel [Pavel Melounek], Co mají hrát kluby? *Film a doba* 30, 1984, č. 1 (leden), s. 46.
- Miloš Cajthalm, Jak se vyhnout vyučování?. *Scéna* 10, 1985, č. 14, s. 1.
- Miloš Votruba, Federace filmových klubů po 20 letech opět žije. *Záběr* 23, 1990, č. 7 (5. 4.),
- Miroslav Vaněk a kol., *Orální Historie, Metodické a "technické" postupy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci 2003.
- Miroslav Vaněk, *Orální historie ve výzkumu soudobých dějin*. Praha: Centrum orální historie ÚSD 2004.
- NFA
- Paul Thompson, *The Voice of the Past: Oral History*. New York: Oxford University Press 1978.
- Paula Hamilton, Linda Shopes, *Oral History and Public Memories*. Philadelphia: Temple University Press 2008.
- Pavel Barák [sestavil], *Československá kinematografie v roce 1981 (Filmová ročenka)*. Praha: ČSFÚ 1987.
- Robert Perks, Alistair Thompson, (eds.), *The Oral History Reader*. London and New York: Routledge 1998.
- Valerie R. Yow, *Recording Oral History*. Oxford: Altamira Press 2005.

Z činnosti Československé federace filmových klubů. *Filmové informace* 17, 1966, č. 3 (19. 1.), s. 13. elektronicky

Zdeněk Matis a Josef Slavík, Filmové kluby s nejdelší tradicí? *Kinoklub* 1, nedat. [1964], č. 2, s. 3 – 5. elektronicky

9. Přílohy

9.1. Seznam příloh

Příloha 1: Rozhovor s Martinem Řezníčkem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 21. 5. 2009

Příloha 2: Rozhovor s Jiřím Neumannem a Richardem Kohoutem vedený Klárou Syrůčkovou a Andreou Škopkovou v Praze dne 27. 5. 2009

Příloha 3: Rozhovor s Richardem Kohoutem vedený Richardem Henzlerem v Praze dne 5.5.2010

Příloha 4: Zpráva z Archivu Bezpečnostních Složek

Příloha 1:

Řezníček Martin

Rozhovor vedl: Richard Henzler

Natočeno: 21. 5. 2009

Nosič: MP3

Přepis: Richard Henzler

©

Henzler: Tak dnes je 21. května, sedíme s Martinem Řezníčkem na FAMU. Mé jméno je Richard Henzler a budeme se bavit o Filmovém klubu ČVUT. Vlastně ta první otázka: Koho vůbec napadla myšlenka založit filmový klub? A proč, proč filmový klub.

Řezníček: Tak jak se to veme, asi bych si tu myšlenku založit filmový klub na ČVUT (to je podstatný), asi bych si tu myšlenku mohl skoro přivlastnit. Na ČVUT běžely nějaké projekce filmů, ty filmy tehdejší naši předchůdci rozpůjčovali právě z filmového archivu, myslím, že tenkrát za flašku a nějak to šlo. A když se promítalo, nějak nám ty představení chodily a pak vlastně ta parta, která to dělala, tak ta končila školu a nám na ČVUT, respektivě na elektro fakultě nastalo zase takové kulturní pusto a já jsem ty filmy miloval tenkrát, kino bylo pro mě kus života, a tak jsem si říkal, že bychom v tom měli nějak pokračovat a neměli jsme ještě tu ideu filmového klubu, protože tam to běželo tak nějak samo a nikdo to ještě tenkrát nějak netorpédoval, mluvím teda o roce 1982 a tehdy v roce 1983 jsem se začal pokoušet úplně sám o nějaké znovuoobnovení toho stávajícího a zjistili jsme, že to bylo založeno zřejmě na nějakých osobních kontaktech a doba mezitím se ještě zahustila a už nám nikdo neoficiálně žádný filmy půjčovat nechtěl. Takže jsme navštívili, to už myslím si že bylo s mým tehdejším kolegou, spolužákem o rok níž, Jirkou Neumannem, že jsme navštívili tehdejší Radu filmových klubů, což byla nějaká zastřešující organizace filmových klubů a oni vlastně tu myšlenku, že by měli na vysoké škole v Praze filmový klub, jako vlastně přijali se vším všudy, prostě tenkrát bylo jasné, že by z toho mohlo bejt něco zajímavýho. Já teď vůbec nevím a možná, že to budou moji kolegové vědět lépe, kdy se vlastně k tomu organizování přidal právě Jirka Neumann a kdy se k tomu organizování přidal Ríša Kohout, všichni studenti elektrofakulty.

Henzler: A vy jste tam studoval, teda? Znal ty místnosti.

Řezníček: Já jsem tam studoval. Tak samozřejmě ty podmínky tam byly ideální, protože na tom ČVUT byla velká společná posluchárna, mezi strojní fakultou a elektro fakultou, o kterou se obě fakulty dělily a která má asi 400 míst a oficiálně myslím si, že se nám tam v těch úplně nejlepších časech podařilo hustit tak jako 600, 700 lidí.

Henzler: Takže návštěvnost?

Řezníček: To mluvím o druhý půli 80. let, kdy filmový klub byl nesmírně populární a podařilo se nám hrát taky dvě představení, když jsme měli prostě ve frontě 750 a na další pak ještě 400 lidí. Ale k tomu se možná ještě dostanem, to ta cesta v tomu byla právě ještě docela dlouhá, protože Rada filmových klubů tu myšlenku přijala a říkala si, že teda ta ideodiverzní činnost na naše studenty za pomoci filmu je dobrý nápad. Tak samozřejmě jako pro tento dobrý nápad už jako neměli stranické i téměř vládní orgány, protože nakonec se to i řešilo na městském výboru strany, pražský. To byla ta pouť ještě poměrně dlouhá. My jsme tenkrát se domluvili s tou radou filmovejch klubů, že budeme hrát náborový představení dokud to půjde. A přes to hraní náborových představení se pokusíme ten filmový klub legalizovat.

Henzler: Takže to vlastně byly ty dva roky mezi lety 1984 a 1986, kdy byly jenom ty přípravy. A začalo se hrát v roce 1986.

Řezníček: Jo, myslím se že to bych asi... a je to tak asi, protože bezprostředně po té oficiální legalizaci filmového klubu, když jsme na to dostali štempl, tak jsem tam já už nebyl, protože jsem vykonával povinnou vojenskou službu na Kladně. Nicméně i tak mi na vojně byl filmovej klub dobrý, protože moji kolegové napsali obsáhlý dopis o tom, že moje účast na nějakém semináři filmových klubů je naprosto nezbytná a vojáci na to koukali a předávali si ten papír zprava doleva a nakonec mě asi dvakrát vypustili.

Henzler: A to se konalo v Uherském Hradišti?

Řezníček: To byly různě, v Uherském Hradišti ještě tenkrát filmová škola nebyla, respektive už v té době nebyla a různě putovala a na filmovou školu se mi přímo nepodařilo dostat, ale podařilo se mi dostat během roku jednotlivé filmové kluby organizovali vlastně zastřešení teda tou Radou filmových klubů, byly organizátory jednotlivých tématických seminářů, který byly věnovaný ať už tradičně v Hořovicích byl seminář, který byl věnovaný krátkým filmům, dokumentárním a dalším, animovaným. Ale tyhle semináře byly věnovaný o třeba novým přírůstkům do toho klubového fondu a těch seminářů bylo takhle několik do roka a vždycky

to byly takové filmové žně, kdy člověk do sebe nasál vlastně ty filmy a vždycky do sebe nasál i něco navíc, protože se vždycky tam podařilo na uzavřenou projekci dostat film, který nebyl běžně dostupnej a člověk ho normálně nemoh vidět. Takže člověk takhle doplňovat to filmové vzdělání. Já vím, já si pamatuju, že můj první seminář, na kterém jsem byl vlastně jako host, protože ten filmovej klub náš ještě neexistoval, tak byl právě v těch Hořovicích a věnovanej teda krátkejm filmům a mě to vlastně inspirovalo k takové dramaturgické úvaze tehdy, že ty dlouhé filmy si tak moc vybírat nemůžeme, ale že v těch krátkejch filmech, těhlentěch různějch byly skrytý věci, který nějakým způsobem to říkaly a to dramaturgie našich projekcí pak byla důsledná v tom, že jsme vždycky promítali nějaké předfilmy a někdy jsem měl pocit, že ty předfilmy jsou svým způsobem důležitější než ten ten film dlouhej.

Henzler: Takže ta myšlenka byla taková: dát politicky neutrální dlouhej film...

Řezníček: To ne, to vůbec. Ta myšlenka byla dát dlouhej film a pokud se urodil nějakěj, kterej byl právě naopak politicky výbušnej, tak lépe, ale takových věcí bylo málo, navíc v tý době, kdy náš filmovej klub vznikal, neoficiálně existovat, tak přece jenom ta Rada filmových klubů nám ty filmy půjčovala opatrně, pamatuju si, že první představení, který bylo tak jsme promítali Idiota s Alainem Delonem a myslím si, že jako krátkej film jsme promítali, že to bylo na Vánoce, a to bude vědět Jirka přesně (podle kroniky) a že jsme promítali film Kapr, který se stal pak takovou tradicí pro náš filmový klub. A pamatuju si ještě důležitou věc, možná že to bylo druhý představení. A pamatuju si, že ten film, ta povídka jedna, teda, to bylo z povídkového filmu O dětech a že to byla širokoúhlá 35 a že my jsme to tenkrát neměli ještě na těch promítačkách v posluchárně, ale já jsem od toho odbočil. No já se k tomu vrátím, ještě. Jo dvě fakulty disponovaly touhletoou velikou posluchárnou, která byla ve večerních hodinách prázdná, byly tam dvě 35, nějaký čtyřky a jedna 16, velká promítačka a vlastně normálně vybavený kino teda, plátno. A dobrý na tom bylo teda ještě to, že to vedení tý fakulty, když už, tak to všechno zoficializovalo, ale ještě než se to zoficializovalo, drželo tomu palce a byli rádi, že je tam něco kulturního, vlastně v prostorách tý školy a my jsme platili jenom nějaký symbolický nájem za spotřebované energie a netrápili nás nějakými speciálními nájmy, což se vlastně změnilo v posledních letech a v konečném důsledku to vedlo k tomu, že filmový klub po nějakých 24 letech nebo kolika končil. Ted' po roce 2000 jsem říkal, že filmový klub kromě mých rodičů a mé sestry je ta nejkonstantnější věc v mém životě, i v práci, stěhoval jsem se, vyměnily se mi partnerky, ale filmový klub pořád zůstával. Ted' ta doba je ale taková, že těm konstantním věcem v životě nepřeje, protože jsme tu činnost vlastně přerušili, ale k tomu se asi ještě dostanu.

Henzler: Dalo by se tedy říci, že ten filmový klub byl založen z lásky k filmu...

Řezníček: Jo, to určitě. Jako když to vezmu někam úplně do toho prazákladu, tak já jsem tu elektrotechnickou fakultu studoval nedobrovolně, ale rád, protože poté, co jsem se dostával velmi obtížně na střední školu, to byla prostě půlka 70. let, tak nějak jsem nechtěl to trauma podstoupit znova a jelikož když jsem se hlásil na gymnázium, tak jsem skončil na průmyslovce, tak jsem měl jakoby tu cestu nasměrovanou na tu technickou školu vlastně nejprímější a asi měl bylo tenkrát jasný, že o nějakou humanitní školu se ani nemá cenu pokoušet. Takže jsem vlastně tam byl nedobrovolně, protože jsem chtěl studovat něco úplně jiného, ale na druhou stranu jsem tam byl rád, prostě jsem byl rád, že jsem se dostal na nějakou vysokou školu. To to bylo tehdy úplně jinak, to si těžko teď dokážete srovnat, člověk jako ochotnej podstoupit kvůli tomu studiu, vysokoškolskému. A já pak jsem dělal ještě jednu vysokou školu a to FAMU a pamatuju si ten strašnej rozdíl v mém vědomí, když jsem se dostal na FAMU a prostě začal jsem chodit na první přednášky a najednou jsem měl pocit, že teď dělám něco, studuju něco, co opravdu chci studovat. A ono taky na druhou stranu, to že jsem se rozhoupal k tomu, že jsem koncem 80. let podal přihlášku na FAMU a nějak potom zapřít zpětnou vazbou ten filmový klub, takže ono se to vlastně ovlivňovalo a takhle jako na té technice byla půlka lidí.

Henzler: Takže vlastně k filmovému klubu vás přivedl film a k filmu vás přivedl filmový klub.

Řezníček: No, myslím si, že je to tak, částečně. Ale ještě vlastně pro spoustu mejch spolužáků byl ten filmový klub nějaká forma úniku od těch technickejch věd, psychologicky. Tak jako doktoři malují a dělají hudbu, tak my si prostě dělali filmovej klub a zanesli na vlastně na tu školu něco svým způsobem neorganického, ale nám to prostě dělalo strašně dobře. Jestli teda mám pokračovat, tak mně se to vlastně nepodařilo prorazit přes stranu a vládu, nedospěl jsem ke konci svého studia, myslím si, že jsem se o to začal pokoušet trochu pozdě, že jsem byl ve čtvrtáku, pak prosvištěl ten páták a no a nicméně teda v tom Richard s Jirkou pokračovali už když jsem narukoval. Nám se nepodařilo prorazit přes člověka, kterej, pokud zapátrám v paměti, se jmenoval Cajthaml a byl tehdy ředitelem pražského Filmového podniku, je to možný? Podnik, kterej sdružoval pod sebou všechny biografy a tenhle člověk zase už byl asi nějakým způsobem jako ideologicky ovlivňovanej a šeptali mu do ucha, jako straníci, jeho kolegové, že by nebylo dobrý na vysokých školách dělat filmový klub anebo to

byl malej kapitalista teda, kterej prostě neměl zájem, aby mu vzniklo v Praze kino, které mu bude užírat diváky toho vlastně ranku.

Henzler: A hlavně by nad ním neměl takovou moc...

Řezníček: No, to by nad náma neměl žádnou moc, protože všechny ostatní jako spadali pod něj a tenhle jakoby byl mimo, protože zřizovatelem by byl tedy úplně někdo jinej nebo vlastně zaštiťujícím orgánem. Potřeba podotknout, že toto celé se odehrávalo pod patronátem SSM, tedy Svazu socialistické mládeže, na té fakultě, což prostě jinak nešlo, takže to byla taková jako daň z nouze, nicméně. A nad tím SSM samozřejmě stáli nějaké fakultní výbor strany, který samozřejmě o nás taky jednal a myslím si, že tam taky byly nějaký tlaky. Mě tenkrát v rámci těchto mých aktivit, oni se vždycky snažili vyzobat ty lidi, který byly nějak aktivní a schopní, tak za mnou přišel nějaký soudruh a nabídl mně členství ve straně a já jsem se z toho tenkrát vykroutil velmi oblíbeným (tak jako říct natvrdo, že nemám zájem znamenalo, že člověk se nějak začne dusit), takže jednoduší bylo říci, že se necítím zralý, že bych se cítil příliš mladý na tento, je to hloupý, je to trochu jako nestatečný, na druhou stranu to člověku umožnilo, že existoval dál, že mohl dál jako pokračovat v tom, co považoval za důležitý a já si myslím, že ten náš filmový klub sehrál takovou velmi aktivní roli v rámci nějakýho obrození myslí našich technických spolužáků, protože si myslím, že jako technici mají sklony k tomu technokratickému myšlení a mají sklony k tomu nemít jako vlastní názor a kromě toho jsem říkal, že každý dlouhý film měl nějaký předfilmy, tak ještě tam byla tradičně vždycky lektorská přednáška, kterou někdo z nás prostě měl a vyložil nějaké věci a pamatuji si, že ty konce 80. let jsme si pouštěli jazyk na špacír čím dál více a pamatuju si, že se mně i mým kolegům stávalo, že se potlesky během té přednášky a jako bylo to vlastně hodně dobrý a pamatuju si, že po 17. listopadu 1989 elektrofakulta byla myslím v čele toho nějakého studentského hnutí v rámci technické školy v Dejvicích, ale to už mezitím, zase jsem hodně předběhl, mezitím byl zase další filmovej klub na stavební fakultě a další tuším že na matfyzu, respektive na kolejích v Troji, ale jako ten náš se podařilo prorazit i přes toho pana Cajthamla.

Henzler: A ten tedy dělal největší problémy mezi roky 1984 a 1986?

Řezníček: To vypadalo, že on byl ta brzda, ale další brzdy byly jako nějaký ideologický příkazy, který někde prostě šly a kdyby prostě někdo chtěl zabádat v archivech, tak by se tam velmi pravděpodobně našly. Protože se to projednávalo na nejvyšších místech, protože to projednával ten stranickéj výbor fakultní, my jsme dostávali zprávy o tom, jak to nějakým

způsobem pokročilo nebo nepokročilo, že oni to delegovali, zase na nějaký vyšší místa na městskéj výbor partaje a že je to takovej horkej knedlík, který si oni přehazovali. Na jednu stranu nechtěli říct, že prostě nepovolej studentům nějaký jako kulturní zařízení a na druhou stranu se toho prostě báli a věděli jsme, že jsme sledovaní a je úplně kuriózní, že asi jako deset let jako po 89 se nám přihlásil jeden tehdejší doktorand a téměř jako s pocitem, že nám jako sděluje tu pravdu, nám řekl, že byl tenkrát na nás nasazenej a psal zprávy a byl teda zároveň členem strany a oficiálně měl nad náma jako dozor za stranu a ještě jako vedlejšák to měl jako estébáky a my jsme mu tenkrát jako nevěděli co mu jako tenkrát jako říct a on byl takovej jako radostnej, že nás vidí, připomínali jsme mu to jeho mládí a my jsme prostě přežvykovali ty rozpaky hrozný a bylo, no. Jirka bude vědět přesně, jak se jmenoval, ja jsem to jméno zapomněl.

Henzler: To by možná pak stálo za to v archivu prozkoumat, jak vlastně probíhalo to schvalování...

Řezníček: To by se možná dalo najít, to bude asi na vás.

Henzler: A ještě by mě tedy zajímalo, že kopie jste dostávali od...

Řezníček: Ta Rada filmovejch klubů měla jakoby nějaký svůj fond filmů, který si jakoby obhospodařovala, ale ty kopie byly ať už archivní anebo normálně teda filmového podniku.

Henzler: Takže nebyly přímo určeny k distribuci.

Řezníček: Něco z toho bylo určeno k distribuci pro filmový kluby jenom, tenkrát to bylo jakoby vydělený a pak byly část těch filmů z archivu, což byly taky vydělený kopie pro filmový kluby a to byl jako ten základní fond, ale kromě toho my jsme hráli spoustu filmů z jednotlivých kulturních středisek, většinou teda z polskýho a maďarskýho, ta spolupráce s Maďary vyústila v to, že jsme někdy v půlce 80. let, taky strašně dávno, někdy v 87, že jsme začali pořádat seminář maďarskýho filmu, jak jsem mluvil o těch tématických seminářích, který byly strašně populární a zase i kvůli tomu, že z těch malejch filmovejch klubů byla výborná příležitost, jak se dostat do Prahy. A přestože tenkrát byl vlastně filmovej klub pod pražským Filmovým podnikem, který byl zase další v Klimentský ulici, tak ten v Klimentský byl hlavní, tak jako to byl i jeden z těch argumentů se kterými operoval ten Cajthaml, podívejte se tady máme prostě filmové kluby, tak nepotřebujeme další, ale co za tím bylo jako dál, tak jsme samozřejmě věděli, že ta veliká rezistence, že to není samo sebou a samozřejmě

jsme věděli, že filmový klub na vysokoškolské půdě bude mít zas prostě jinej rozměr než filmovej klub někde pod pražským Filmovým podnikem, v běžným kině.

Henzler: To znamená, tam nebyl nějaký problém s tím sháněním kopií...

Řezníček: Byl. Ale nebyl zásadní. Když už jsme dospěli do stadia, že nebyl žádněj volnej film, kterej jsme ještě nehráli a kterej bychom mohli zahrát a teď mluvím o tý době, kdy jsme fungovali vlastně neoficiálně, tak si pamatuju, že jsme složili minimálně dvě představení z krátkých filmů.

Henzler: To znamená, to bylo v roce 86.

Řezníček: Ne, ne, ne, já teď ty data nemám přesně srovnány v hlavě, to by se dalo najít, ale Jirka to všechno má v tý kronice, jaký bylo co představení a vzhledem k tomu, že já jsem to absolvoval v 84. roce, tak jsem začal podle mě s těma snahama s řízením nového klubu v roce 1983, myslím si že 85–6 jsem byl na tý vojně a v tom případě v roce 86, že jsme dostali oficiálně štempl na to, že jsme tedy plynulej klub, zařazovanej do těch filmovejch klubů.

Henzler: Vlastně ještě když se okolo toho pohybovalo více lidí, kdo byl teda hlavním dramaturgem, kdo vlastně měl to rozhodující slovo?

Řezníček: Vono ze začátku jsme dělali dramaturgii hlavně těch krátkejch filmů, protože co se těch dlouhejch filmů týká, tak záleželo na tom, co nám prostě daj. A ty krátký filmy jsme řekli, že budeme mít to nejlepší, co je, takže jsme začli dělat kolekci Švankmajerovejch filmů, těch všech který byly dostupný, postupně jsme se dopracovali i k těm tajemm, ale to až koncem, úplným koncem 80. let, protože už třeba Zahrada byla na indexu a dalších několik těch Švankmajerů bylo zakázanejch.

Henzler: A na to nepřišla žádná reakce?

Řezníček: No tak zase, to nikdo nevěděl a to už to nestihli usledovat. Těch věcí, koncem 80. let, těch věcí už tak různě běželo a podotýkám, že tenkrát, teďka se ty věci množej na těch DVDčkách, tehdy jsme to všechno jeli z filmu. To nešlo promítnout ňákou VHSku na plátno, žádný projektory kazetový tenkrát ještě neexistovaly, ta doba byla, v tomhlenctom směru, úplně jiná, co se těch možností týká. To prostě bylo jinak. A já vím, že mě třeba z těch filmů, co jsem chtěl vidět, tak mě nějaký unikaly a měl jsem možnost je vidět na VHSce nebo si půjčit VHSku, ale že jsem se tomu tenkrát bránil, že já se k tomu dostanu na tý pětatřicítce,

říkal jsem si a užil jsem si to pak v nějaký projekci, ať už oficiální nebo neoficiální, z pětáctřicítky, vím že to byl takovej jako, oni ty nahrávky byly strašně nekvalitní. Alespoň v těch začátcích. Ale teď už ty digitální formáty umožňují jiný věci.

Tak, dostáváme se k tomu, že oficiálně klub vznikl v mé nepřítomnosti a ta dramaturgie byla ze začátku dalo by se říct kolektivní, že jsme vyměřili filmy, který bychom chtěli vidět, jako z té nabídky a ta nabídka byla hodně široká, protože archiv tenkrát vyvažoval tu rezervační činnost tou, řek bych osvětovou činností a dalo se snáze dostat z archivu nějaké filmy a nekoukalo se tenkrát tolik na to, jestli ten film je ještě možný promítat z hlediska nějakých autorských práv.

Henzler: Tak tam to bylo brané jako nějaké výchovné představení a v tu chvíli tam prostě práva nebyly takový problém.

Řezníček: Dneska by byly, tenkrát nebyly, no. Tenkrát se Západ koukal, protože za každý západní představení je potřeba poděkovat. To je pravda.

Henzler: Takže vlastně tím hlavním záměrem bylo...

Řezníček: Něká ideologická diverze, no.

Henzler: ...kulturní osvěta.

Řezníček: No, to bylo ruku v ruce. Ne, myslím, že to neměli všichni postavený, ale já jsem z toho měl velkou radost. A že nějakým způsobem to ty představení můžou ovlivnit a že můžou trochu ty názory formovat.

Henzler: Tak to je velmi sympatický. Vlastně po roce 89 se to nějakým vlastním způsobem vyměnilo?

Řezníček: No to se vyměnilo úplně zásadně v tom, že my jsme se vlastně stali občanským sdružením, vyvázali jsme se tedy okamžitě z podkurateli toho Svazu mládeže, kterej teda ale nás vlastně nic... se od nás drželi, se nás trochu báli a to, co jsem už zmínil a to, že ty návštěvnosti jako v těch 80. letech byly prostě enormní, obrovský. Tam stáli lidi jako frontu za rohy a teď jako v posluchárně jsou sklápovací sedačky, mezi kterejma jsou poměrně malé mezery, takže se ty lidi hustili vlastně, že seděli i na těch mezerách.

Henzler: A to bylo jenom pro studenty ČVUT?

Řezníček: To bylo oficiálně pro všechny, co mají průkaz filmového klubu, takže tam v podstatě, myslím si, že těžiště stejně byli studenti jiných vysokých škol, ale hlavně to byl filmový klub jako vysokoškoláků, starších ročníků k nám chodilo poměrně málo, ale chodili třeba ti učitelé těch vysokých škol. A pak průběžně říkalo spousta lidí, že u nás jako byli ve filmovém klubu, tak to byly léta.

Henzler: Takže vlastně to vedení ČVUT k tomu bylo vesměs nakloněno?

Řezníček: To vedení ČVUT, myslím si, že od určitého okamžiku nám prostě neházelo žádný klacky pod nohy. A část těch osvěcenějších lidí, myslím si ještě byla ráda, že studenti dostávají taky něco jinýho, protože ta doba se fakt změnila, dneska je fakt na té technice řada humanitních předmětů, náboženství tam je, filosofie určitě tam je. A tenkrát jedinej humanitní předmět byl Dějiny marxismu-leninismu. Ale prostě tady tenhle rozměr tam úplně chyběl, takže si myslím, že ten filmovej klub byl takovou nenásilnou formou.

Henzler: To znamená, že by se dalo říct, že po roce 1989 se ta návštěvnost snižovala.

Řezníček: Ta se snížila řádově, řádově. My jsme měli problémy na představeních. A ta nabídka se tenkrát jako taky řádově zvýšila a my jsme si měli pocit, že si hrajem tak jako trochu pro sebe, i když jsme měli na představení 50 lidí, tak jsme měli pocit.

Henzler: Což je pořád ještě více než má většina malejch kin.

Řezníček: Tak. Mně to přijde po těch davech, který tam byly, že najednou jsme měli pocit, že už je to zbytečný, skoro, ale vlastně zas nás to všechny bavilo, bylo to věc, kterou jsme uměli nějakým způsobem, takže nám to nezatěžovalo úplně, náh jako ta naše časová investice do toho nebyla zas až tak enormní, ale samozřejmě nějakou energii to vyžadovalo a zase ta energie byla vyvážená tím, že jsme to měli rádi, že jo. A že jsme z toho měli radost.

Henzler: A vlastně proč teda to skončilo?

Řezníček: Skončilo to teda...

Henzler: Jestli to teda bylo jenom kvůli návštěvnosti?

Řezníček: Né, nenene. Ta právě chci říct, že teď zase z těch, po roce 2000 se ta návštěvnost zase ustálila, tak třeba na 150 lidech, což si myslím, že bylo docela slušný a umožňovalo nám to zase držet docela nízký vstupný a tak po byla taková... protože jsme si říkali, že nemůžeme

mít vstupný jako v biografu, protože ta posluchárna je posluchárna a sedačky tam jsou dřevěné, neměli jsme dolby a to je, to je konec našeho filmového klubu je srážka s blbcem, jo? Prostě kvestor strojní fakulty si usmyslel, že jsme komerční aktivita a že jako kterákoliv jiná a že když prodejci herbalifu platí nájemný za tu posluchárnu, tak my budeme platit taky nájemný za tu posluchárnu a to je pro mě varující, že si myslím pán, který je na funkci kvestora, vlastně manažer strojní fakulty, jmenuje se Zápotocký a to byla jenom taková ta kapka, kdy jsme si pořád ještě vyměřovali způsob, jak to udělat jako protože přece my nemůžeme být zvýhodněni jako proti těm komerčním subjektům, já si říkám proč ne? To bylo jako rozhodnutí té strojní fakulty, tak on tvrdil, že ne. Na druhou stranu, důkazem toho, že to nějak jako může fungovat byl to, že ta elektrofakulta, která to má napůl, tak tam to zůstalo na tom, že jsme platili ty energie. A prostě to vstupný jsme zvyšovat nemohli, protože to nemá parametry kina, tak by to přinejmenším nebylo slušné na ty lidi, navíc, ty by za ty větší peníze stejně nechodili a padesátitisícovej nájem, který nám vyměřil pan kvestor zase na to jsme ze svého platit nemohli, nakonec jsme si to spočítali, že, kdybychom si pronajímali kino v multiplexu jednou stejně, takže by nám to vyšlo laciněji než to, co nám vyměřil pan kvestor ze strojní fakulty, takže jsme si požádali v první fázi podle jejich rady o grant, stali jsme se zároveň kolektivním členem studentské unie a v rámci toho jsme si požádali o grant na nějakou takovou kulturní činnost rektora ČVUT, ten grant jsme dostali na rok, no a když jsme požádali další rok, mně to přišlo úplně úchylný jako, protože my jsme vzali grant rektorátu ČVUT a takhle jsme ho odnesli a odevzdali jsme ho na strojní fakultě, takže si to přelili takhle z jedné kapsy do druhé, ty peníze, a myslím si, že tady k tomu, v rámci podpory kulturní a sportovní činnosti, studentský primárně jako určené prostředky nebyly. My jsme takhle fungovali rok a v tom dalším roce si myslím, že napsal tu žádost ještě lépe (těch grantů píšou spoustu), ale už nám to nedali, tak jsme tak jako těžko s tím mohli něco dělat, hlavně to člověka jako otráví, protože to celý ty léta byla věc, která nám finančně nepřinášela nic a prostě ten čas a energii jsme do toho investovali, stálo nám to za to, teď prostě v tom nedostatku času, ve kterém každý z nás je, tak vlastně nějak vypláznout a v okamžiku, kdy tam začne někdo házet nějaký klacky pod nohy, tak najednou už nemáte tu energii, abyste to přeskočil. Takže jsme to oficiálně vlastně přerušili činnost, nezrušili jsme filmový klub, přemýšlíme, že bychom si dali ještě nějaký projekce jinde, ale zase vlastně s tím ČVUT jsme byli trošinku propojení, měli pocit, že to tam zlidšťujem, byl to možná jeden, pro mě to byl jeden z takových vnitřních smyslů té činnosti taky. Tak a skokem jsme se dospěli ke krutému konci, ale scházíme se pořád. Vlastně úžasný je všechna představení odehrál jeden promítač. My jsme tam často někdo z nás chyběl, ale on tam prostě byl pořád. Pan Zahálka. Konstanta

naše, filmového klubu. To by kdyžtak taky nebylo úplně špatný si ho najít. On taky to naše nadšení. To byl o generaci starší pán. Už mu bude k 80. Tak to naše nadšení vnímal asi tak jako jinak. A myslím si, že to pro něj taky byl v životě důležitější a zajímavější moment. Já jsem si teď uvědomil, že jsem se nikdy v životě o tom s ním nebavil, co to vlastně pro něj znamená. Co to znamenalo z naší strany, tak navzájem jsme se o ten filmový klub nějak starali.

Henzler: Tak já vám děkuji za rozhovor...

Řezníček: A vzpomněl jsem si vlastně ještě na jeden obraz. Poté, co už jsme byli oficiálně ustálený, tak jsme byli v Karlových Varech na festivalu. A nahoře v tom bazénu, v Thermalu. Tak se tam nějak plavil ten několikrát již zmiňovaný Cajthaml a měl nějakou takovou šílenou koupací čepici na hlavě a my jsme se tam jako plavili vedle něj. On vůbec nevěděl, který jsme. A vlastně to bylo strašlivý vítězství. On prostě v tom bazénu... on vypadal hrozně teda, v koupací čepici.

Henzler: To mohlo být tedy někdy v 86, 87?

Řezníček: To bylo myslím v 86, nějak to z toho vyvozuju, kdy jsem byl na té vojně. A zase vlastně teda, když se k tomu vracím, se nám to recipročně dařilo, když jsem se vrátil z té vojny a Jirka Neumann nastoupil na vojnu a zase se nám dařilo ho vyreklamovávat na ty akce filmového klubu, myslím, že dvakrát podařilo. Takový malý vítězství jako nad tím režimem, jakkoli to bylo banální, ale prostě jsem tu vojnu měl hnusnou. Když se člověk najednou spakoval. To se strašně těžko dneska vysvětluje, ale první bylo, že ta vojna měla prostě parametry kriminálu, to se člověk prostě dostal jednou za tři neděle na vycházku, takže pro mělo bylo úplně neuvěřitelný pocit, že jsem se šel vykoupat na normální koupaliště, že jsem ze sebe mohl sundat ty zelený hadry a najednou nebylo poznat, že jsem na vojně. Takže odtamtud se dostat do něčeho, mě bavilo, těšilo a pak člověk na několik tejdni dopředu načerpal energii. Ale chtěl jsem říct to o tom Cajthamlovi.

Příloha 2:

OS FK Richard Kohout, Jiří Neumann

1/1

Rozhovor vedly: K. Syrůčková, A. Škopková

Natočeno: 27. 5. 2009

Nosič: WAV

Přepis: K. Syrůčková, A. Škopková

© Národní filmový archiv

Škopková: Rozhovor s Richardem Kohoutem a Jiřím Neumannem, představiteli Filmového klubu ČVUT v Praze, byl natočen ve středu 27. května 2009, v letenské vinárně Vaše Víno. Rozhovor vedly Klára Syrůčková a Andrea Škopková.

Kohout: Já mám právě zážitek, kdy jsem se vlastně poprvé setkal s filmovým klubem. Když jsem šel kolem posluchárny 256, kde byl shluk lidí, tak jsem právě nakouk, co se tam děje. Mě to překvapilo, proč je tam tolik lidí. Chtěl jsem to zjistit, na normální přednášky chodilo 50, 100 lidí, najednou tady muselo být 300, 400 lidí, velká tlačence a dole byl takovej vyzáblej klučík, brejlatej a furt dělal pšššt, pšššt, takovým osobitým způsobem a ty lidi se mu opravdu podařilo ztišit. Kdyby neukázněný, tak jsem se tam zastavil, byl jsem hrozně zvědavěj, co se bude dít, a on zase pššš, pšššš, tak se ztišili a on začal povídat o filmech, no. Začal povídat, co vlastně uvidíme, mluvil hodně dlouho a lidi poslouchali skoro víc než na tý přednášce, z matematiky nebo z teorie obvodu, na který jsem tam dřív chodil.

Neumann: To nám potom mockrát vytýkali, že tam chodí víc lidí a že to víc poslouchaj. On to Martin Řezníček takhle dokázal uklidnit. Mluvil dlouho, protože ty první filmy, co sme si pučovali byly z filmovýho archivu, protože nám nechťeli dovolit nikde si nic pučit a ten film většinou za nic nestál, nebo stál, kdyby k němu někdo uměl povídat. Na co se koukat... Americký filmy z 50.let. Tak aspoň ten úvod, sice nebyl o filmu...

Syrůčková: To tou dobou dělal Martin Řezníček?

Kohout: No, já jsem tam viděl Martina Řezníčka, to mi utkvělo v paměti a říkal jsem si, takhle bych tam chtěl jednou povídat. Takhle bych chtěl zvládat dav třeba. Ten kousek toho obdivu šel tímhle směrem, no. Pak samozřejmě když se zhaslo, zatáhly se ty závěsy těžký a spustilo se to kino, tak mě to naprosto ohromilo a vtáhlo, protože ta posluchárna je obrovská a atmosféra je opravdu skvělá. Mnohem lepší než když tam profesor kreslil na náskou tabuli jezdící křídou složité vzorečky, najednou prostě tady byla ohromná plocha k promítání, zvuk

byl hodně dobrej, zvláštní a mělo to pro mě právě i tu atmosféru toho nevidanýho, tak to bylo to zesilující, proč jsem se toho chtěl nejenom zúčastňovat, ale ňák se do toho zapojit. Tak jsem tam takhle asi čtvrt, půl roku chodil, pak jsem vás oslovil, právě Jirku co tady sedí a Martina Řezníčka a oni mi začli povídat, povídat, a co to všechno obnáší a samozřejmě zabředávali do víc a víc úskalí, co to všechno znamená bojovat a kde se filmy shánějí atd. atd., ale to předbíhám.

Neumann: To jsem právě nevěděl, ono už tam bylo něco před náma, tehdy se někam ztratili a pan promítač Zahálka o nich věděl, ale začal nám o nich vyprávět asi tak pět let, po tom co už jsme promítali v našem filmovym klubu.

Kohout: To je neuvěřitelný, já jsem využil toho, že tady máme kroniky, tak jsem si vzpomněl kdy tohle zhruba bylo. Já sem tam našel, co si poprvý pamatuju, 20. března 1984, ňáký Vlácilovy středometrážní filmy, tak ty mně utkvěly v paměti a to si pamatuju. Předtim jsem tam byl taky, ale tohle...

Syrůčková: A ty lidi, co to dělali předtim?

Neumann: Jako takhle, to nebylo dlouho, protože oni ani nemuseli mít potvrzení filmovýho klubu, když takhle vydrželi, tak to asi nemohlo bejt dlouho, ale ty lidi tam chodili, pan promítač Zahálka u toho promítal. Oni to neuváděli, takže jsme je vlastně ani neviděli živý, ty co to sháněli. Ale měli taky archivní filmy z americkýho kulturního střediska, který šlo pučit a byly v originálech a měli to s živym překladem, což v tý posluchárně uměli udělat, tam se to pozná, ale ta paní, co to překládala, tak tu sme měli na ruštinu. Tu sme znali. Ona ty americký válečný filmy dokázala překládat třeba... Dělala to dobře, ale překládala třeba i vzdechy.

Kohout: To byla paní Horáčková?

Neumann: Kolesníková? Jestli znáte Dejvice, jak tam jsou ty domy kolem kulatýho náměstí, činžáky, tak to všechno bylo postavený ve dvacátých, třicátých letech, ruskejma emigrantama ze Sovětskýho svazu, a při obsazení Prahy v pětáctyřicátym, tak většina těch rodin byla odvečena zpátky na Sibiř. A některý tady zůstaly a ona právě byla z rodiny některých těch ruskejch šlechticů. Bylo to na ní vidět, šlechtická rodina, s obrovským psem.

Kohout: Taková kočka, takovejch bylo víc za těch 30 let.

Neumann: Tam se objevovalo kdeco. Když sme chtěli už to založit, protože ono na začátku osmdesátých let ty český filmy byly hrozný, co byly v kinech. Ty filmy ze Západu, co se sem dostávaly, tak většinou dobrý byly, protože toho se moc nekupovalo a když už se teda něco koupilo, tak to procházelo nějakým výběrem a ty lidi co to vybírali, tak se snažili, aby to bylo reprezentativní, nějak umělecky. Ale tohleto v těch osmdesátých letech končilo. Prostě jít do kina, to nešlo. Na co? Naprostý neštěstí všechno. Ale přitom jsme věděli, že filmy jsou, takže si budeme promítat sami, když jsme viděli, že to jde. Když jsme zjistili, jak to dělali ty před náma, tak jsme zjistili že to nejde.

Kohout: Stále nebyli filmový klub, to bylo v podstatě studentský poloilegální představení.

Neumann: Ale byl tam pan Zahálka, takže promítat se dalo, ale zjistili sme že se nedá kde pučovat filmy, když sme to takhle vymysleli, tak sme si pučovali aspoň ty z archivu, ono když jsou 15 let starý nebo tak něco, tak na to ani žádný zprávy nejsou, to se celkem dá přesvědčit správce archivu, pokud tam ty kopie má aspoň dvě, aby jednu pučil. To byl teda výběr, ale nakonec sme zjistili, že musíme mít razítko, že jsme filmovej klub, a že si pak můžeme pučit, co chceme. A tak sme se stali filmovým klubem.

Syrůčková: A vy předtím znal předtím pana Neumanna, Řezníčka nebo až na základě tohohle zážitku?

Kohout: Až na základě tohohle zážitku, v podstatě ty mě do toho zatáhli, vlastně je to příčina, že jsem se tomu věnoval několik desetiletí...

Neumann: Ale to jsou prostě věci, že si to založíte, když si myslíte, že na tý škole budete pár let, tohle se k tomu přidá a ono to pak trvalo pětadvacet nebo kolik let. No ten začátek, to schválení to muselo jít po nějaký záhadný linii, nakonec to vadilo řediteli pražskýho Filmovýho podniku, kterej měl na starost programy v kinech a takovýto střelený hnutí několika studentů měl za konkurenci, a skončilo to dokonce rozhovorem na městském výboru strany, kam si nás kulturní tajemník prostě pozval, soudruha pražskýho Filmovýho podniku, protože kuli tomu vlastně ta schůzka byla dělaná, a my sme tam byli jako za školu, a pak to nařklo, někdo ze strany, kterej se za to má zaručit, a kterej teda z Ústředního výboru s náma nepude, akorát říkal: „Kluci, nebojte se.“ Tak sme tam přišli, přišli jsme tam dřív, jo, byli jsme tam dřív než Cajthaml, u toho tajemníka, a on přišel, a nevěděl, co se děje. A on se teda taky bál, tajemník mu tam teda zopakoval, kdo jsme a proč jsme tam přišli, bylo to takový komický... A vysvětlil mu to, co jsme tam předtím říkali, o našem filmovém klubu a vlastně nebyl schopnej

nic říct... A tím to skončilo celá ta schůzka. Schváleno městským výborem strany, že to razítko můžeme dostat.

Syrůčková: Kolik vám v té době bylo?

Neumann: No dva, protože Řezníček tou dobou už zas byl na vojně, tak jsme tam byli jenom s Richardem...

Kohout: Kolik vás bylo nebo kolik vám bylo?

Syrůčková: Kolik vám bylo let?

Neumann: No na škole sme byli.

Kohout: Mně bylo třiadvacet. To byl rok osmdesát pět.

Neumann: No osmdesát pět, to už sme dostali razítko, takže to musel bejt akorát osmdesát pět, osmdesát čtyry, osmdesát pět.

Kohout: No, hlavně sme si mohli pučit, co jsme chtěli. Samozřejmě ne co jsme chtěli, byly distribuční organizace, co nabízely, to znamená tenkrát byly asi tři, ne, Ústřední půjčovna filmů, České filmové ústav, (...) vybranou skupinu filmů.

Neumann: To byly filmy uvolněný do distribuce, jednak když to byl zahraniční film, tak měl monopol od kdy do kdy se může promítat... to co za to ty distribuční organizace zaplatily naše, tak od toho se nebylo možný odchýlit. Český filmy a některý filmy, sousední stát nebo socialistický stát, maj monopol neomezený a měly ho i tenkrát, ale tam byly zase nějaký doporučení, co by se teda v kinech promítat nemělo. A bylo to pozastavený ani ne tak třeba kuli námětu, ale kuli tomu, že ty lidi, kteří se na tom podíleli na výrobě těch filmů, hlavně v 50. a 60. letech, tak potom v 70. nebo 80. letech někdy politicky tak narazili, že se vůbec nemělo připustit, že někdy existovali. O jejich existenci se nesmělo mluvit, tak tím pádem se jejich filmy taky nepůjčovaly a ty kopie byly zavřeny ve filmovém archivu, čili to nešlo udělat ani na černo. Něk to stáhnout z televize to tenkrát moc nešlo něco takovýho udělat, internet nebyl vůbec, a těchletěch možností, co to nebylo takhle zablokovaný, tak sme si mohli půjčit kdeco. A mohly vydat ty kina, ale ty to většinou nedělaly, takže ty se řídily (...) taky byly nějaký směrnice, co by se mělo a nemělo promítat, a ty kina se jima řídily a my sme si

právě řekli, tak tímto se řídit nebudeme. Tak když něco není někde zamčený vyloženě na klíč, tak si to můžeme pučit.

Kohout: Mně se na tom právě líbilo to hledání, třeba nějaký katalogy oficiální s tou nabídkou filmů, já nevím 200, 300 filmů, pak byly ještě jiné katalogy, podstatně zaprášenější, ty filmy šly taky půjčit. Takový objevování, kde co jde pučit, co to je za film, jaký to je režisér, složitý hledání jestli by to šlo pučit, za jakých finančních podmínek, potom jak se to přiveze, jestli by na to přišli diváci, tak to bylo právě to objevování.

Neumann: V tu chvíli jsem měl pocit, že je to opravdu klubový hnutí. Něco takového podzemního, takovej výzkum, jednou jsme dostali takovej nákej papír, opravdu zažloutlelý a zaprášený, to byl seznam nějakých dalších filmů z té ústřední půjčovny, filmy zapomenuté (...) A my jsme s tím seznamem prostě přišli na tu Ústřední půjčovnu filmů a ten pán, co nám ho tenkrát dal, ten si myslel, že my víme, že s tímto papírem nemůžeme nikde mávat, že nám to dává jenom pro inspiraci. My jsme tam přišli s tímto seznamem, začali jsme z toho rovnou odříkávat ty (...) on tam seděl v té místnosti, takhle nahlý přes ten stůl, říkal: „Kdo jim to dal?“ „No, ten pán.“

Kohout: No, v podstatě tenkrát ta cenzura fungovala v těch orgánech, který to půjčovaly, takže tam třeba v té Ústřední půjčovně filmů, tam ty filmy k dispozici byly, ale rozhodně ten dramaturg nebo ten pán, nebo ta pani, co to půjčoval, si nevzal na triko, že ten film půjčí v podstatě do Prahy, která byla potenciální místo všeho možného, bylo to...

Neumann: Že si na to narazil, ta společnost fungovala tak, že byly nějaký doporučení, proti kterým nešlo jít, což šlo opravdu o zavření a pak bylo stupeň doporučení, kdy se řeklo podle by se dělat nemělo. Ale v podstatě za to nebyly určeny žádné sankce a ani se nikomu nic moc nestalo, když to porušil. Ale málokdo si to dovolil.

Kohout: Já si vzpomínám na jednu příhodu, kdy jsme dávali film s Pavlem Landovským a ten byl emigrant, filmy s ním se v podstatě nemohly hrát a přesto jsme si ho pučili, přesto to tomu programovému pracovníkovi uniklo a my jsme ho vlastně jakoby nasadili a on si toho všimnul, já nevím, tři čtyři dny předtím, kdy už ten film byl v programových letáčkách našich, tak my jsme museli vyškrabávat to jméno z těch programů, že tam hraje Pavel Landovský. Film jsme nakonec dali, alespoň tímto způsobem jsme to zjemnili a vlastně jsme si vzali na triko, vlastně jsme ho tím postavili před velmi těžký rozhodnutí, že kdyby se to někde profláкло, tak by z toho měl velký oplétačky jo, a to nebylo poprvé ani naposled.

Neumann: Taky zajímavý, hledáte nějaký hrdinství, o kterém se mluví třeba v padesátech letech, nebo za války, já si to nechci představovat, protože jsem to viděl v těch 70. a 80. letech, kdy skutečně to riziko bylo hodně malý, a lidi, který se odvážili přes tu hranici jít, prostě těch bylo tak málo. Těžko si to představit, když by šlo o život, nechtěl bych něco takovýho zažít. No a my sme teda dostali to požehnání a mohli sme od 1. března pětasedesát fungovat jako kino a půjčovat si z těchletých zdrojů, který byly k dispozici pro kina, jenže prvního března byl pátek a my sme promítali ve čtvrtek, přece nebudeme tejden čekat?!

Kohout: Už to začlo průšvihem.

Neumann: Tak sme promítali osmadvacátýho února, film Sedmikrásky, na kterém je psaný, že je to režie Věra Chytilová, ona v té době ještě pořád neuměla natáčet, takže režie toho filmu je Pavel Juráček s Ester Krumbachovou, i když je tam Věra Chytilová napsaná, naučila se točit filmy asi tak o pět deset let pozdějš. No a promítli sme Sedmikrásky, ty nám půjčila paní Palečková z archívu a jo tady to je v kronice jo, tady je zmínka, (...) že jsme filmovej klub.

Kohout: Přišlo 73 diváků jenom.

Neumann: No to nebylo moc, to byl začátek semestru.

Kohout: První klubové představení, první klubové potíže, hehe.

Syrůčková: Můžu se ještě zeptat, než ste dostali to razítko, jak dlouho to fungovalo?

Neumann: No to bylo představení 83, to tady ani není v té kronice, takže rok a něco.

Kohout: To opravdu fungovalo na takový dobrovolnosti, nebyly žádný velký plakáty, jenom se dycky napsalo na nástěnku na čtvrtku, že se to hraje, v podstatě postupem času byly kreslený plakáty a tištěný plakáty.

Neumann: Takový věci, tady byly čtyři krátký filmy před dlouhým filmem, promítač, kterej byl úplně skvělej a teď by tomu po dvaceti letech nevěřil, že se k něčemu takovému nechal ukecat. V dalších letech, když jsme mu přinesli dva krátký filmy, tak: „Pánové, no to né, to je moc.“

Syrůčková: To že tam chodilo tolik lidí, tak jako byl nátlak, že to musí být oficiální...?

Neumann: Nenene, my sme se pak dodatečně dozvěděli, že byl, ale k nám ten nátlak vůbec nedorazil, to pro nás bylo podstatný, že těch filmů, co jsme si mohli půjčit, když jsme nebyli filmovej klub, tak těch moc nebylo.

Kohout: Ted' jich taky nebylo o tolik víc, ale bylo jich o něco víc. Já si vlastně vzpomínám, proč jsme dycky dávali ty krátký filmy, ta nabídka těch krátkejch filmů byla téměř stoprocentní, tam sme si mohli v podstatě vybrat, co jsme chtěli, narozdíl od těch dlouhejch, tak to bylo kuli tý možnosti výběru, opravdu to bylo přece úžasný, že cokoliv sme chtěli, tak v tom krátkym filmu, tenkrát to bylo v Ústřední půjčovně filmů, tak nám půjčili, vlastně ty Švankmajery a všechny tyhlety krásný skvosty.

Neumann: Tam byl ještě další důvod, že ty filmy co byly půjčený, ty krátký filmy, tak byly v seznamu a my si mohli vybrat, dneska je taky spoustu krátkejch filmů, ale nikdo je nevidí protože kdybych chtěl do kina nákej krátkej film, tak vůbec nevím, kam bych se mám podívat, ty práva na půjčování má většinou režisér sám, nejsou možnosti internetovejch nabídek, nic takovýho není nebo já jsem to aspoň nenašel, takže další důvod byl, že sme měli před sebou kolem tří set krátkejch fimů, tak to chcem vidět všechno... a pak paní Vlášková, co nám půjčila ten film o den dřív.

Kohout: Ty Sedmikrásky.

Neumann: Jo Sedmikrásky, tak za to dostala důtku. Prostě šílená sankce no. Všude to vypráví do dneška. A to neobnášelo vůbec nic, to neznamena ani, že by jí strhli náký peníze, prostě jí někdo řekl, že dostává důtku... Ne peníze, důtku.

Kohout: To když si dostal ve škole důtku třídní, tak taky to bylo nepříjemný u rodičů.

Neumann: Co jí asi řekli rodiče?! – No a s čím sme pak vlastně pokračovali? Ty Sedmikrásky si pamatuju, že byly vlastně první...

Kohout: Ted' jsem to někde založil, tady mi padl do ranku film Běs.

Neumann: To bylo ještě předtim... Boris Karloff, kterej je ve všech encyklopediích popisovanej jeko král hororů, jenže to je strašně starej film, nic hororovýho na tom není, tak je to tak neuměle natočený, ale tenkrát v té svý době to určitě něco znamenalo. Jenže Honza Brouček, co nám kreslil ty plakáty, tak nakreslil čtvrtku, z který kapala krev, a byl tam nápis „Běs“. A tam přišlo asi 700 lidí.

Kohout: Tisíc lidí (...) a předtím byl krátký film Rakvička od Švankmajera.

Neumann: Tam před tou posluchárnou je takový malý náměstíčko, posluchárna je velká v tom druhém patře, prostě prostor, kam by se mělo vejít všech těch 400 lidí který se museli nacpat do té posluchárny, jenže těch 1000 se tam nevešlo. Nejdřív vyrazili sklo na nástěnce, potom prokopli dveře, no a pak se nějakým způsobem (...) že by se tam někomu něco stalo, to bysme skončili s promítáním. Nák se to podařilo uklidit, vysvětlit těm lidem, že budeme promítat ještě jednou, tak aspoň některý odešli. A totiž do té posluchárny pro 400 lidí se jich napasovalo asi 500 jenom. A pak sme zjistili, že pan Zahálka nezatáhnul závěsy, který byly na bočních stěnách, který jsou skleněný a vedle nich rostou břízy, tak i na těch břízách seděli lidi.

Kohout: A koukali přes sklo do posluchárny, co to je ten běs.

Neumann: A jak tam byli namačkaný, hlavní běs byl v té posluchárně vůbec vydržet, většina lidí ten film nevnímala, (...) ale to byl kratounkej film a ten Boris Karloff, kterej hrál toho hlavního běsa nebo o čem to bylo, tak takovej temnej, že se opravdu čeká, až přijde ta hrůza, a v posledních pěti minutách on se tam zjevil a měl takový krvavý oči a jako hrůza z něho šla, ta scéna trvala opravdu 5 minut, a pak protože jsme to slíbili, jsme promítali ještě jednou...

Kohout: Tady ještě k tomu Běsu je ještě výstřížek z Mladýho světa, kterej napsali, jak sme nezvládli pořadatelskou činnost.

Neumann: Na to druhý představení přišlo asi dalších dvě stě lidí. Jo, díky atraktivní činnosti svazáků z elektrotechnické fakulty se promítání obtížně dostupných filmů, přednášky z mnoha oborů, soutěže i kurzy staly známou tradicí sahající několik let nazpátek. Akce to jsou záslužné, ale občas se pořadatelům nepodaří odhadnout zájem studentů, když při promítání klasického filmu Běs z roku 1932 již hodinu před začátkem byla hala beznadějně plná. Kdo přišel později, neviděl film, ale hrozen lidí, trčících ze dveří na chodbu. Podobná situace se opakovala za pár dní, na přednášce o předmanželské výchově. To bylo... já to dočtu, pak se k tomu vrátím. Dav sice nebyl tak velký, ale leckomu stejně nevyzbylo místo k sezení. Zájem o svazáckou činnost je jistě docela potěšující, ale v daném případě pro ty, na koho se nedostane, není skutečnost právě nejpříjemnější, (...) že jsme v podstatě polozakázaná organizace a pán v Mladým světě nám vytýká, že se k nám lidi nemohli dostat.

Kohout: Nám udělali ještě reklamu.

Neumann: Doufám, že ho za to zavřeli nebo mu dali aspoň důtku. Ta předmanželská výchova, za to sme tak úplně nemohli, to organizoval někdo jinej, my je neznali, ale pan Zahálka zařizoval promítání, protože oni k tomu sehnali nějaký filmy k těm přednáškám, a jak se tomu říkalo, sexuologové těžko, prostě někoho tam pozvali a zájem o to teda byl, protože byli lidi, o kterých se vědělo, že jsou celkem odborníci, taky se vzácně dalo někoho takovýho sehnat, tak tam bylo plno, ale nebylo tolik jako na tom Běsu. To přišli nám, protože pan Zahálka, když tam zase viděl ty lidi, říkal: „Kluci, poděte mi s tím pomoc.“ Já sem to ani neviděl, potom říkal, že tam byli nějaký věci dobrý, (...) tam taky posedávali lidi na chodbě, aby si něco poslechli, nákou tu přednášku. Ona byla nahrávaná narozdíl od našich úvodů, by to mohl někdo sehnat, to by bylo docela zajímavý si poslechnout. To nešlo o předmanželskou výchovu, brali to opravdu natvrdo.

Kohout: Pohlavní choroby.

Neumann: To byly pohlavní techniky a takový ty věci, ty lidi z toho vycházeli zelený, víc než z toho hororu.

Kohout: Víš co je dobrý? Teď na to koukám, že vlastně od té doby, co jsme byli ofiko filmovej klub, tak šla návštěvnost jakoby dolů, od těch Sedmikrásek to je bída, samejch 70, 80 lidí. Znamení raka.

Neumann: No ale ono to netrvalo dlouho.

Kohout: Pak se to zlomilo no, Beton jungle.

Neumann: Beton jungle, no, byl to film Josepha Loseyho, The Criminal, to se v našich kinech promítal pod názvem Betonová džungle. My sme k tomu chtěli sehnat nějaký popis, podle kterýho byme udělali úvod, tak sme vtrhli do Klimentů, kde byl filmovej ústav, vlastně by tam mělo bejt to nejvíc, co by tady mělo bejt, protože my sme chtěli k Betonový džungli nějaký popis, třeba i v originále. Ten pán tam udělal strašně důležitý obličej, no a jak se to v originálu jmenuje, nebude to „beton džangl“?

Kohout: To ste se určitě setkali s takovým nezvyklým, tady u nás v Čechách, s dost nezvyklou praxí, jak se překládají názvy z originálu do češtiny, tak to je velkej zážitek přece.

Neumann: Ono dneska se to převádí na druhou stranu občas, že se to přeloží doslova o filmu, kterej by si zasloužil promyslet český název, a co je velká smůla, ten film i když je dobře

přeloženej, tak název filmu, nebo název, pod kterým se to uvede v Čechách není, to nevymejší autor překladu toho filmu, to vymejší distributor. No dyť to jsou někdy opravdu neuvěřitelné věci v těch názvech. Mělo by se to dělat tak, že film, kterej není úplná špička, ale probíhá po celém světě, tak si zaslouží doslovný překlad, film, který je něčím výjimečnej, tak si naopak zaslouží překlad tak, aby působil na českého diváka, stejně jako na diváka v té originální zemi, ale to se nedodrhuje. Tak diváků chodilo o něco míň, to bylo 85, někdy v roce 87, to bylo tak, to padla ta mezihranice toho, co se nesmí půjčovat, takže to už se mohlo půjčovat všechno, protože ty kina, který nechtěly promítat ani to, co bylo zakázaný tak napůl, tak teď to bylo úplný uvolnění, teď vyloženě kdy se promítat, co bylo ve skladu nemohlo a najednou ste mohli, tak to nikdo nepromítal, to se začlo promítat někdy v 89 s obrovskou slávou, teď už se může – už se mohlo v 87! A to nám zvedlo návštěvnost, protože i když dneska sleduju filmy ze šedesátých let, zlatý období českého filmu, který bylo 63, 69, takový kratounek, ale slavný. Dneska donutit lidi se na to dívat je těžký, ale ty lidi potom ztichnou a chytanou se. To jsem zažil takhle u filmu Intimní osvětlení, Passerovym, tam se to promítalo někde pod mostem, co bylo letní kino, byli tam ožralové, který se ještě motali kolem stánku pro vodáky, né to né, co je to za píčovinu, je to černobílý, nestřílí se tam, a takhle tam vyrušovali, ale v podstatě i tyhle, co toho nebyli schopný vnímat moc okolo sebe, po 5 minutách ztichli a dívali se. Ta síla toho zlatého období je určitě veliká. No a my sme začli vytahovat tyhle filmy. Dostali jsme se ke kompletnímu seznamu filmů natočených od roku 1945 až do roku 1971 myslím to bylo.

Syrůčková: Čím to bylo, že už v tom roce 87 se to uvolnilo?

Neumann: Tak nevím, no. To je výborný, nikomu se to neřeklo.

Kohout: Ono to nebylo úplný uvolnění... Vezměte si to tak, že najednou Michail Gorbačov...

Syrůčková: Ale vy ste najednou tušili, že... Toho jde víc než...?

Neumann: Zjistili jsme to poměrně brzo po tom, co se to uvolnilo, ale vezměte si to, celý to uvolnění, o kterým se tady říká v roce 89, ono to nebylo najednou. Ono to bylo najednou, ale šlo to jinudy. Michail Gorbačov ten svůj projev o tom, že takhle to dál nejde a že to teda vzdává, celou tu cestu socialistickou, že se to všechno zboří a zničí a že se opravdu pojede jako ve 20. století, tak ten projev měl v dubnu 1985, takže v podstatě na začátku dubna 85 bylo vyřčeno od šéfa Sovětského svazu, že se může všechno. Trvalo to 4 roky aspoň v našem

případě, než ta setrvačnost doběhla. (...) někteří prokoukli dřív jiné věci, že je třeba si založit firmu, jo a pak to bylo těžký v tom 89 dohodnout se s těma lidma, co měli třeba firmy, byli na to připravený, ale oni to byli komunistický funkcionáři. Komu se teda předávala ta moc?! Ty jednání, to by mě docela zajímalo, jak to probíhalo, kdo na tom co vydělal, to jednání muselo bejt tuhý, ale naprosto někde v zákulisí, nikdo o tom neví. Klaus u toho třeba byl, čili ten by to v nějakých svých pamětech mohl říkat, ale samozřejmě neřekne že jo, a až nebude prezidentem, tak bude senilní a nebude si to pamatovat, ale těch lidí, co u toho bylo víc, to by se dala udělat strašně zajímavá věc, dokumentárně, nebo spíš pseudodokument, protože ta třída mafiánů přebírající moc byla připravená a ta to prostě převzala, a ty který dělali převrat v 89 se snažili něco uhájit, aby to ty mafiáni nepřevzali úplně a nikdo neví, co se podařilo uhájit, jestli vůbec něco nebo jak to mělo bejt. Já bych řek, že to bylo něco mezi tím, že se nepodařilo je zbrzdit, ale ne zas tolik. No a teď jsme my sme promítali filmy a tady budou přece nějaký perly ten 88, 89.

Kohout: To bylo skvělý, tohle mě zaujalo, nebylo to jenom o filmech, krátkých filmech, o úvodech, ale v podstatě jsme v té době i něco vydělali, protože chodilo mnohem víc diváků, tak sme to sami odváděli do nějaký pokladničky na účet fakultní organizace svazu mládeže a oni nám tenkrát samozřejmě nedávali žádný odměny, to vlastně neexistovalo, ale vlastně nás vysílali na různé akce, který s filmem souvisely a který tenkrát pořádal Český filmový ústav, pod záštitou ČFÚ se tenkrát dělaly jednou za dva za tři měsíce různé filmové semináře, tam se sešli vlastně všichni lektori, šéfové filmových klubů, ukazovala se tam nabídka filmů, který jsou pro filmové kluby, nebo to bylo nák tématicky zaměřený a podobně, tak tam jsme dycky jednou za čtvrt roku jeli a byl to moc pěkný víkend, většinou to bylo po Čechách nebo i po Slovensku a teď mě zrovna v té kronice zaujalo, jaká to byla doba. Třeba Filmový smích Vlasty Buriana Rychnov nad Kněžnou v roce 86. Tři osoby – Richard Kohout, Jirka Neumann a Martin Řezníček. A ceny – 28 korun za ubytování, 35 korun za stravný a 40 korun účastnické poplatky. 103 korun jsme dávali k proplacení, vlastně 309 korun to stálo náš filmový klub, tadyten výjezd tří lidí na víkend.

Neumann: Jestli tě tohle taky napadlo, my sme jako filmový klub poprvý promítali na konci února pětadesát a Gorbačov měl už v dubnu projev, že socialismus končí, byli sme to my... na Sedmikráskách že jo... v posluchárně...

Kohout: Tak tenkrát jsme touhleto dobou hrozně žili a když se nám podařilo najít nákej film, který rezonoval s tou současnou situací, ať už to bylo, že někde stříkali hadicema po

demonstrantech nebo to souviselo s (...), tak sme byli hrozně šťastný, přitom jsme si do toho rejpli, lidi to žrali a nám z toho bylo hrozně fajn, to byly takový vychytávky a těšilo nás to dvojnásob samozřejmě.

Neumann: No potom v listopadu 89, kdy všichni čuměli na televizi, tak my sme měli v programu O slavnosti a hostech, to už bylo po 17. listopadu a oni si tam přinesli do posluchárny televizi a hltali tam nějaký ty nové zprávy, co se děje na ulicích, tak jsme jim tu televizi vypnuli, pustili sme film z roku 66 O slavnosti a hostech a (...) s podobnejma gestama.

Škopková: Ještě k výběru těch filmů, jak to konkrétně probíhalo?

Neumann: No probíhalo to tak, že jsme měli seznam těch filmů od roku 45 a protože nás zajímaly šedesátý léta, tak jsme měli filmy od roku 63 do roku 69 a prakticky téměř podle abecedy.

Kohout: Tak kritérium samozřejmě bylo, aby se to nehrálo v kinech v Praze, to nemá cenu (...) dávat nějaký film, to sme sami nechtěli, my hledali nějaký neobvyklý filmy, zapadlý filmy a tak dále.

Neumann: Tenkrát byla ještě další věc, že existovala rada filmových klubů, kterou vedl profesionál, doktor Taussig, kterej potom natočil Kolju, náš třetí oskarový film, ale tenkrát v těch osmdesátech letech to byl on a měl tam své 4 asistentky a tam sme se chodili ptát.

Kohout: Ty nám hrozně pomáhali a to povídání s nima bylo dycky hrozně přínosný. Vůbec setkávání s lidma kolem toho filmu, ať to bylo v Českém filmovém ústavu, na radě filmových klubů, v Ústřední půjčovně filmů, tak to bylo dycky hrozně příjemný, oni nám hrozně fandili a pro nás to byl zdroj vědění. V krátkém filmu jsem zapomněl říct, ty sme taky všechny hltali, takže ty jména jako Vašek Koníček, Petr Zvoníček, pro nás znamenalo absolutní strop a dodneška na ně vzpomínáme, s některejma se setkáváme a hodně nám to dalo no.

Neumann: Paní Raisová, dáma se šmrncem první republiky, ta dycky seděla někde v koutě, už nedělala, možná byla v důchodu, a nechala se nás tam chvíli vypovídat, prostě co bysme si mohli půjčit, něco sme vyhledávali sami, něco nám někdo radil a ona se pak vlastně z toho kouta zvedla, aby to pronesla, co by sme měli vidět.

Kohout: Úplně jiný vztahy mezi lidma byly tenkrát...

Neumann: No...

Kohout: Normálně s náma komunikovali, I když jsme pro ně nebyli žádný partneři, dvacetiletý kluci, to byli lidi, který už něco znamenali, že jo.

Neumann: No... Uspokojilo je to, že jsme je dokázali poslouchat, což dneska jen tak někdo neocení, tímto se dalo vlastně otevřít, aby se s náma bavili, prostě nám pomáhali udělat program.

Kohout: To bylo hrozně cenný potkávat se s těmadle lidma a vůbec setkávání se mezi filmovejma klubama na těch seminářích.

Neumann: No, semináře. Semináře to bylo celostátní a tam zas tak tolik těch lidí tam nejezdilo, ale zase když tam jste tři dny s těma lidma, prostě to kino není velký, takže je máte nadosah, tak si tam popovídáte zas s někým jiným a zas se věděli o někom dalším, kdo se vyzná ve filmu a dokáže poradit.

Kohout: Nejradši jsme stejně měli Film Hořovice... no.

Neumann: Hořovice, dvacet minut autem od Prahy, jenže tenkrát se tam jelo vlakem a třikrát se přesedalo, měli ste pocit, že jedete na druhou stranu zeměkoule.

Kohout: Pak celý víkend dávali krátký filmy.

Neumann: No pak se sedělo celý víkend v kině...

Kohout: A mluvilo se o tom...

Neumann: A ty filmy přetečou do života, nebo aspoň do těch třech dnů, co tam ste. My sme tam jednou jeli na ty Hořovice a všichni filmový znalci si tam šeptali bude Křik... Křik s Abrahámem, Jirešův, kterej je označovanej za začátek český nový vlny, i když to není úplně pravda, ale tak je to dobrý film a má v sobě tu českou novou vlnu. Viděly ste Křik? To byste měly vidět.

Kohout: Jaromil Jireš, z roku 63.

Syrůčková: Můžete mi připomenout...?

Neumann: To je o narození dítěte...

Syrůčková: Jo, jo...

Neumann: A já jsem to nedávno viděl znova a připomněl jsem si konec jak on tam chodí celou tu dobu opravovat televize, manželka je v porodnici, tak se mu vrací retrospektiva jeho dědečka, tatínka, který všichni zažili válku a v době, kdy se jim mělo narodit dítě, tak on šel do války a už se z ní nevrátil a tady už válka není v těch šedesátech letech a takže on jde do porodnice za tou ženou a já sem z toho tenkrát měl pocit, že to teda skončilo nějak lyricky, že tentokrát už není válka a tak konec takovým hepyendem a nějak mi to k tomu nesešlo a říkal sem si, že je to začátek nová vlny. Sem to viděl nedávno znova ten film a Abrahám, když se tam dívá přes to sklo, na tu ženu s tím miminem, tak uteče... A už se k ní nevrátí. Takže opravdu tohleto, geniální film...

Kohout: Jsem říkal před chvílí, že jsme hledali cesty, jak najít vlastně nějaký jiný filmy, filmový zdroje, kde si pučovat filmy, tak si uvědomuju, že vlastně ty cesty si taky někdy našly nás, k nám jakoby, se připojil jeden klouček, jmenoval se Girtler, zjistili jsme po čase že je to syn ředitele Filmového studia Barrandov, což tenkrát byla obrovská funkce a v podstatě nám navrhl, že si z nás udělá průzkumový kino, takže nám tenkrát jeho tatíček, pan Girtler pučoval filmy s předstihem, ještě než byly dotočené a vlastně zkoušel si na nás reakce diváků, navíc nám tam dycky poslal tvůrčí delegaci, takže to bylo taky moc milý. Takhle sme si dělali asi dva roky předpremiéry českých filmů a vyprodávali sme další představení. Nebo další cesta byla v podstatě, že jsme na nějakém semináři slovenským našli, že jejich slovenský filmový archiv nám je schopen půjčit celou nabídku českých filmů nové vlny šedesátech let, někdy v roce 87 už, takže v podstatě sme si pučovali relativně složitým způsobem tyhle filmy až ze Slovenska, posílali se sem dráhou, to byl ten kanál, kterej nám taky umožnil dávat něco jinýho, než co tady bylo běžně k vidění o pár let pozdějš, to byla taky jedna z cest.

Neumann: No když tady zalistuju 88, to muselo bejt jeden český film za druhým.

Kohout: To sme dávali jeden film ze šedesátech let za druhým, Černý Petr, někdy přišlo těch diváků tolik, museli sme je zklidnit tím, že sme dávali film od osmi a pak znova jsme je ještě pozvali na půl desátou a zopakovali sme ten film.

Neumann: No to byl na ten Běs, akorát na ten Běs přišli podruhé...

Kohout: Ne, tak ještě dvakrát třikrát se to minimálně stalo.

Neumann: Jo, to zrovna nejsou šedesátý léta...

Kohout: To byl ten průzkumnej, právě, film zapůjčený z Filmového studia Barrandov, Tomáš Girtler to byl ten syn tatínka ředitele. Kolik přišlo diváků, jo 275, tak to zas nebylo tak hrozný, delegace: režisér Karel Smyczek, scénárista Radek John, dramaturg Pavla Frýdlová, čestný host paní Liu, novinářka z Čínské lidové republiky, lektorský úvod Richard Kohout, hudba Genesis, rok 86, beznadějně vyprodáno... to je náký zvláštní, to nám nák nesedí.

Neumann: Paní Liu...

Kohout /při listování kronikou FK ČVUT/: „Uvěznění Richarda Kohouta v promítací kabině“, to je opravdu zavádějící... Co se tam dělo?

Neumann: No to sem tam byl na tom filmu.

Kohout : Hm... „Chaotický únik stovky volaných z oboru rádio do dvěstěpadesátšestky“ [pozn. promítací místnost FK ČVUT]. No to nám tam posílali různý protekční, protekční diváky. „Nesrovnalosti ve spolupráci filmového klubu a oboru radiotechniky, vše beznadějně, bezvadně funguje“. „Pohoštění v místnosti před besedou.“ „Bouchá topení v půli besedy“.

Neumann: To tam bouchalo furt. Tam bylo prostě parní topení a ten, ta obsluha, nebo jak to bylo nastavený prostě, byla asi na desátou hodinu. Dalo se to posunout, jenže to nám nikdy pro nás neudělali. Takže když prostě se topilo na plno, když tak ne půl, tak to takový rány nedělalo, ale když se topilo naplno, když byla venku zima a pak se to vypnulo, to topení, tak ono to tam bouchalo. A to nebyla jedna rána, to byla taková série.

Kohout: Tady koukám, jak jsem mluvil o tom, že si ty cesty našly i nás, Pavel Koutecký, nebožtík, skvělej dokumentarista, tenkrát stejně působil na ČVUTu , tak si nás našel taky a nabídl nám spolupráci. Tak jsme tady udělali takový filmový klání netradičních filmů – Pavel Koutský a Pavel Koutecký, jeden animátor, jeden dokumentarista. Pozvali jsme je, dávali jsme jejich filmy a oni k tomu povídali... Moc, moc hezká záležitost.

Kohout: No, co tady máme napsáno, třeba... „Balkón opět plný neplatících, hudba: Bob Dylan, pohoštění: chlebičky za 30,60 korun, nápoje: 5x kola za 5,20, tonic.“ Beseda za účasti Petra Zvoníčka, Pavla Koutského, Pavla Kouteckého, Stanislava Slušného“ – kameraman, vynikající dokumentarista... „Opět filmové prostředí – besední stůl pod projektorem šestnáctimilimetrovým pana Zahálky v promítací kabině.“

Kohout: Co je tohle – seminář Temešvár?

Neumann: Kde to je, proboha? Jo to bylo to středisko ČVUT v jižních Čechách.

Kohout: Jo aha. Jo to bylo nějaký svazácký středisko...

Neumann: No tam jsem totiž tento, o tom vim jedinou věc, kterou mi vyprávěla Marta, že tam uvařila polívku a že (...) to snědl.

Kohout: Aha. Jo, jo, jo!

Neumann: Prostě jako celou, než se to dostalo a do té tramvaje...

Kohout: Hm, hm... A jak tady není jediná poznámka, chytře... A tady další – Matka Ebet, to je další film, to bylo ponižování sexem.

Neumann: Ne, ne, to byla Jeptiška.

Kohout: To byla Jeptiška, no.

Neumann: To prostě přišlo s nějakým textem distributora, co se k tomu má říkat a tam byl takový stručný popis filmu a tam bylo kurzívou ponižování sexem. My jsme to pak používali mockrát ještě k jiným filmům.

Kohout: Nebo my jsme tohle povýšili na takový jakoby pseudoumění v uvozovkách. Když jsme dělali ty tištěné plakáty, velký, malý, malý dostával každý divák, a ty velký se vyvěšovaly nebo rozdistribuovaly někde po školách, a k těm jsme vždycky vyměřili dva druhy sloganů – krátký, vždycky dvouřádkový...

Neumann: A ten slogan byl umělecký dílo, který měl vystihovat podstatu toho filmu a zároveň přilákat diváky.

Škopková: To jste teda vymýšleli vy.

Kohout: No, a ohromně jsme si s tím vyhráli. A vopravdu jsme si s tím dali třeba tejdén práce, kdy jsme tohle vymýšleli. Měli jsme hotovej program, všechno a tejdén jsme vopravdu...

Škopková: Tak to byla zábavná práce určitě.

Kohout: Bylo to příjemný.

Neumann: To bylo pak už u těch novějších, tam se se s tím pak dalo vyřádit. Protože ty starší byly poznamenány trochu tím, že jsme věděli, že je to distribuovaný, že si to může někdo přečíst a když už jsme provokovali tím filmem, tak aspoň ne tím slovem...

Kohout: Tam byla filmová hudba, krátký filmy, lektorský úvody, filmový semináře... Filmový semináře, ze začátku, kam jsme jezdili pasivně, kam jsme jezdili koukat na filmy, setkávat se s lidma a pak jsme dokonce tyhlety semináře pořádali s maďarským kulturním střediskem. No, od roku 88 až do roku asi 2005 jsme byli v podstatě hlavním pořadatelem s maďarským kulturním střediskem těchletých seminářů, jednou za rok.

Neumann: Ale zase byl hlavní ten začátek, protože Maďarsko, tam to uvolnění šlo dřív zase. Já jsem chtěl udělat v Praze seminář maďarského filmu v roce 88, a taky nemohl kdekdo. To taky mohlo dopadnout všelijak, protože maďarský filmy, tam se, tady, když přišlo uvolnění v tom 89, tak v podstatě žádná série velkejch děl nevznikla, ale ty Maďaři, jak tohlencto uvolnili už v osmdesátech letech, ale přitom hranice ještě otevřené nebyly, tak co jako udělali, ti režiséři, že v každým filmu byla zmínka o 56, tak o převratu, ale v každým. A bylo to v podstatě jako antická tragedie, variace na několik málo témat. A ty maďarský filmy byly všechny variace na jediný téma, na 56.

Kohout: Slogan: „Abychom se mohli smát osvobozujícím smíchem, potřebujeme se zbavit toho, co nás tíží, vypořádat se s definitivní platností s chybami minulosti.“ Film Svědek, Maďarsko, Zoltán Fábri. To je zásadní film.

Neumann: Tam byl Peter Bacso.

Kohout: Taky jsme ho pozvali na seminář, taky přijel.

Neumann: Ten přijel s dcerou, a oni přistáli někde na ruzyňském letišti, to bylo v době, kdy tam přistávalo jedno letadlo za hodinu, a o víkendu už vůbec nic. A oni přijeli někdy ráno v sobotu, v takovou šílenou dobu, Praha v podstatě spala, a ta sedmnáctiletá dcera Petera Bacso, který jsme tam dávali kytku, pravila: Ono je možné takhle ráno v Praze sehnat květiny?

Kohout: Ono pak za patnáct let jsme pořádali seminář a ona přijela už jako velká... Hele, už to mám, tady, krásnej slogan: Filmu dominuje vynikající vizuální složka, estetizované obrazy, které spolu s tajemnou erotikou, množstvím symbolů a vynikající hudbou vytvářejí zvláštní

náladu filmu. Umělcova svoboda... Cyklus filmů – to jsme vždycky, nás na radě filmových klubů nutili, nebo nutili, no, nutili, metodicky řídili, ale nutili, abysme ty filmy nedávali nějak bez ladu, skladu, ale vždycky to tvořit s nějakou myšlenkou, pod nějakým cyklem filmů. Já nevím, cyklus filmů šedesátých let, to je obecný, ale cyklus filmů toho a toho tvůrce, nebo něco. Taky jsme měli krásnej filmovej cyklus, že Nelze člověku se smířit s útlakem.

Neumann: Tak cyklus můžete dělat, když máte kino, promítáte každý den, že jo, tak to musí být nějak, nějakým způsobem se to bude dělat, ale když promítáte deset filmů za půl roku, tak do toho vnášejte cyklus...

Kohout: No, a ještě jsem teda z těch pěti nebo šesti věcí nezmínil hospodaření. To mi toho taky hodně dalo, že jsme si v podstatě hospodařili sami, naučili jsme se hospodařit s těma penězma, co jsme vybrali, protože tenkrát bylo vstupný 3 koruny. My jsme v podstatě do krabice od filmu vybrali 3 koruny od každého diváka – když to bylo 300–400 diváků, tak to bylo 1200 korun, odnesli jsme to do spořitelny, dali jsme paragony na výdaje a v podstatě takhle jsme si hospodařili s nějakou půlroční, čtvrtletní uzávěrkou. A ošahali jsme si takový to účetnictví, a pak se nám to docela hodilo, vid'.

Neumann: A ten krásnej pocit – když jsme jeli na první seminář do Hořovic, tak to byla služební cesta!

Kohout: Ano. Proplácely se diety... Dali jsme k proplacení vstup do bazénu a půjčení balónku za 2 koruny, a když nám tohle prošlo, tak jsme byli hrozně šťastný, že nám proplatili i takovouhle věc! To už je dávno...

Kohout: No, a furt jsme teda byli jakoby pod svazáckou organizací obvodního výboru. V podstatě s tím nebyl nějaký velkej problém. Oni nás brali jako... Taky my jsme byli jedinej zdroj příjmů... Nebo jedinej z mála příjmů.

Neumann: Tak náš svazácký pokladník, nyní děkan na elektrofakultě, tuhle na nějakým vánočním večírku tam balil mladý doktorandky, ne na to, že je děkan, ale na to, že jednou dělal pokladníka filmového klubu. Co kdyby ses přimluvil za filmový klub?

Kohout: No, ale tohle je přesný, o čem teď mluvíš. Hele, tady je zápis z kontroly pro obvodní výbor SSM [pozn. Svaz socialistické mládeže] Praha 6, 19. listopadu 87, filmové představení Filmového klubu FEL ČVUT, zhodnocení: Vedení klubu nám vyšlo vstříc při plnění našeho úkolu. Z hlediska dramaturgie shledáváme vše v naprostém pořádku. Organizace byla

pořadateli též zvládnuta. Průkazky filmového klubu byly při vstupu kontrolovány. Celkem jsme tedy nenašli žádných závad. Kontrolu provedli: Pavel Tesař, Tomáš Pařízek, členové obvodního vysokoškolského výboru a komise Praha 6 bla, bla, bla. No. Prodávali jsme legitimace, to jsme neřekli. Protože jsme vlastně byli filmový klub, každý člen, každý divák se musel stát členem – bylo to na rok, za 20 korun. Takže tím jsme byli uzavřený filmový klub.

Neumann: No, když jsme pak našli našeho udavače, dvorního, po spoustě letech.

Syrůčková: Udavače?

Neumann: No, kterej na nás donášel. Jsme ho našli v nějaký hospodě, tam nešťastně chlastal, nám říkal, že se na tohleto dal, protože v té době byl, no vlastně postdoktorand, nebo jak se tomu říkalo na elektrofakultě a asi měl jako byt a rodinu a manželku a prostě takovýhle věci, a přivydělával si tím, že měl pocit, že když bude takhle na někoho donášet, že mu to zaručí fantastickou kariéru. No, po 89, dřív než stihnul udělat nějakou kariéru, se mu to prostě zhroutilo, ani se nedostal do těch struktur, který se pak předělaly na různý vedení firem, takže z toho vůbec nic neměl, z tohohle, a manželka se na něho vykašlala. A my jsme ho našli, jak zapíjí své svědomí. A on nás tam viděl a „Kluci, já se vám omlouvám.“ Za co? Povídám, my jsme o tom vůbec nevěděli. A ani jsme neměli tu sílu mu říct, že tam to svědomí uchlastává zbytečně, protože on ty udání nosil k předsedovi strany elektrofakulty, což byl spoluzakladatel filmového klubu.

Syrůčková: A když jste absolvovali tu školu, tak jak to potom probíhalo?

Neumann: No pořád stejně.

Syrůčková: Pořád stejně?

Neumann: Prostě každý čtvrtek v semestru se promítalo dál. Jen jsme už nebyli studentama školy.

Kohout: To se na nás nabalilo takovejch těch pomocníků, aktivistů...

Neumann: Vždycky jsme někoho měli z těch studentů, a některý u nás zůstali dýl, že tam zůstali, i když už ani oni nebyli studenti, tak se starali o filmovej klub. S tím jsem potom měl takovej pocit, že to je vlastně vychovávání. Vychovával hlavně pan promítač, že jo. Jak se

postupně ten rozdíl věkové mezi náma a těma, co nám pomáhali, byl větší a větší, pak už to byl opravdu takovej pocit dobrej, jakože máme svý děti, nebo svý studenty.

Syrůčková: A pan promítač, ten tam působil od kdy?

Neumann: No furt. Tak on byl zaměstnanec školy, jako údržbář a tak.

Syrůčková: A ta posluchárna fungovala na promítání filmů?

Neumann: No, on tam, prostě ta posluchárna ze začátku, když nebylo jiný médium než film, tak nějaký ty výukový věci nebyly na slidech, ale byly na filmovym pásu. Takže kvůli tomu tam ta posluchárna byla takhle dobře vybavená. Ale v době, kdy jsme tam poprvé promítali my, tak těch výukových filmů bylo málo, a přesto on tam zůstával dál jako zaměstnanec školy, a vydržel tam dlouho přes důchodovej věk. A oni pak, když mu na to nějak přišli, tak mu zkracovali úvazek, on pak už měl asi šestinovej, a to pak stačilo tak akorát, aby se staral o náš filmovej klub.

Kohout: To byla další zásadní věc, asi z těch věcí nejzásadnější, vedle těch filmů, krátkejch filmů, lektorských úvodů..., pan Zahálka, pan promítač.

Neumann: A on teda opravdu vychovával, protože on zažil tu mou generaci studentů...

Kohout: Silná osobnost, skvělej pán. Rádi se s ním scházíme.

Neumann: Vždyť jste ho tady musely vidět, on sem občas chodí.

Syrůčková: A kolik mu teďka je?

Kohout: No, hodně přes sedmdesát let. Hodně přes sedmdesát... U těch konců, v roce někdy 2006 jsme dva roky nepromítali s ním, byl tam jinej promítač ze školy. No a ta atmosféra byla nesrovnatelná, úplně nulová, proti tomu co tam vytvářel pan Zahálka.

Neumann: A to jsme si uvědomili, že nepotřebujeme někoho, kdo promítne film, ale někoho, kdo tam udělá atmosféru. Protože ten promítač je sice od promítání, ale technickej fanda, a tak od určitý doby neviděl na plátno, pořádně, neuměl zaostřit, to jsme mu museli říkat, ke konci, že jo. Ale ta atmosféra tam byla pořád, no.

Kohout: „Poprvé regulováno množství diváků vysílačkami.“

Syrůčková: Kdy to bylo?

Kohout: Prosinec 87. To tenkrát asi na katedře spřátelený telekomunikací nebo tam někde, tak tam byly k dispozici vysílačky, to byl tenkrát absolutní výdobytek moderní techniky, tak nám to půjčili a my jsme v podstatě měli rychlý spojky od vrátnice, po chodbách až k posluchárně a říkali jsme si jaký kde jdou davy lidí a jestli to ještě zvládnem, a když šly velký davy lidí, tak jsme zavřeli, a vrátný zatím prostě reguloval tímhle způsobem ten příliv diváků. Zkoušeli jsme si opravdu kdeco. No ještě jednu věc jsme zapomněli zdůraznit, plakáty! No, jo, užité umění. Prošlo našim filmovým klubem několik velmi schopnejch kreslířů, který se vyřádili na malování plakátů, v podstatě, já nevím, k filmu Matka Ebe dokázali nakreslit ze svého vlastního vědomí, sjevma vlastníma kreslířskejma schopnostma nějaký filmovej plakát. Aniž ten film třeba viděli, jenom podle nějakýho našeho povídání třeba.

Syrůčková: A to byli spolužáci vaši?

Kohout: Většinou spolužáci. A ty plakáty byly nádherný, dodneška většinu z nich máme schovanejch. Udělali jsme i dvě výstavy z nich. A to je krásný, krásná věc.

Neumann: Nebo ten Honza Brouček se tomu sice vůbec nevěnoval, ten kreslil, to prostě byl takovej přirozenej talent.

Kohout: Zavírám první knihu. No, ale to už jsme po revoluci. Vy chcete slyšet jenom tu normalizaci...

Syrůčková: No, a ten přechod?

Neumann: Ten přechod moc nebyl, protože pak najednou přestali chodit lidi a začli mít úplně jiný zájmy a bylo to takový...

Syrůčková: A v čem byly ty zásadní změny?

Neumann: No, zajímavý to bylo spíš kolem roku 94, kdy jsme se znovu sešli. Protože to bylo takový váhání, jakože co s tím, protože předpremiéry, k tomu jsme se nedostali, a tam jsme nevěděli, co vybrat. Ten 94 byl navíc taková doba, že film neběžel v kinech moc dlouho, že naopak byla možnost promítnout film, kterej prošel kinama bez povšimnutí... Dneska je to taky, dneska je taková doba, že film projde kinama, ztratí se a vyjde na DVD. Dřív teda film

prošel kinama a ztratil se, tím to skončilo. A když se objevilo tohle, a když se objevila nějaká parta lidí, který nám dokázali říct, co se vlastně děje mezi studentama, se kterejma jsme zase ztráceli kontakt, tak se to zase obnovilo, někdy kolem toho 94–95.

Kohout: Tady ještě Něco z Alenky, to je ještě...

Neumann: To je ještě 89.

Kohout: A kde ty seš?

Neumann: Já jsem v 90. Se koukni, co jsme dávali.

Kohout: Tady listopad 89 – Andrzej Wajda, Zlá krev, pak Každý den odvahu – to se blíží revoluce. A Zábranský, to už se pak šlo, to už se to formovalo, to si pamatuju. To se říkalo, jestli pudem na tu demonstraci, a to vlastně byl poslední film, předrevoluční. Přišel Miloš Zábranský, hrozně znavenej...

Neumann: A filozofická fakulta tenkrát 16. listopadu promítala Smuteční slavnost.

Kohout: No, a tady – po revoluci – film se nepromítá: stávka studentů. Jahodová proklamace...

Neumann: No.

Kohout: To je film o studentskejších nepokojích, to vod tý revoluce se hrálo snad desetkrát. To nám půjčili. Všichni dobří rodáci, ale diváků moc nepřišlo, 80. Hmm. Kulhavý ďábel...

Neumann: No to jsem si uváděl, Kulhavý ďábel, jako boj proti diktatuře, Kulhavý ďábel, to je protimanželskej film a proti čemu všemu film...

Kohout: Úvod a současně překlad Michal Málek, dramaturg Český televize, velkej kamarád... Prvního března 90 jsme začli – Konkurz, Forman, 54 diváků... Případ pro začínajícího kata – zásadní představení, zásadní setkání, 190 diváků, to tam přišel, na besedu...

Neumann: To byly ještě besedy k těm šedesátým letům, to my jsme besedy měli různý, ale měli jsme dvě nádherný besedy – jednak s Elmarem Klosem – Obchod na korze, že jo, to vůbec nikdo nevěděl, že tenhleto člověk je v Praze. A on bydlel v takovym domku, když se

jde k Petřínský rozhledně, tak tam je takovej dům, je na něm sluníčko, a je přímo v tý Hladový zdi vkomponovanej, tak tam on bydlel, tam jsme ho našli. A on chodil do kavárny na kulatým náměstí v Dejvicích, tak jsme se dohodli, že na besedu přijde, že na ten film se koukat nebude, ať ho v tý kavárně vyzvednem. To byla moc hezky udělaná beseda. Ta druhá zásadní beseda byla s Pavlem Juráčkem, to bylo asi tak dva měsíce předtím, než umřel. Taký jsme ho našli. On byl vlastně jeden z těch nejpostiženějších režisérů, kterej měl opravdu vysloveně zakázáno natáčet. A on byl nějaký čas v Německu a Americe, a pak se sem vrátil, a ty stopy nějak vymizely, tak my jsme ho našli. On bydlel v podkrovním bytě, kde je Pivovar u Schnellů, dneska je ten barák opravenej, tenkrát nebyl, a byl tam nepořádek, a tam seděl Pavel Juráček. Tak jsme ho tam vyzvedli a přivezli na besedu a on se úplně proměnil. Ne nějaká troska sedící v bytě, ale jak se dostal do toho filmovýho prostředí, tak z něho zářila osobnost. My jsme se snažili to vést, a on si tu besedu potom vedl sám. No, Juráčkův deník, si to přečtete, až vás nebudou nutit se dívat na Fresh Film.

Syrůčková: Mě nenutěj.

Neumann: Ona je to tlustá knížka. No, a co se teda promítalo na začátku devadesátých let? Velký Gatsby. Hmm, a dál už to nikdo nepsal!

Kohout: Tak to bude jen v těch tištěnejch programech, pak jsme hráli, podle mě v těch devadesátých letech jsme začli vést kroniku v počítači. Takže různě na disketách.

Neumann: Škoda, že nemáme ten program, bysme si možná na to meziobdobí vzpomněli, co se dělo. Zdá se mi, že to opravdu bylo takový, že tam nebylo nic výraznýho...

Kohout: Ale...

Neumann: No filmy výrazný byly, diváci chodili, ale nějak si nevzpomínám, co se dělo.

Kohout: Hmm, hmm. To je zvláštní, ne? Tady třeba 250 diváků – na Povaqqatsi, to žilo.

Neznámý ženský hlas z vedlejšího salónku: A co ste jako dělali? Jakej byl program?

Kohout: No prosim, tu snad máte kolegyni, ne? Taký jste vyplňovali ten papír?

Neumann: Tak potom ještě někde najdete ty programy, ať to když tak můžem ještě dopovídat a zkusit si vzpomenout...

Kohout: V podstatě ty nejhezčí samozřejmě léta byla před tou normalizací, teda v té normalizaci, před tou revolucí.

Neumann: No a pak po tom roce 94.

Kohout: Pak v roce 97, to bylo díky tomu, že jsme si zase udělali takovej silnej kolektiv a začli jsme žít těma filmama jako spíš pro sebe, takže jsme každej, každý představení do hospody, rozebírali jsme ty filmy, jezdili jsme na ty víkendový semináře, sami jsme si je pořádali, jezdili jsme na víkendy s projektorem, promítali jsme si filmy, a tak dále a tak dále... Takže to byly další zlatý léta, 97 až 2001.

Neumann: Tam byla potom spolupráce zase s filozofickou fakultou, kde pan Bernard, kterej byl taky děkanem, ale tenkrát ještě nebyl, tak ten nám doporučoval filmy.

Syrůčková: No, ten nás učil.

Neumann: To byla velká osobnost. Takže tam se dalo zeptat na něco, nebo co z té nabídky vybrat, tak to on vybral. Tak filmová věda, tam dokázali si něco najít, ale tam ty promítačky nikdy za moc nestály. Jsem tam zažil s Bernardem, když tam promítal Zavraždění Trockého, teď ten film, kterej je mluvenej rusky, španělsky a kdo ví ještě jak, a on to poctivě všechno překládal, teďka ty zdrzlý studenti mu ten překlad opravovali, tak toho nejdrzejšího studenta přitáhl k tomu mikrofonu a: „Tak teď si to dopřekládejte!“

Kohout: Co nám tam chybí? Když na to koukáte s nadhledem, co jsme mohli udělat, třeba, z vašeho pohledu.

Syrůčková: Z mého pohledu to probíhá velice dobře. Na to, že jsme neměli žádný úvod...

Neumann: Ale jo, tak co tam chcete dát? Kdy to znova rozjedem...

Syrůčková: Přemýšlíte o tom?

Kohout: Že to rozjedem? To nejde. No nejde to hlavně proto, že nemáte pořadatele, nejsou diváci, a nemáme to povolení, abychom promítali na škole. A nechcem dělat nic jinýho, v nějakých jinech prostorách. Do toho se nám nechce. Asi kdyby někdo mladší vykřesal něco, tak se rádi připojíme, budem tam chodit.

Syrůčková: Jako guru.

Kohout: Jako guru. Správně. Tohle slovo mám velmi rád.

Neumann: Víte, co to znamená? To je malajsky – no, je to učitel.

Neumann: Pak jsme jezdili do Hradiště, ani ne na filmovou školu, tam jsme teda taky jezdili, ale pak, když tam začalo jezdit spousta lidí, tak jsme spíš jezdili na jarní a podzimní Uherský Hradiště, který bylo prodlouženější víkend. To bylo takový komornější.

Kohout: No ale já, když se pak ještě teda dostanu do té normalizační éry, tak tady jsou semináře na Slovensku, kdy jsme vlastně jeli na víkend někam do Šaby, a šest sedm hodin jsme se tam trmáceli, v pátek na noc vlakem, v neděli zpátky, v podstatě na otočku, a stejně to stálo za to, jela tam parta lidí, jeli tam s náma z toho Filmovýho ústavu, my jsme se cejtili samozřejmě jako důležitý, že nás vzali s sebou. Tam jsme povídali, popíjeli, viděli krásný filmy a navázali skvělý přátelství.

Neumann: A dostat se na ten seminář, tam těch filmů byla spousta. Pak zjistíte, že skutečný účastník semináře dokáže usnout na jednom filmu a probudit se na druhym...

Škopková: Tak to vám určitě musí chybět.

Neumann: No.

Kohout: Je tam prázdnost v životě, to jo.

Neumann: No...

Kohout: Ne? To mně velice.

Syrůčková: Ale scházíte se pravidelně?

Kohout: To jo, teď spíš nepravidelně.

Syrůčková: S Martinem Rezníčkem?

Kohout: To pravidelně.

Neumann: Tam je spíš to, že Martin Rezníček je takovej učitel, a chtěl vychovávat Lucii Královou, teda ona se spíš vychovávala sama, ale to je jedno. No a potom vyhrála Vary, to je vždycky radost z něčeho takovýho. Alice Nellis, ale ta se k nám nehlásí.

Kohout: Hlásí.

Neumann: Jo?

Neumann: No ono když to není pravidelný, a příprava něčeho, tak se nesejdete tak často. To chybí. Ale většinou to tak je, ten okruh lidí, kterej k vám patří, tak se taky v životě změní. To, co bylo kolem filmovému klubu, to bylo, to patříte k sobě napořád, ale nescházíte se už tolik, no. Pak si uvědomíte, že doba se opravdu změní, a že 20 let je hluboko. Nevím, jestli pak to bylo za zenitem, ale diváci chodili, filmy byly uváděny... Woodyho Allena jsme objevili každé rok jsme dávali, no ty světový objevy, ale český objevy – Alice Nellis. Máme světový objevy – Nicole Kidman, kterou nikdo neznal, a náš filmový klub uváděl její filmy. To je zajímavé, jestli o tom ví... To byla taková síla, když jsem se dostal do Sydney, to nás byla větší parta, tak tam byly pamětihodnosti a pohledy na operu, na most, tak Sydney je krásný město a tak, a já jsem měl v té velké mapě zaškrtnutý „tady bydlí Nicole Kidman“. A jsem tam ty lidi táhnul s sebou, který s tím neměli nikdy nic společného. Mě to strašně zajímalo, ztratili jsme tím den, protože Sydney má několik milionů obyvatel a oni bydleli v nějaký vilkové čtvrti, která nebyla v centru. Tak se mi podařilo najít dům Nicole Kidman, která tam nebyla, že jo. Ale bylo to hezký bydlení, ona to byla taková předměstská čtvrť, kam se strašně těžko dostává, ale Sydney protéká řeka Paramata, a když jsem šel tedy k té řece, která tam nebyla daleko, a u který tam byl zaparkovaný člun na břehu, tak z toho místa, který bylo od centra asi dvacet třicet kilometrů, byla vidět Opera, a to z té dálky nemusela bejt vidět z každého záhybu té řeky. Se tam dalo najít, že to místo mělo něco do sebe, a do centra určitě jezdila svou lodí, ne těma silnicema. Ale ty si právě řekl, že ty okruhy přátel se mění, a já jsem si to užíval, že jo, že hledám něco takovýho, ale nerozonovalo se to zrovna s těma, s kterejma jsem tam byl, a kteří když jsem viděl takovej ten vytřeštěnej výraz, tak jsem chtěli říct, že prostě co blbnu.

Neumann: A nebo Vary. Já jsem ve Varech byl, teďka v těch posledních, kde se to dá nějakým způsobem užít. Ty lidi, který známe z doby našeho filmovýho klubu, tak ti jezděj po těch filmových seminářích, jezděj po Varech, přestože to, tohlencto dělaj dvacet, třicet let. A pořád je tam potkávám.

Syrůčková: Takže to má takovouhle, jakože nejenom festival, ale že se tam i potkáváte...

Neumann: No, stále se potkáváme, a stále ta diskuze o filmech, ta se pořád vyvíjí, ta nezůstává na úrovni vzpomínek, akorát, že dneska není promítací sál, kde by se to dalo

promítnout, a případně předvíst další stovce lidí. My si to říkáme mezi sebou, což je taky dobrý, že to řeknu, koneckonců se zjišťuje, že ty diváci u toho nejsou zas tak potřeba, ale bylo by lepší, kdyby tam byli.

Neumann: Ono bylo filmový hnutí po světě, ale to se rozpadlo daleko dřív. To zaniklo se smrtí předsedy federace, Světový federace filmových klubů.

Syrůčková: My jsme teda jenom po Čechách a po Slovensku.

Kohout: To jsme v kontaktu.

Syrůčková: Zúčastňujete se?

Kohout: No, to se jezdí na kongresy a všelico, to jsme byli důležitý. Potom, když se začaly dělat festivaly, tam byli osobnosti...

Neumann: Tak oni ty osobnosti jsou, aspoň ty český vidět jsou. Kdybyste se někdy dostaly do Plzně na Finále... Oni byly v Praze kulturní střediska jinejch států, a někdy fungovaly a někdy nefungovaly, to maďarský středisko funguje dodnes nějakým způsobem.

Kohout: Jako jediný, filmový... Který ještě má svůj vlastní filmový archiv, uvádí filmový projekce z pásu.

Neumann: Dobrý byli Francouzi, který ještě dneska taky občas jsou, ale hlavně nebyli schopni půjčit film někomu jinýmu. Si to promítali jenom u sebe. Měli nějaký seznam filmů, který byli ochotní půjčit, ale to byla jedna větší hrůza než druhá.

Kohout: No, ale něco jsme měli. Vždycky to byla pro mě, pro nás taková výzva, něco jsme zkoušeli, najít cestičku. Koncem století jsme pak zkoušeli takhle ty kulturní střediska. Hlavně teda maďarský, to bylo skvělý, francouzský, to jsme měli pár filmů. Indické film, to si právě vzpomínám, samozřejmě ty filmy neměly titulky! No něco v angličtině, tak byla obrovská výzva si zkusit ten film přeložit. A to jsme dávali film–

Neumann: Jenže on přišel v hindštině.

Kohout: A já myslím, že k tomu byla angličtina.

Neumann: Ne, ne...

Kohout: Vždyť jsem to překládal já!

Neumann: No jo, ale z indický dialogovky...

Kohout: Ale blbost, jak bych mohl překládat z indický dialogovky!

Neumann: To jsme tam odchytili indickou studentku–

Kohout: A ta si sedla vedle mě, a ukazovala mi, kde je děj, a já jsem překládal.

Neumann: Bylo to indický a česky! Takže Richard to statečně četl.

Kohout: A my jsme měli smluvenej signál, hele, já nevím, pravý koleno bylo „jseš moc dopředu“... Co teda bylo taky úžasný, přece, když přicházely filmy z francouzského kulturního střediska, Náš příběh, že jo, bez dialogovky, bez všeho. A tenhle film třeba jsem měl už staženej na videu, to už bylo někdy v roce 2000, a to jsme překládali zase tím stylem, že nám tam pan Zahálka přitáhl, do chodbičky dal televizi, já jsem si ten film pustil z videa, tam byly titulky, a skutečně jsem četl ty titulky do toho těm divákům na tom představení. Takže to bylo taky krásný, takový velký dobrodružství, protože synchronizovat v podstatě to video v té televizi, ten můj překlad, to čtení...

Neumann: No, ale ten živěj překlad toho překladatele, to tak bylo taky umělecký dílo. Oni někdy ani ten film neznali, neměli ho nakoukanej a dokázali to. A Dana Hábová to sice uměla, ale dost často se sháněla po té dialogovce, aby se jako něčeho chytla, no, a když byla pak válka v Iráku, v roce 91, tak ona to živě překládala ze CNN, z televize. Tak nevím, kdo jí dal dialogovku. To by mě zajímalo, teda.

Neumann: No ale ty živý překlady, to byl koncert. Oni ten film viděli třeba už víckrát potom, ale ten první překlad, kterej dělali dřívě, a dělali, že to viděli poprvé, a překládali to živě česky do sálu, to, co dostali do sluchátek, tak to pak, když viděli víckrát, tak už něco doladili, ale zase nechtěli z toho setřít ten pel toho prvního překladu. To byly neuvěřitelný věci. Byla tam paní Pošová, která byla z toho maďarského střediska a maďarské filmy znala dobře, a ta byla schopná to překládat s takovým přehledem, že do toho třeba i vnášela nějaký svoje komentáře. Třeba film Svědek, on tam jede tím strašidelným hradem, socialistických strašidel, ten funkcionář tam omdlí, a paní Pošová ten film rychle překládala, a ještě do toho stačila říct – viděl tam obraz Matyáše Rákocsyho, jestli víte, kdo to je...

Kohout: A pán na lavičce vedle hlavního hrdiny, je režisér předchozího filmu...

Neumann: No...

Kohout: Takovej úžasnej komentář. A vždycky kouřila, do takovýho přenosnýho popelníku, nějakýho cínovýho.

Neumann: No to byla, to bylo v té největší éře Maďarů, tak to byli třeba čtyři, kteří uměli tohleto dělat. A prali se o to, kdo bude překládat kterej film. Nebo dokonce to bylo divadelní představení, protože tam byl jeden film, a někdy byly opravdu druhé verze, že to překládaly dvě různé překladatelky. Takže pozvánka na ten film, nebyla jen jaký je film, ale kdo ho taky překládá. A to je důležitý, ten překlad, ten překladatel musí umět česky, musí umět dobře česky, já si vždycky při projekci беру sluchátka, když je nějaký cizí překlad, ono toho tolik není, že jo, nebo Radim, že jo, si hraje na filmovýho znalce, tak ten to odmítá, že to z toho originálu nějak pochyťá, on to možná někde předtím viděl, nebo co, ono to většinou, pokud to není vyloženě konverzační film, tak, a trochu ten jazyk umíte, tak si to nějak pochyťáte. A dostanete do sebe ten děj a v podstatě i ten příběh asi, ale ten překlad je umělecký dílo. A pokud vám to někdo přendá do češtiny a pohraje si s tím, tak z toho máte daleko víc.

Neumann: No a v poslední době, tak takovej objev jsou holandský filmy. To jsem si taky chtěl párkrát promítnout. Tam byla taková radost s tím úvodem, a říct divákům, jak se na to maj dívat...

Neumann: No nevím, co ještě... Jo, těší nás zájem. Uložte to někam do archivu...

Syrůčková: Tak jo.

V září 2009 přepsaly Klára Syrůčková a Andrea Škopková.

Příloha 3:

Kohout Richard

Rozhovor vedl: Richard Henzler

Natočeno: 5. 5. 2010

Nosič: MP3

Přepis: Richard Henzler

©

Henzler: Tak vlastně ta první otázka, jestli byste popsal, jak vypadá filmový úvod. Ty lektorský úvody.

Kohout: Tak my jsme tomu říkali lektorský úvod. Vždycky jsme si samozřejmě řekli minimálně týden dopředu, ale většinou před celou sezónou, kdo udělá k danému filmu lektorský úvod. Většinou, kdo ten film vybíral, tak si k tomu udělal lektorský úvod. Druhý hledisko bylo, když k tomu filmu měl ten dotyčný nějaký vztah, dělalo to zpočátku dva nebo tři lidi, hlavně Martin Řezníček, Jirka Neumann a já. Postupem času, ale to už byly jiné léta, který vy nemapujete, někdy v polovině 90. let jsme v podstatě k tomu dokopali i další lidi. Jak to vypadalo: samozřejmě každý ten úvod závisel na tom člověku, kterej ho dělá, ale v podstatě žádná pravidla tam nebyly, bylo to v podstatě od pěti minut až do půl hodiny, podle prostoru, jak byl dlouhý film a podobně. A samozřejmě musíte vzít v potaz, že tenkrát byla úplně jiná doba, informace jako teď, knihy, encyklopedie, internet absolutně neexistovaly. Byl jediný přístup, nebo jeden ze dvou výstupů byla Ústřední půjčovna filmů, Filmový přehled a Československý filmový ústav a pak samozřejmě materiály, který jsme kde kdo někde sehnali, takže to byla mravenčí práce se na ten lektorský úvod připravit, sehnat faktografický údaje, to bylo opravdu velmi náročný a ty diváci to samozřejmě kvitovali a ocenili to a samozřejmě byli rádi, když se něco dozvěděli, teď je absolutně jiná doba, informací je mnohem víc, takže to úplně bylo něco jinýho. Jak to vypadalo, film jsme se snažili zařadit do nějakého kontextu kinematografie, říci něco o režisérovi, říci něco o herci, no a samozřejmě jsme byli mladý, trochu bouřliváci, tak jsme samozřejmě si rejpli do doby, do nějakých souvislostí, někdy jsme to přeháněli, někdo víc, někdo míň, tak jsme párkrát, jednou za rok byli na koberci. Koberec byl tenkrát míněnej Komunistická buňka... teď to neříkám správně... Fakultní organizace Komunistické strany Československa, no a ty v podstatě nad náma bděli a vždycky nám řekli, jestli jsme to přehnali nebo nepřehnali. Nějaký velký malér snad byl jen při uvádění filmu Džusovej román, kterej nám stopli, ale za to

nemohla tenkrát fakultní organizace KSČ, ale zásah z míst...nevím jakých. Zřejmě těch Státní bezpečnost, kterejm vadil především Fero Fenič a jeho osoba. Tak to ten film jsme opravdu tenkrát nesměli promítat.

Henzler: A ty ostatní filmy Fero Feniče, předchozí, tam s tím problémem nebyl? Tam byly nějaký krátký filmy, se pouštěly a v pohodě?

Kohout: To bylo v pohodě, ty šly snad ještě jinejma kanálama, ty šly... Nevím čím tohleto bylo...

Henzler: Někdy, že to dovez přímo Fero Fenič, ty krátký filmy, myslím si že jednou, jestli si to pamatuju správně, to tam takhle nějak bylo.

Kohout: Jasně, oni ty krátký filmy, jestli jich bylo 6 nebo 7. Diadém, Batromijov dom, tak ty se půjčovaly z Krátkýho filmu, ne pardon, z Ústřední půjčovny filmů, tam bylo oddělení krátký film, tak to bylo všechno v pohodě, ty měli archiv téměř bez cenzury, čehož jsme krásně využívali, tam byli filmový skvosty, všechny Švankmajerové a podobně, tam to šlo dobře. No a pak, ani nevím jak, jsme se napojili na Fera Feniče a on nám vozil ty... filmy nám půjčoval, ale takhle to fungovalo i třeba v případě pana Švankmajera, ano.

Henzler: A s tou Zahradou to bylo jak? Protože ta byla na indexu.

Kohout: No vidíte, teď jsem přesně... teď jsem se přechválil, protože samozřejmě ne všechny filmy Švankmajera byly k mání, takže určitě Zahrada, Byt, ten videoklip... teď si nevzpomenu na jméno, ten se nesměl promítat, tak to nám půjčoval přes pana Kalistu přímo pan Švankmajer, my jsme jezdili pak do Břevnova si to převzít, vždycky den předem vyzvednout.

Henzler: Pan Kalista, který teď vede Produkci?

Kohout: No, no, Jaromír Kalista, ten nám děsně fandil, chodil tam k nám do filmovýho klubu docela často, no. Tak tahle nějak to fungovalo, to bylo takový to tichý spiklenectví tenkrát, takže takhle to fungovalo, no.

Henzler: Takže když jsme se dostali k té distribuci. Teda hlavně zdroj filmů. Já jsem totiž procházel ty příručky pro filmový kluby, ten seznam filmů a dost z toho, co se pouštělo, jsem

tam viděl, to znamená, to vlastně největší množství filmů celovečerních, který se získávaly, byly z toho seznamu pro filmový kluby. Anebo se to dalo brát ještě odjinud?

Kohout: No, byly asi tři zdroje: Český filmový ústav, kterej měl fond přímo pro filmový kluby, každoročně uvolňoval, to bylo za prvé, pak měl další fond jako při archivu stáležích, to byly spíš starší filmy z historie kinematografie, z třicátých let, pak další kanál byl z Ústřední půjčovny filmů, ty nakupovali jednak pro filmový kluby, to byla tak zvaná kategorie K a pak byl i širší, takzvanej Druhej distribuční okruh a toho se taky dalo brát, ale tím neříkám, že jsme nemohli vzít nějaký komerční filmy. Samozřejmě mohli, ale vy se ptáte asi na ty umělecky náročný. No a další kanál byl samozřejmě filmy z kulturních institutů, kulturních středisek.

Henzler: Hlavně teda ten Maďarskej kulturní institut?

Kohout: To byla asi jenom naše záležitost, že jsme se tam jako docela spřátelili někdy v roce 86 nebo 87, ale brali jsme i jinde, z Ruskýho institutu, od Italů.

Henzler: No já jsem koukal, že tam bylo asi 4 nebo 5 italskejch filmů. A vlastně když jsme byli u těch lektorských úvodů, tak občas byla vlastně diskuse s diváky, to většinou, když tam byl tvůrce, to bylo vítáno s zájmem těch diváků?

Kohout: Nó ano, to jsme vždycky řešili, jestli dělat besedu s tvůrcem před filmem nebo po filmu, tak samozřejmě v 80 procentech po filmu, ty diváci musí nejdřív ten film vidět, ale byly i případy, kdy jsme toho tvůrce i představili před filmem, on něco řek a pak samozřejmě jsme s ním šli někam si dát skleničku a pak po filmu se diskutovalo, ty diskuse byly neuvěřitelně zdařilý, takže když si na to vzpomenu, tak z toho mám báječný pocit do teďka a vystřídalo se tam spousta osobností, nejenom režiséři, ale i takový osobnosti jako pan Harnach, šéf tenkrát Barrandovskýho studia, Juráček a Schmidt... atd. Takže velký osobnosti, vůbec taková ta rezonance mezi diváky a tím kdo přednášel už byla nastavená v tom úvodu, my jsme se tam vlastně naučili trošku si tam pracovat s tím davem samozřejmě a jak jsem říkal, občas pár narážek, pár bonmotů ty diváky samozřejmě rozešlo a oni reagovali počas úvodu potleskem a nějakým smíchem. Někdy se to nepovedlo, ten úvod se nepovede a prostě to nezarezonuje a někdy dokonce se nepovede tak, že ten dotyčnej tam mluvil čtvrt hodiny a zamotával se, to se stane, těch úvodů byly stovky, každěj nemá svůj den, ale já doufám, že se nám většina těch úvodů povedla a že to mezi divákem a vždycky tím přednášejícím zarezonovalo. My jsme trénovali dokonce ty úvody s klukama v druhým... my jsme byli v

Praze druhý filmový klub, ten první byl v Klimentský, tak tam jsme chodili uvádět filmový představení. Já si pamatuju, že jsem tam dělal Japonskou kinematografii celou, to jsem tenkrát s velkým zájmem prostudoval, Kurosawu a podobně.

Henzler: A vlastně u těch diváků, tam byli to teda hlavně studenti ČVUT nebo to bylo i otevřené mimo ČVUT?

Kohout: Ono to bylo otevřené mimo ČVUT. S tím jsme samozřejmě zápasili v tom statutu jsme... všichni po nás žádali, ti kdo nás zřizovali, tzn. fakultní výbor SSM na ČVUT, aby to bylo pro studenty pouze, ale to jsme vždycky řekli, že to není možný, to by byla vlastně nějaká restrikce, vždyť student si tam chce vzít svojí dívku, která nestuduje, tak vždycky jsme tam dali do toho statutu nějakou perličku, že je to otevřený i pro jiné návštěvníky, pokud má průkazku Filmového klubu ČVUT.

Henzler: Takže průkazku si mohl koupit každý?

Kohout: No každý, ale domnívám se, že ze začátku tam bylo 60 procent studentů ČVUT, no postupem času se to obrátilo, ale to už nemapujete, já pak myslím, že tam chodili jiní než studenti ČVUT, ale většina toho byla z technický.

Henzler: Tak ono hlavně před revolucí asi na ČVUT nebyli jenom ti lidi, který ta technika bavila, ale ono na těch humanitních školách se studovalo přece jenom něco jinýho než většinou lidi chtěli. Myslím si, že to mohlo být zčásti i tím.

Kohout: To můžu potvrdit.

Henzler: No a vlastně vzhledem k tomu, že zkoumám ten začátek toho působení klubu, tak já jsem v nějaký tý příručce pro filmový kluby z roku 1984 viděl, že tam ještě není uvedenej ten váš filmový klub, bylo to tak nějak, že ten první rok byl... nebyl úplně oficiální? My jsme to v tom rozhovoru s Martinem Řezníčkem nějak natukli, ale on si nebyl přesně jistý těma rokama, vlastně kdy teda se ten filmový klub ustanovil?

Kohout: No my jsme samozřejmě začli promítat na koleně, my jsme filmový klub oficiálně začli být, až když nás uznal městský výbor strany pražský, pak jsme dostali ten štempl, jinak jsme asi dva roky, dva a půl roku bojovali s těmahle orgánama, aby nás oficiálně uznali jako filmový klub, protože oficiálně byl jenom jeden filmový klub pod kontrolou, Pražský filmový klub v Klimentské ulici, tam se kontrolovala dramaturgie, tam se kontrolovali lidi, který ho

vedli, že jo, tak ta strana, vláda, nechtěla, aby tenkrát vznikaly žádný jiný zájmový kroužky, který by mohly mít vliv na lidi. My jsme do toho šli naplno, dva roky jsme si půjčovali různé filmy, když jsme s nima bojovali, pak jsme samozřejmě zaútočili tou zbraní pro nás výhodnou, že jsme se spojili s fakultní organizací KSČ na škole, což byli docenti, chytrý lidi, ty samozřejmě šli za těmahle stráníkama, vyřikali si to a nakonec teda kejvli a dostali jsme tichý souhlas a tenkrát Československý filmový ústav dával registrace filmovým klubům a tenkrát myslím, že ten datum byl 1. dubna 1985 jsme ho dostali, teprve oficiálně.

Henzler: Jo, to znamená tady číslo představení 1, z února 84, to bylo to úplně první, ale oficiální bylo až o rok a půl později.

Kohout: Ano, přesně tak, my jsme ty filmy vlastně dostali díky benevolenci a fandovství lidí a dramaturgů z ÚPFky¹ a z filmovýho ústavu, jakoby nějaký zaváděcí nebo průzkumový filmy, že jo, ty se nemohly půjčovat, ale oni nám je dávali jakoby takovej bonus předem. Takže my jsme rok a půl, nebo jak dlouho, fungovali z jejich dobrý vůle.

Henzler: A potom ještě k tomu fungování. Jenom nějak stručně ty ekonomický podmínky, vy jste teda říkal, že peníze, všechno, co se vydělalo, šlo zpátky SSM. To znamená, vy jste vlastně se zas tak moc o ty finance nemuseli starat. Když to vlastně zas tak moc nevydělávalo, tak to problém nebyl. Ale ty výdaje na půjčování fimovejch kopií a na pana promítače.

Kohout: Bylo to tak, my jsme tenkrát neplatili žádný nájem, elektřinu a podobně, což je teď ta největší překážka, tak my jsme si jenom platili půjčovný filmů, což tenkrát byla celkem přijatelná, spíš směšná částka, 90 korun stál hlavní film, 10 korun krátký film, některý filmy se pak vyšplhaly kolem čtyř stovek, ale stále to byla slušná hodnota, něco jsme platili klukovi, kterej pro ty filmy jezdil, tam a nazpátek, a za námahu a panu promítači, tak ty náklady byly řekněme tři sta, čtyři sta korun za představení a když vám přišlo dvě stě diváků, vybrali se tři koruny, tak si spočítáte, že to vydělalo třeba dvě, tři stovky. Teď z dnešního hlediska samozřejmě tři stovky nejsou velký peníze, ale tenkrát to byly slušný peníze. A jelikož náš zřizovatel byl fakultní výbor SSM, tak jsme ty peníze museli zpravidla po každým představení odvést k jejich pokladníkovi, měl nás na starost pokladník, náš filmový klub. Mimochodem, teď je ten pokladník děkanem ČVUT, fakulty elektrotechnické, tak na to rádi vzpomínáme. A tomu my jsme tyhle peníze odváděli a on samozřejmě nám vyplatil na základě předloženejch dokladů zase ty výdaje, tzn. půjčovný filmů nebo jsme jezdili na

---

¹ Ústřední půjčovna filmů

nějaký semináře nebo jsme něco kupovali, tak to samozřejmě jsme mu vyúčtovali, ale myslím, že SSM z nás dlouhý léta docela úspěšně plnilo svoji svazáckou pokladnu.

Henzler: Já jsem právě koukal, že hlavně později, když byly nějaký zahraniční filmy, třeba americký filmy, tak tam bylo vstupný 6 korun, tak jestli jsem to pochopil správně, pokud bylo vyšší půjčovný, tak jste byli nuceni zvýšit cenu lístku. To znamená, že ke konci 80. let většinou cena byla 3 koruny za ty český filmy a potom za ty zahraniční bylo 6 korun.

Kohout: Jo je to tak, a dokonce těch 6 korun bylo na ty filmy z Československýho filmovýho ústavu, což je teď Národní filmový archiv a ti tam dokonce předepisovali tohleto vstupný vyšší, oni měli vyšší půjčovný, to bylo 450 korun a bylo minimální vstupný 6 korun.

Henzler: A právě jsem koukal, že ta cena příliš nehrála roli, dalo by se tak říct. I pokud to vstupný bylo vyšší, tak byla i vyšší návštěvnost, je možný, že teda spíš lidi chtěli vidět toho Kmotra nebo toho Formana.

Kohout: To je pravda, teď počítaj každou korunu a v podstatě ještě před nedávnem i padesát korun bylo pro ně moc a tenkrát těch 6 korun bylo kolik... 3 piva? Tak to si vemte ty relace, no.

Henzler: To je docela zajímavý paradox.

Kohout: No, měli větší chuť investovat.

Henzler: No a my jsme mluvili o zásahu ze strany StB na ten Džusový román Fera Feniče a byl ještě nějaký jiný zásah, kromě toho, že vám jednou za rok řekli takový to bububu. Ještě tam byly nějaký jiný tlaky z vyšších míst? Nebo to bylo relativně v pořádku?

Kohout: No... tak tlaky, že bychom byli nějak perzekuovaný doufám nebyly, ale vím, že některý sezóny jsme museli předkládat k nahlídnutí, k schválení na fakultní organizace i vedení fakulty, ale do dramaturgie nám nikdo nemluvil. Že by nás nějakým způsobem omezovali, my jsme samozřejmě k tomu přistupovali už jakoby sami lehce proaktivně, prostě vždycky jsme tam dali jeden sovětskej film za sezónu, vždycky bylo čím se jakoby trochu zaštitit a říct: "to a to děláme". Z týhle strany, no.

Henzler: Já právě jsem viděl v té příručce, v metodologický příručce, že filmový kluby by měly dodržovat nějaký významný výročí, měly by uvádět nějaké filmy k těm výročím, tak

jsem právě viděl, že tam nebyla ani nějaká moc velká návštěvnost, většinou na ty ruský filmy tam bylo třeba 30 lidí a tak. Což je hluboce pod průměrem.

Kohout: Ty moc netáhly, no.

Henzler: Ale vlastně jakým způsobem se ty filmy jako propagovaly. Byly nějaký plakátky na škole nebo se lidi přišli prostě zeptat a dozvěděli se to.

Kohout: Samozřejmě, museli jsme plakátovat, tenkrát nebyl internet, reklama v rádiu, nebo někde. To bylo nemyslitelný, tak jsme samozřejmě rozvěšovali plakátky. A jaký plakáty, k filmům tenkrát z tohoto distribučního okruhu neexistovaly tenkrát žádný fotosky, plakáty. Tak jsme si plakáty vyráběli sami. Buďto teda na čtvrtky jsme napsali, že se promítá ten a ten film, nebo mezi náma se každým rokem se našel nějaký schopnej kreativní nadšenec, kterej ty plakáty kreslil. My jsme měli kolegu Honzu Broučka, kterej byl výtvarně nesmírně nadanej a dělal nádherný plakáty a myslím, že to bylo samozřejmě nedílná součást našeho úspěchu, takže on kreslil úžasný plakáty, pět, šest, sedm, osm kusů, který jsme roznesli, nejdřív kolem školy ČVUT v Dejvicích, někdy až na Karláku a podobně, podle toho, kolik jich udělal a to si myslím, že hrálo roli, čím lepší plakát udělal, tím přišlo víc lidí. Když to byl neznámej titul, takže to jsme si vlastně dělali sami a roznášeli sami a takhle to trvalo vlastně patnáct, dvacet let, až posledních... někdy koncem 90. let se k filmů začly dělat normálně fotosky, plakáty a podobně. A k těm jsme měli přístup, ale jinak tam propagace byla samo... self... propagace, co jsme si vyráběli sami. Mimochodem máme spoustu plakátů schovanejších, dělali jsme i oficiální výstavu před asi deseti lety, těchle plakátů, a to si myslím, jestli by někdy stálo za to o Filmovém klubu ČVUT o historii oprášit, tak znova udělat takovouhle krásnou výstavu. Jo a nedávno to ještě točili na kameru do nějakýho pořadu.

Henzler: No, to je vlastně úplně fascinující pro mě slyšet, protože tady to byla úplně jiná doba, protože to bylo nějakých 20 let zpátky, je to takový příjemný do toho nahlídnout. Vlastně ta role jednotlivých zastřešujících organizací, to bylo hlavně... teda jenom SSM, nic asi jinýho tam nad vámi nebylo.

Kohout: Ano, každý filmový klub musel mít zřizovatele, většinou to bylo při kině, na okresním městě, na městský úřad, mohlo to bejt kino, mohl to být městský úřad, mohl to být obvodní národní výbor anebo v našem případě nějaká organizace, což byl fakultní výbor SSM, to byl ten zřizovatel. A říkám, jednou za čas jsme šli na jejich schůzi, tam jsme si

vyposlechli devět desetin strašlivýho balastu, co oni dělaj a zeptali se nás, co my děláme a to bylo všechno, no.

Henzler: Jo, takže dalo by se říct, že to fungovalo docela v pohodě.

Kohout: Ale nikdy nás za to nechválili, z téhle stran jsme pochvalu nikdy nedostali, což bylo zvláštní, no. Ještě k té dramaturgii, jsme zapomněli, že první rok a půl jsme plácali filmy opravdu podle názvu, podle toho, jak se nám líbil v podstatě a kterej šel půjčit. Ale postupem času byla taková ta metodická výchova z Československýho filmovýho ústavu, tam fungoval sekretariát filmových klubů, na Hládkově, to bylo asi čtyři nebo pět, to nebyli nadšenci, to byli vystudovaní filmoví historici a ti v podstatě měli za úkol vést ty lektory filmových klubů nejenom osvětově, ale i metodicky. Jezdilo se na semináře, vydávaly se publikace a ta jejich výchova byla během pár měsíců, ani ne roku, ale během pár měsíců znát a my jsme pak tu dramaturgii podle toho, co oni nás naučili, tomu přizpůsobili, tak to nebyly jenom významná výročí nebo profily tvůrců, snažili jsme se ty filmy nasazovat v nějakých cyklech... atd. Další velmi podstatná věc, bylo u nás uvádění krátkých filmů, to bylo pro nás důležitý setkání s panem Zvoníčkem, tenkrát to byl dramaturg ÚPFky, kterej měl zálibu v krátkých filmech a kterej nás dokopal k tomu, že odkryl archiv krátkýho filmu při Ústřední půjčovně filmů a my jsme tak dávali před každým filmem třeba dva, tři, čtyři krátký filmy, což bylo neuvěřitelný, že to ty diváci dokázali zkousnout.

Henzler: Což je vlastně úplně fascinující, já jsem viděl, že na začátku toho fungování tam byly tři, čtyři krátký filmy a potom vlastně ke konci se to snižovalo až na ten počet jeden. On asi teda pan promítač nebyl moc nadšenej, když musel pouštět čtyři krátký filmy.

Kohout: To je pravda. Nadšenej... to nadšení vždycky... realita je ale pak jiná, když je to každý představení, že jo, tak jemu taky jel autobus někdy v 11 domů a my jsme mu tam cpali před film, kterej má dvě hodiny, ještě na půl hodiny krátký filmy. Před tím jsme čtvrt hodiny ještě si povídali. No takže to asi nadšenej opravdu nebyl, ale jinak to je zlatej člověk, to byla taková ta naše vzpruha. Pan promítač František Zahálka.

Henzler: A ještě k panu Tomáši Gertlerovi.

Kohout: Gertler, ano.

Henzler: Já jsem to právě viděl už v tom rozhovoru, co jste dělali, tam byla zmínka o něm, že to byl váš kontakt na Barrandov. Takové krycí heslo. A to znamená, že to byl někdo... měl tatínka na Barrandově, asi.

Kohout: Jasně, vždycky když funguje něco dobrého a velkého, tak se napojují různý lidi. Takovejch tam lidí prošlo spousta, některý byli vyloženě že se chtěli dostat do kina, některý ale chtěli pomoci a to byl případ Tomáše, kterej přišel někdy v osmdesátým sedmým nebo osmým roce, že by nám rád pomoh s filmovým klubem. Tak jsme samozřejmě na něj koukali skepticky. Říkal, já vám seženu jakej byste chtěli novej český film. Tak samozřejmě jsme taky říkali, to si můžem sehnat sami. Ale on říkal, že nám ho může sehnat s předstihem, ještě sotva je natočený. A my jsme říkali, to není možný, vždyť film se natočí, pak čeká tři, čtyři měsíce na schválení, na výrobu, všechno. A on říkal, ne já vám ho dostanu ten film hned ze studia a ještě vám přivezu delegaci. No a my jsme říkali, jak je to možný. No já mám tatínka ředitele filmových studií Barrandov. To bylo tenkrát opravdu na posazení se na zadní část těla. No tak slovo dalo skutek a ono to tak opravdu začlo fungovat a my jsme vlastně při filmovém klubu založili takovej podfilmovej klub a dvakrát za sezonu jsme promítali předpremiéru, jsme tomu říkali předpremiéru nějakýho novýho českýho filmu a vlastně naopak zpětná reakce těch lidí z Barrandova byla, že si vyzkoušeli reakce publika a podobně no...

Henzler: No ono se to dělá dodneška takhle, teďka se to dělá hlavně pro novináře, no ale třeba takhle se to dělá v Americe, ne pro novináře, ale pro to publikum, než to jde do kin, že většinou ten tvůrce vidí nějakou reakci, že to třeba ještě nejsou ty hotový snímky, ale téměř hotový a že viděj, jak na to to publikum reaguje. Já jak jsem právě viděl, že jste tam měli nějaký předpremiéry, tak že to asi bylo nějakým kontaktem, že to nebylo normální.

Kohout: No to bylo tímhle kontaktem, bylo to vždycky vyprodaný a mělo to úžasnej úspěch a diváků tam bylo přes pět set a báli jsme se, že spadne posluchárna.